

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

TORNVED

*»En yndig plet«
i
Vestsjællands
Naturpark*

BJERGSTED

BJERGSTED OG TORNVED TURISTFORENINGER

Velkommen

DK

Velkommen

*Bjergsted kommunes borgmester,
Ole S. E. Glahn*

*Tornved kommunes borgmester,
Carl A. Jepsen.*

Vi byder med denne turistavis velkommen til en del af Vestsjællands Naturpark.

Området indeholder meget rige naturoplevelser.

Der er ved Eskebjerg Vesterlyng et meget stort naturområde med badestrande, ved Bjergsted Bakker findes en unik natur. Længere østpå findes gode naturoplevelser, bl.a. i Jyderup ved Skarridsø og i skovområderne ved Dønnerup gods og Torbenfeldt slot.

I området findes ligeledes et stort antal gamle kirker med smukke gotiske kalkmalerier, som nok er et besøg værd.

Avisen indeholder beskrivelse af ture og aktiviteter samt om indkøbsmuligheder i området.

Det er første gang turistavisen udgives i et samarbejde mellem de to turistforeninger i Bjergsted og Tornved kommuner. Vi finder ideen god, da der på denne måde er skabt mulighed for samlet at beskrive området.

Vi ønsker dem god fornøjelse.

Med venlig hilsen

Ole S. E. Glahn
Carl A. Jepsen
Borgmestre

D

Willkommen

Mit dieser Touristenzeitung bieten wir willkommen zu einen Teil des Westseeländischen Naturpark.

Das Gebiet enthält sehr reiche Naturerlebnisse.

Bei dem Eskebjerg Vesterlyng findet man ein sehr grosses Naturgebiet mit Badestrände und bei den Bjergsted Hügeln eine beispiellose Natur. Weiter in östlicher Richtung gibt es auch schöne Naturerlebnisse unter anderem in Jyderup am Skarridsee und in den Waldgebieten bei dem Dønnerup Gut und Torbenfeldt Schloss.

In dem Gebiet findet man auch eine grosse Anzahl alter Kirchen mit schönen gotischen Fresken, die bestimmt einen Besuch wert sind.

Die Zeitung enthält Beschreibungen von Ausflügen und Aktivitäten sowie Einkaufsmöglichkeiten im Gebiet.

Diese Touristenzeitung wird zum ersten Mal ausgegeben in Zusammenarbeit zwischen den 2 Touristvereinen in der Bjergsted- und Tornved Gemeinde.

Wir finden es eine gute Idee, da man auf dieser Weise die Möglichkeit hat das ganze Gebiet zu beschreiben.

Wir wünschen Ihnen viel Vergnügen.

Mit freundlichen Grüßen.

Ole S. E. Glahn
Carl A. Jepsen
Bürgermeister.

GB

Welcome

With this tourist brochure we welcome you to a portion of the beautiful West Zealand countryside.

The area is a treat to experience.

By Eskebjerg Vesterlyng you will find a beautiful landscape and nice bathing beaches, and Bjergsted Bakker is remarkable for the beauty of its scenery.

Further towards the east there is Skarridsø and the pretty woodland scenery by the Dønnerup Estate and the Torbenfeldt Estate.

There are also many old churches in the area, some of them have beautiful Gothic murals, which are worth while seeing.

The tourist brochure contains suggestions for tours and activities, and information about shopping possibilities in the area.

This is the first time the tourist brochure is published by two cooperative tourist agencies from the municipals Tornved and Bjergsted.

We think it is a good idea. This way we can describe the area as a whole.

Have a good time!

Ole S. E. Glahn
Carl A. Jepsen
The Mayors

Forsidebilledet: Havnsø havn og hotel.

Artikler: Valborg Rundé (V.R.) og Vagn Andersen. Engelsk oversættelse Tornved: Christa Quist Rasmussen, Mørkøv. Tysk oversættelse Tornved: Maria Prutek, Jyderup. Engelsk/tysk oversættelse Bjergsted: Kirsten Trolle Hansen. »Wizard« - Tekst bureau. Tegninger af Leif Larsen, er udlånt af Lions Club, Tornved. Udgivet 1991 af Bjergsted og Tornved Turistforeninger i 17.000 eksemplarer. Husstandsomdelt i Bjergsted og Tornved kommuner. Lay-out, sats og montage: Mørkøv Offset- og Bogtrykkeri. Tryk: Provinstykkeriet. Copyright for sats og annoncer: Mørkøv Offset- og Bogtrykkeri.

Indholdsfortegnelse - Inhalt - Contents

	Side/Seite/Page		Side/Seite/Page
Værd at vide - Praktische Auskünfte -		Turforslag 1 i Bjergsted	
Practical information	4-5	Ausflüge in Bjergsted	
Turistbureau - Verkehrsbüro - Tourist bureau	6	Round trips of Bjergsted	38-39
Aunsøspillene	7	På tur i Tornved - Ausflüge in Tornved	
Aunsøgård og kirke - Aunsøgård und die Kirche		Tornved Tours	40-43
Aunsøgård and the church	9	Jyderup Campingplads	
Sjællands mindste og Danmarks næststørste		Jyderup Campingplatz	
landsbykirke - Dorfkirchen -		The Camping of Jyderup	45
The Churches in Tornved	11-13	Kræmmermarkeder og andre aktiviteter	47
Bregninge kirke - Bregninge Kirche -		Turforslag 2 i Bjergsted - Ausflüge in Bjergsted	
Bregninge church	14	Round trips of Bjergsted	49-50
»En messe værd« - Eine Messe wert -		Sejersø	51-52
An Artistic Experience - The Church of Skamstrup	15-19	Nekselø	52
Viskinge kirke - Viskinge Kirche - Viskinge Church	21-23	Den historiske udvikling	
Vesterlyng	24	Die geschichtliche Entwicklung	
Kongens Møller - Die Königsmühlen -		The history of Tornved	54-55
The King's Water Mills	25	Bømedyrskue i Jyderup	
Svebølle	26	Kinder Tierschau in Jyderup	
Havnsø	27	Childrens Cattle Show in Jyderup	57
Heste- og Kræmmermarked i Mørkøv		Privatskolen Ll. Stokkebjerg	59
Der Pferde- und Krämermarkt in Mørkøv		Bromølle Tivoli og Dyrepark	
Horsefair and Flea Market in Mørkøv	29-30	Bromølle Tivoli und Tierpark	
Fiskeri - Angeln - Fishing	31	Bromølle Fair and Mini-Zoo	60
På tur i Tornved - Ausflüge in Tornved -		Harmonikatræf i Jyderup	
Tornved Tours	32-34	Harmonikatreffen in Jyderup	
Jyderup-Kaldred-Havnsø Kort-Karte-Map	35	According-gettogether in Jyderup	62
Bjergsted kommunekort		Hjembæk Vandrehjem	
Die Bjergsted Gemeinde Karte		Die Juendherberg in Hjembæk	
Bjergsted municipal map	36	The Youth Hostel of Hjembæk	63
Tornved kommunekort		Bromølle Kro, Danmarks ældste	
Die Tornved Gemeinde Karte		Bromølle Kro, Danmarks ælteste	
Tornved municipal map	37	Bromølle Kro, Danmarks oldest	65-66
		Havnsø Hotel	67

Svebølle Auto

• Bilist Butikken •

CENTRET 6 B . 4470 SVEBØLLE
TELEFON 53 49 42 90

- ★ Håndkøbsudsalg
- ★ Filmindlevering
- ★ Woolford strømper
- ★ Stork sengelinned håndklæder
- ★ Punge, tasker, toilettasker
- ★ Bijouteri
- ★ Damelingeri (husk også store str.)
- ★ Kosmetikserie (Lumene, La Femme)
- ★ Hudplejeserie (Lumene, Plénitude)

Dorte's Center Shop

Centret 6 B - Tlf. 53 49 45 85

Vi leverer mad ud af huset
F.eks. 3 retter

126,-

- Pr. couvert fra

Indhent tilbud

Pr. couvert

★ **SALATBAR**
med 10 ting på ke

37,50

NYHED

Knabstrup Hallen
Diner Transportable
Tlf. 53 47 32 55

Værd at vide om Tornved og Bjergsted

Praktische Auskünfte Practical information

Alarm:

Drej 000, meld brand, politi, ambulance, sø- eller flyulykke. Alarmering fra mønttelefoner er gratis.

Wählen Sie 000 u. verlangen Feuerwehr, Polizei, Krankenwagen (ambulance), Hilfeleistung bei Auto-, See-, Baden- od. Flugzeugunfällen. Der Hilferuf ist in öffentlichen Telefonzellen kostenlos.

Dial 000 for fire alarm, police, ambulance, sea or air accidents. Emergency calls from a telephone booth are free of charge.

Apoteker/Pharmacy:

Skarridsøgade 47, Jyderup	53 47 61 19
Holbækvej 356, Knabstrup	53 47 30 44
Hovedgaden 46, Mørkøv	53 47 51 02
Slagelsevej 14, Snertinge	53 46 80 12

Åbningstider:

Mandag-torsdag	kl. 09.00-17.30
Fredag	kl. 09.00-19.00
Lørdag	kl. 09.00-12.00

Biblioteker/Bibliotheken/Libraries:

Holbækvej 41, Jyderup	53 47 68 33
Ringstedvej 3, Mørkøv	53 47 57 70
Bjergsted Bibliotek, Kirkemosevej 10, Føllenslev	53 46 84 80
Sejerø Bibliotek, Mastrupvej 18	53 49 02 93
Svebølle Bibliotek, Stationsvej 3	53 49 33 93
Eskebjerg Bibliotek, Eskebjergvej 67	53 49 12 07

Jyderup Bibliotek:

Mandag	kl. 14.00-18.00
Tirsdag	kl. 10.00-12.00
	kl. 14.00-17.00
Onsdag	kl. 10.00-12.00
Torsdag	kl. 14.00-18.00
Fredag	kl. 14.00-17.00
Lørdag (lukket i juli)	kl. 10.00-12.00

Lokalhistorisk Arkiv:

Fredag kl. 14-17 - eller efter aftale.

Mørkøv Bibliotek:

Mandag	kl. 11.00-12.00
	kl. 14.00-17.00
Tirsdag	kl. 15.00-18.00
Torsdag	kl. 14.00-17.00

Mørkøv Bibliotek har lukket i juli.

Bjergsted Bibliotek:

Mandag og tirsdag	kl. 15.00-17.00
Torsdag	kl. 18.00-20.00
1/9-30/4 tillige mandag	kl. 18.00-20.00

Sejerø Bibliotek:

Mandag	kl. 15.00-17.00
Torsdag	kl. 18.00-20.00

Svebølle Bibliotek:

Mandag og tirsdag	kl. 15.00-17.00
Torsdag	kl. 18.00-20.00

Eskebjerg Bibliotek:

Tirsdag	kl. 15.00-16.30
Torsdag	kl. 18.30-20.00

Biografer/kinos/Cinemaes:

Skarridsøgade 37, Jyderup	53 47 64 81
Holbækvej 249, Mørkøv	53 47 52 52

Bodegaer, cafeterier, grill-barer; restauranter:

Bomhuset, Holbækvej 10 A, Jyderup	53 47 88 48
Bromølle Kro, Slagelsevej 78, Jyderup	53 55 00 90
Cafe Nordvest, Havnevej 20, Havnsø	53 46 90 10
Center-Grillen, Nyvej 7, Jyderup	53 47 67 62
Center-Pub, H.P. Folkmannsvej 6, Jyderup	53 47 71 61
Den gamle Smedie, Kalundborgvej 34, Snertinge	53 46 80 63
Havnegrillen, Brovej 2, Sejerø	53 49 02 85
Havnekiosken, Havnevej 22, Havnsø	53 46 93 96
Havnsø Hotel & Restauration, Havnevej 3, Havnsø	53 46 94 00
Havnsø Kro, Havnevej 3, Havnsø	53 46 90 26
Humørcafeen, Stationsvej 2 a, Knabstrup	53 47 35 11
Jydepotten, Holbækvej 100, Jyderup	53 47 68 77
Kastanien, Centerpladsen, Jyderup	53 47 75 65
Kig Ind, Eskebjergvej 83B, Eskebjerg	53 49 13 45
Knabstrup Hallen, Ventedgårdsvej 42, Knabstrup	53 47 31 80
M.P.-Grill, Hovedgaden 50, Mørkøv	53 47 50 70
Mørkøv Hallen, Skamstrupvej 7, Mørkøv	53 47 55 12
Mørkøv Kro, Jernbanevej 2, Mørkøv	53 47 43 44
Smakkerup Kro, Ærtebjergvej 8, Smakkerup	53 50 02 03
Snertinge Kro, Slagelsevej 2, Snertinge	53 46 88 78
Sidesporet, Jernbanevej 9, Svebølle	53 49 38 38
Svebølle Centergrill & Pub, Centret 2C	53 49 44 32
	53 49 31 32
Svebøllehallen, Højvangen 10, Svebølle	53 49 33 42
Svebølle Kro, Jernbanevej 12, Svebølle	53 49 40 49
	53 49 30 52

Camping:

Jyderup Camping, Slagelsevej	53 47 65 13
Sejerø Camping, Sejerøvej 3, Sejerø	53 49 01 38
Vesterlyng Camping, Ravnholtvej 3, Føllenslev	53 46 94 56

DSB/Bahnhöfe/Railway Stations:

Skarridsøgade 40, Jyderup	53 47 60 50
Jernbanevej 1, Mørkøv	53 47 50 52
Jernbanevej 13, Svebølle	53 47 60 50
	53 51 19 11

Busser:

Ved togstationerne/neben den Bahnhöfen/at the railway stations.

Taxa:

Leifs Taxi, Højvangen 35, Svebølle	53 49 32 38
Oves Lillebiler, Mørkøv	53 47 56 10

Velkommen på Tornved Bibliotek i JYDERUP og MØRKØV

ET SPÆNDENDE STED MED:

- ★ Bøger
- ★ Tegneserier
- ★ Lydbånd
- ★ Tidsskrifter
- ★ Aviser

- for børn og voksne til at låne med hjem -
eller til at nyde på stedet.

PÅ GENSYN

Radiobilen, Jyderup	53 47 63 24
Snertinge Taxi, Møllevej 8, Snertinge	53 46 85 54
Strøms Taxi, Jyderup	53 47 73 37
Svebølle Ny Taxi, Frederiksberg 23A, Svebølle ...	53 49 34 60

Turistkørsel/Tourist-Ausflüge/Tourist sightseeing:

Ejners Turistfart, Jyderup	53 47 91 16
Svebølle Mini- & Liftbusser, Svebølle	53 49 32 38
Svebølle Turistfart, Skolevænget 25, Svebølle	53 49 32 24

Færger/Fähren/Ferries:

Sejerø-Havnsø Færgefart A/S - Pladsbestilling	53 49 00 18
Nekselø-Havnsø færgefart, Vestervej 7, Sejerø ...	53 49 00 18

Dyrlæger/Tierärzte/Veterinarians:

Aerolitvej 4, Jyderup	53 47 60 18
Ringstedvej 2, Mørkøv	53 47 50 36
Snertinge Dyreklinik, Slagelsevej 11, Snertinge	53 46 80 76

Falck/Rettungsdienst/Ambulance Station:

Kalundborgvej 15, Snertinge	53 46 83 86

Sygehus/Krankenhäuser/Hospitals:

Centralsygehuset i Holbæk	53 43 32 01
Centralsygehuset i Slagelse	53 52 19 00
Kalundborg Sygehus	53 51 10 01

Læger, lægevagten/Ärzte, Notarzt in Bereitschaft/**Doctors, Emergency Medical Service:**

Lægehuset, Nyvej 17, Jyderup	53 47 64 00
Lægehuset, Ringstedvej 7 A, Mørkøv	53 47 55 66
Lægehuset på Sejerø, Mastrupvej 16	53 49 00 20
Lægerne i Svebølle, Stationsvej 8, Svebølle	53 49 30 04

Fiskemuligheder/Angelmöglichkeiten/**Fishing Opportunities:**

»Ilse« af Havnsø, v. Hans Hansen	53 46 91 05
»Karen Marie« af Havnsø, v. Anders Gorm Hansen	53 46 82 31
Løgtvedgård Sø, Kalundborgvej 78, Løgtved	53 49 45 07

Idrætshaller/Sportshallen/Sports centre:

Firhøjhallen, Kirkemosevej 10, Føllenslev	53 46 89 02
Jyderup Hallen, Elmevej 9, Jyderup	53 47 77 63
Knabstrup Hallen, Ventedgårdsvej 42, Mørkøv	53 47 31 80
Mørkøv Hallen, Skamstrupvej 7, Mørkøv	53 47 55 12
Svebøllehallen, Højvangen 10, Svebølle	53 49 37 68

Svømmehal/Schwimmbad/Swimming pool:

Ellebjergvej, Jyderup	53 47 69 00

Rideskoler/Reischulen/Riding schools:

Enghøjs Ponyklub, Alleshavevej 20, Eskebjerg ...	53 49 13 38
Katrinebjerg, Katrinebjerg 3, Mørkøv	53 47 40 22
Nordvestsjælland Rideklub, Dortheaslyst	53 47 30 76
Oasen, Kirkemosevej 14, Føllenslev	53 46 87 85
Petersminde Ridecenter, Skamstrupvej 20 B, Mørkøv	53 47 41 56

Kirker/Kirchen/Churches:

Alleshave kirke	Jyderup kirke
Aunsø kirke	Mørkøv kirke
Bjergsted kirke	Nekselø kirke
Bregninge kirke	Sejerø kirke
Frydendal kirke	Skamstrup kirke
Føllenslev kirke	Stigs Bjergby kirke
Holmstrup kirke	Sørslev kirke

Rådhuset/Rathaus/The Town Hall:

Elmevej 2, Jyderup	53 47 68 00
Åbningstider: Mandag-fredag	kl. 10.00-12.30
Torsdag tillige	kl. 15.00-17.45

Højvangen 9, Svebølle	53 49 33 99

Åbningstider: Kl. 8.30-12.00, torsdag tillige 13.00-17.30

Onsdag og lørdag lukket

Telefontider: Mandag-onsdag kl. 8.00-12.00 og 12.30-15.00

Torsdag 8.00-12.00 og 12.30-18.00

Fredag 8.00-12.00.

Overnatningsmuligheder/Übernachtung/Rooms:

Bromølle Kro, Slagelsevej 78, Jyderup	53 55 00 90
Det Hvide Hus, Drivsåtvej 37, Jyderup	53 47 65 87
Hjembæk Vandrehjem, Tornbrinken 2, Hjembæk ...	53 46 81 81
Knabstrup Hallen, Ventedgårdsvej 42, Knabstrup	53 47 31 80
Havnsø Hotel, Havnevej 3, Havnsø	53 46 94 00
Mørkøv Kro, Jernbanevej 2, Mørkøv	53 47 43 44
Sejerø Vandrehjem, Sejerbyvej 4, Sejerø	53 49 02 90
Åbent i perioden 15. juni-1. sept. Antal pladser ca. 40.	
Fortæring morgenmad.	
Sejerø Camping, Sejerøvej 3, Sejerø	53 49 01 38
Snertinge Kro, Slagelsevej 2, Snertinge	53 46 88 78
Svebølle Kro, Jernbanevej 12, Svebølle	53 49 40 49
	53 49 30 52
Vesterlyng Camping, Ravnholtvej 3, Føllenslev	53 46 94 56

Møntvaskeri/Wäscherei/Laundrette:

Nyvej 12, Jyderup	53 47 66 25
Alle dage/Täglich/Every day:	kl. 7.00-22.00

Pengeinstitutter/Banken u. Sparekassen/Banks:

Mandag-fredag	kl. 09.30-16.00
Torsdag/Donnerstag/Thursday	kl. 09.30-18.00

Post & Telegraf:

G1. Stationsvej 6, Føllenslev	53 46 80 50
Jernbanevej 1, Mørkøv	53 47 50 52
Jernbanevej 13, Svebølle	53 49 30 36
Kalundborgvej 28, Snertinge	53 46 83 45
Posthusvej 4, Eskebjerg	53 49 19 43
Sejerbyvej 45, Sejerø	53 49 01 13
Skarridsøgade 39, Jyderup	53 47 61 53
Stationsvej 2, Knabstrup	53 47 35 04

Forretninger/Geschäfte/Shops:

Mandag-onsdag	kl. 09.00-17.00
Torsdag-fredag	kl. 09.00-18.00
Lørdag	kl. 09.00-12.00
Generelt følges loven om butikstider i detailhandelen.	
Nogle købmænd og supermarkeder har andre tider.	
1 sommerhusområderne er der udvidede åbningstider.	
Udvidede åbningstider i følgende områder:	
Sejerø	
Kaldred Ferieby	
Eskebjerg Enghave	
Eskebjerg by	
Havnsø by og strand og Lynghus Nord	
Græsmarken	

Öffnungszeiten:

Geschäfte:	
Montag-Mittwoch	09.00-17.00
Donnerstag-Freitag	09.00-18.00
Samstag	09.00-12.00
Einige Geschäfte und Supermärkte haben andere Öffnungszeiten.	

Opening hours:

Shops:	
Monday-Wednesday	09.00-17.00
Thursday-Friday	09.00-18.00
Saturday	09.00-12.00
Some retail stores and supermarkets have other opening hours.	

Turistbureau - Verkehrsbüro - Tourist bureau

DK

Turistbureau

Skarridsøgade 31, 4450 Jyderup,
Telefon 53 47 77 40

Åbningstider:

Sommer:

Man.-fre. kl. 10.00-16.00

Lørdag kl. 10.00-12.00

Bjergsted Turistbureau,
Trafikterminalen, Havnsø,
4591 Føllenslev.
Tlf. 53 46 98 09

Åbningstider:

Sommer:

Man.-fre. kl. 10.00-16.00

Lørdag kl. 10.00-12.00

Vi udsteder danske og internationale campingkort samt vandrerkort, ligesom vi sælger campingbøger og vandrerhjemstortegnelser.

Vi uddeler gratis brochurer fra hele Danmark med Danmarks kort og specialkort fra enkelte egne.

Fra vort eget område har vi detaljeret brochuremateriale og kortlagte spadsereture.

Vi anviser værelser for overnatning, og når det gælder sommerhusudlejning, henviser vi til vore nabokommuner.

Vi formidler gavekort, der kan anvendes ved indkøb i enhver forretning i Tornved Kommune, og disse gavekort kan forretningerne indløse i

ethvert af vore pengeinstitutter.

Vi sælger også Margrethe-souvenirs og postkort med lokale motiver.

Kort sagt, vi er et servicebureau, der vejleder vore turister og den lokale befolkning på bedste måde.

Vi er åbne for alle spørgsmål og alle er velkomne.

D

Touristbüro

Skarridsøgade 31, 4450 Jyderup
Telephon 53 47 77 40

Öffnungszeiten

Im Sommer:

Mon.-Frei. 10.00-16.00

Samstag 10.00-12.00

Bjergsted Touristbüro:
Trafikterminalen, Havnsø,
4591 Føllenslev.
Tlf. 53 46 98 09

Öffnungszeiten:

Im Sommer:

Mon.-Frei. 10.00-16.00

Samstag 10.00-12.00

Wir ausfertigen dänische und internationale Campingkarten sowie Wandererkarten und verkaufen auch Campingbücher und Jugendherbergverzeichnisse.

Wir teilen auch Brochüren von ganz Dänemark aus, kos-

tenlos, einschliesslich Karten über Dänemark und Spezialkarten von einzelnen Gegenden.

Von unserem eigenen Gebiet haben wir ausführliches Brochürenmaterial und auf Karten eingetragene Spaziergänge.

Wir weisen auch Übernachtungsmöglichkeiten an und geht es um die Miete eines Sommerhäuschens können wir Sie an unsere Nachbargemeinden hinweisen.

Wir vermitteln Geschenkkarten, die man für das Einkaufen in jedem Geschäft in der Gemeinde Tornved verwenden kann; die Geschäfte können diese Karten in jeder unseren Bank- und Sparkassen einlösen.

Wir verkaufen auch Margrethe Souvenirs und Ansichtskarten mit lokalen Motiven.

Kurz gesagt, wir sind ein Servicebüro das unsere Touristen sowie die Einheimischen in bester Weise anleitet.

Wir sind auf alle Fragen bereit und alle sind willkommen.

GB

Tourist Office

Skarridsøgade 31, 4450 Jyderup
Phone 53 47 77 40

Opening hours:

Summer:

Mond.-Frid. 10.00am-4.00pm

Saturday ... 10.00am-noon

Bjergsted Touristoffice,
Trafikterminalen, Havnsø,
4591 Føllenslev.
Tlf. 53 46 98 09

Opening hours:

Summer:

Mond.-Frid. 10.00am-4.00pm

Saturday 10.00am-noon

We issue Danish and International camping cards and cards for youth hostels. We also sell camping- and youth hostel catalogues.

We hand out free brochures from all Denmark with a map of Denmark and special maps of certain places.

We have detailed brochures and tour maps from Tornved.

We allot rooms for overnight. If you want to rent a cottage we can refer to our neighbouring municipals.

We make out gift vouchers which can be used in any shop in Tornved. These gift vouchers are cashed by the shop-owners in the local banks.

We also sell Margrethe souvenirs and postcards with local motives.

In short we are an Information office giving help and advice to our tourists and the local population.

We welcome you!

- dankøb

ALT I:

**Kolonial ★ Dybfrost
Frugt og grønt**

KURT JESPERSEN

Telefon 53 47 50 47

Stigs Bjergby . 4440 Mørkøv

MØRKØV
Sadelmagerforretning

VAGN CRONE MORTENSEN

Vandværksvej 16, Mørkøv, tlf. 53 47 51 24

OMBETRÆKNING AF MØBLER

ÅBNINGSTIDER:

Mandag-fredag kl. 9-17. Lørdag lukket

Aunsøspillene

I 1980 gjorde man det dristige forsøg at lave et historisk friluftspil her ved Aunsøgård. Spillet blev lige fra starten en publikumssucces.

Ca. 60 personer fra hele omegnen ses på scenen med den hyggelige landsbykirke som baggrund. Dragterne er tro kopier af de oprindelige fra den tid spillet omhandler, og heste og andre dyr er med i scenebilledet.

Ideen med spillene er dels at give et tidsbillede fra det århundrede stykket nu omhandler, og dels at give publikum et par fornøjelige timer – for folk har jo også på den tid haft det morsomt ind imellem.

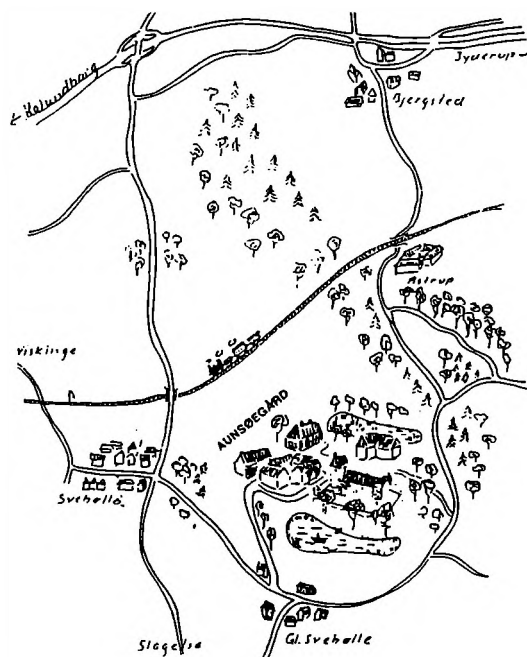
Fra selve Aunsøgaard ved vi at mange af vore konger har været her, hvor Aunsøgaard har tilhørt kongehuset, som privat jagtgård fra Valdemar Sejrs til Frederik d. 3. Bygninger fra den kongelige jagtgård er forlængst væk, kun kirken står tilbage. Den er opført som

Indtog af skuespillerne til Aunsøspillene.

kapel til jagtgården, og skriver sig tilbage til dronning Margrethe omkring 1400. De følgende 150 år har kirken gennemgået ikke mindre end 5 udvidelser, for omkring reformationen at blive sognekirke for Aunsø sogn, indtil den i 1934 blev opgivet til fordel for den nuværende sognekirke. Selve

gårdens tid som kongelig jagt blev beseglet i krigen mod Sverige 1657-60, hvor gården blev helt ødelagt og kom til at dele skæbne med en lang række godser, der tilhørte kongehuset, ved at gå over på private hænder for at dække krigens store omkostninger.

Den gamle Smedie...

- Er altid et besøg værd!!!

53 46 80 63

RESTAURATION

Populært spisekort

Lyse venlige
selskabslokaler
til enhver lejlighed

FAURBOHUS

TLF. 53 46 84 33

ALT I TRÆHUSE

Ombygning og
tilbygning.

Alt i træ til
Deres bolig.

KALUNDBORGVEJ 34 . 4460 SNERTINGE

- ★ **KOLONIAL**
- ★ **VIN - TOBAK**
- ★ **BRØD - MÆLK**
- ★ **TIPS**
- ★ **BENZIN**

**Åbent
HVER DAG**
fra **7.30-21.00**

**Søn- og
helligdage**
fra **7.00-21.00**

KIOSKEN

Tove Thomsen
Eskebjergvej 40
Tlf. 53 49 10 58

ESKEBJERG VVS

- også din
VVS
installatør

Søren Sørensen

Reparationer og
nyinstallationer af:
Vand - varme -
sanitet - fjernvarme -
blikkenslager -
og smedearbejde.

Eskebjerg Strandvej 8
4593 Eskebjerg
Telf. 53 49 14 47 - 53 49 10 88
Bil-telf. 30 24 24 57

**Havnsø Tømrer-
og Snedkerforretning**

Havnevej 25, Havnsø, 4591 Føllenslev
Telefon 53 46 95 54

REGNSKABSKONTORET
Bente Klausen

Havnevej 25 • Havnsø • 4591 Føllenslev
Tlf. 53 46 95 54

Salg af gode

BRUGTE BILER

Mindre reparationer
og eftersyn.

Moesgaard-Kjeldsen Automobiler

Kalundborgvej 112 . Viskinge . 4470 Svebølle
Tlf. 53 49 40 22 . Biltlf. 30 53 40 03

Stort udvalg i
GRILLVARER

- samt mange andre
spændende ting, f.eks.:

Kalkunschnitzel - Skinkeschnitzel
Smørrebrød på bestilling. . .

Kom ind og hyg dig på vores

PUB

HUSK lørdag 10-13 ØL kun

10,-

Aunsøgård og kirke

Aunsøgård und die Kirche

Aunsøgård and the church

D

Im Mittelalter war Aunsøgård ein Königliches Jagdgut. Damals liessen Könige und Adel neben ihren Güten eine Kirche bauen. Ursprünglich war die Kirche zu Aunsøgård eine Kapelle, die später Änderungen nach gothischer Bauart unterzogen wurde. Heute wird die Kirche für Konzerte verwendet, und einmal im Jahr bildet sie den Rahmen des »Aunsøspieles«, ein beliebtes Freilichtspiel, das von Amateuren veranstaltet wird.

GB

In medieval times, Aunsøgård was the king's hunting estate. In those days, kings and noblemen had churches built near their estates. Originally, the church of Aunsøgård was a chapel and was later changed according to Gothic construction principles. Today, the church is used for concerts, and once a year it is used as »back cloth« of the Aunsøgård plays, a local amateur open air performance, staged by volunteers.

Aunsøgård set fra sydsiden

DK

Allerede i middelalderen erhvervede kongen Aunsøgård som jagtgård. Her var alt som fyrsten kunne forlange: Smukke omgivelser og god jagt, og dertil kom, at der var sejlbare vej helt ind til gården fra Saltbæk Vig.

Vi ved besked hermed, for efter den uheldige jagt på Reisnæs, hvor kong Valdemar Sejr måtte betale med sin søns unge liv, blev der lavet en opgørelse, det der kaldes kong Valdemars jordebog. Heri står opført som kongelig ejendom en lokalitet benævnt: AUNSTORP med tilhørende vandmølle, GRYT mølle.

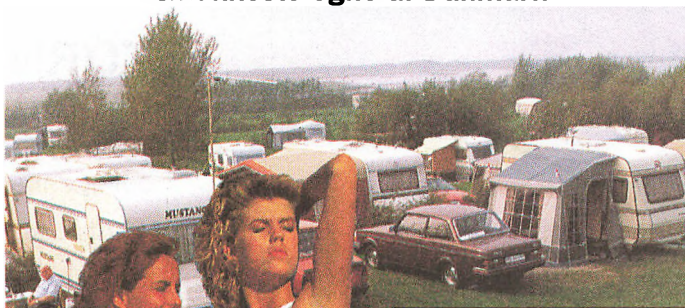
Konger og stormænd byggede kirker ved deres gårde, således også her ved Aunsøgård. Det har i begyndelsen været et kapel, hvor koret og skibet havde samme bredde, enhedskirke. De nye, tilmurede døre og vinduer har været spidsbuer og spejl, altså opført efter den gotiske byggeskik. Kirkebygningen er flere gange blevet udvidet og forandret med sakristi og våbenhus og endelig med tårn. Kirken har en sjældnen fin beliggenhed. De murede mønstre i de små gavle på våbenhus og sakristi er interessante ved at være gentaget på to andre kirker i Vestsjælland. Antagelig er det samme muremester.

Fugtproblemer var årsag til at menighedsrådet lod opføre en ny sognekirke i 1936. Her i den gamle kirke afholdes kir-

kekoncerter, og hver sommer er kirkebygningen baggrund for handlingen i det store friluftsspil, Aunsøgård-spillene, som frivillige amatører med stor succes afvikler hvert år.

Nyd stilheden her og gå lidt rundt omkring den gamle kirke.

DCU Campingpladser er placeret i de smukkeste egne af Danmark

DCU er Danmarks eneste campingorganisation - det er derfor, vi kan fungere som en effektiv landsdækkende forbrugerorganisation. Kun 275,- kr. pr. år for hele familien. DCU driver en række campingpladser, hvor medlemmerne får 20% rabat på overnatningsprisen. Desuden samarbejder DCU med knap 100 andre campingpladser, der alle yder 15% rabat til DCU-medlemmer. I udlandet yder talrige campingpladser ligeledes rabat til DCU-medlemmer.

DCU-pladsen Vesterlyng i Bjergsted.

DANSK CAMPING UNION

Gl. Kongevej 74D
1850 Frederiksberg C
Tlf.: 31 21 06 00
Tlf. int.: +45 31 21 06 00

Vi ønsker indmeldelsespapirer

Navn _____
Adresse _____
Postnr.: _____ By _____

**Formidling og vurdering af
helårsboliger, sommerhuse,
erhvervsejendomme og grunde**

DREJ 53 47 66 66

Den lige linie til ekspertice og tryghed
- for både køber og sælger. . .

Ole Jensen STATSAUT. EJENDOMSMÆGLER MDE

NORDVESTSJÆLLANDS BOLIGCENTER

Sølystvej 5 B . 4450 Jyderup

ALLE INSTALLATIONER OG REPARATIONER UDFØRES

Reparationer af
hvidevarer.
Stort udvalg i
hvidevarer og
belysning.

Aut. EL-installatør
Sv. E. Birch
Christiansen
Industriparken 31,
Jyderup

TELF. 53 47 72 35
Bil-tlf. 30 23 09 35

expert

**PLADER
OG FOTO**

**FREMKADELSE
AF FILM**
- fra dag til dag

**Kvalitets-farve-
billeder til lavpriser**

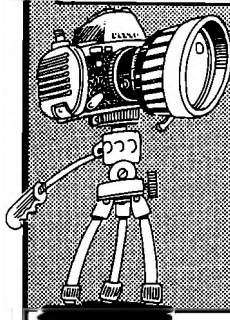

**SALG AF
FOTOUdstyr**

STORT UDVALG

i musik INDENFOR
Pop - Rock og Klassisk

Åbningstider:
Mandag-torsdag 9.30-17.00
Fred. 9.30-19.00 - Lørd. 9.00-12.00

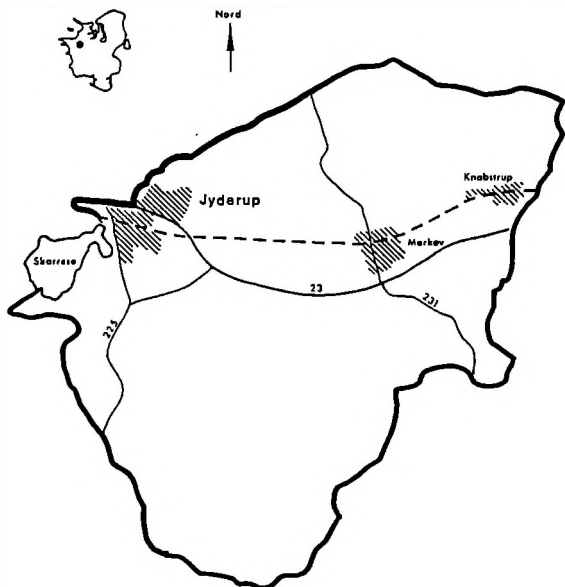

expert

Baagland Radio

Skarredsøgade 43, 4450 Jyderup, tlf. 53 47 62 56
Jyderup Centret, 4450 Jyderup, tlf. 53 47 61 24

- det grønne område

Rådhuset
Elmegården 2
4450 Jyderup
Tlf. 53 47 68 00

TORNVED KOMMUNE

Det grønne centrum i Vestsjælland

Tornved Kommune byder med sin smukke
beliggenhed på store muligheder -

- ★ *At bosætte sig* i Tornved Kommune byder på mange fordele -
Naturoplevelser - Kommunen er beliggende i noget af Sjællands smukkeste natur omgivet af skove, søer og vandløb. Tornved Kommune ligger centralt i forhold til flere større byer med togforbindelse Kalundborg/København og 4-sporet vej til Holbæk-motorvejen.
- ★ *At etablere virksomhed* i Tornved Kommune - Kommunen har stort udbud af grunde -
Der er mindre grunde til etablering af håndværksvirksomhed og større grunde til industri.

DET ER FREMTIDEN

at leve og bo i Tornved Kommune
At etablere virksomhed i Tornved

Sjællands mindste - Danmarks næststørste landsbykirke - i samme kommune

DK

Kirkerne i Tornved kommune - seks i alt - er særdeles seværdige, og en slags rekord må det være, at her findes Sjællands mindste kirke, Fryden-dal kirke ved Torbenfeldt (bygget 1459), og i Holmstrup Danmarks næststørste landsbykirke, Sankt Søren's kirke (anno 1492).

Den ret højt beliggende *Holmstrup kirke* er en imponerende bygning med skydeskår i kirkegårdsmuren til fortidens armbrøstskytter. Kirken har tre skibe. I forbindelse med helligkilden bag kirken var Holmstrup kirke en valfarts- eller pilgrimskirke. Der findes i denne kirke meget skønne træskærerarbejder, hvoraf særlig skal fremhæves Lorentz Jørgensens prædikestol fra 1647 med motiver fra Adams og Evas historie, også den katolske altertavle med korsfæstelsen i midterskabet er et rigt billedskærerarbejde. I alterbordet findes et relikviagemme, hvori man opbevarede en bensplint af Sankt Søren.

Både Skamstrup, Mørkøv og Jyderup kirker har dejlige kalkmalerier, flest i Skamstrup og færrest i Jyderup. Dog har *Jyderup kirke* bemærkelsesværdige motiver fra omkring 1400, blandt andet en usædvanlig bebudelsesscene med Josef som pottemager, de hellige tre konger og på korbuken: ormen Nidhug og Ygdrasil-træet.

Stigs Bjergby kirke har en yderst interessant historie, selv om den nu helt er præget af en restaurering i 1865. Her virkede præsten Gunni Busck i årene 1824-44. Han var Grundtvigs nærmeste ven og støttede ham under hans trange kår, så han kunne få tid og ro til sin salmedigtning. Grundtvig kom ofte på feriebesøg i Stigs Bjerg-

Stigs Bjergby kirke.

Tegnet af Leif Larsen

vigs nærmeste ven og støttede ham under hans trange kår, så han kunne få tid og ro til sin salmedigtning. Grundtvig kom ofte på feriebesøg i Stigs Bjerg-

by præstegård. På en nærliggende høj inspireredes han i 1844 til salmen »Sov sødt, barn lille«. Blandt husets venner var også digteren Inge-

Godt brød fra bageren

MØRKØV BAGERI

Lissi og Hasse Skaalum

Hovedgaden 14, Mørkøv

TELEFON 53 47 51 75

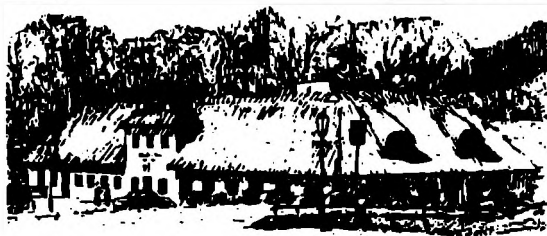
Bjergby elektriker
Deres EL-installatør

ÅBNINGSTIDER: Mand.-torsd. 8.00-17.30
Fred. 8.00-18.00. Lørdag LUKKET.

TAGE OLSEN

Aut. el-installatør
Nykøbingvej 68 . Bjergby
TELEFON 53 47 51 72
Biltlf. 30 53 78 72

Bromølle Kro

Anno 1198
DANMARKS ÆLDSTE

Kroen ligger i et dejligt skovområde

A la carte retter fra kr. 45,00
F.eks. i 1991:

Rejecocktail kr. 29,00

Entrecote m/bagt kartoffel og salat, kr. 59,00

Pandekager m/is, kr. 29,00

Vi har altid et stort a la carte kort med forskellige retter baseret på friske råvarer.

Vore smukke selskabslokaler danner den perfekte ramme om såvel udfugter, selskaber og møder.

Kroen har 4 selskabslokaler med plads fra 10-200 pers. i et lokale.

RING VENLIGST EFTER BROCHURE

Bromølle Kro

Slagelsevej 78 - 4450 Jyderup
Telefon 53 55 00 90

Frydendal kirke - Sjællands mindste.

mann, hvis aftensang »Fred hviler over land og by« ikke er digtet ved Skarridsøen; men rigtigt er det, at den lød over Skarridsøen en juliaften i 1844, da Grundtvig var derovre sammen med sine Bjergby-venner. Det fremgår af et lille digt »Paa Skarrit-Sø«, som Grundtvig skrev efter udflugten.

Mørkøv kirkes kalkmalerier hører til de bedst bevarede i Danmark. Det skyldes det meget fine konserveringsarbejde, som Egmont Lind udførte i 1937. Udsmykningen er foretaget af Isefjordsværkstedet omkring 1460-80. »I ingen anden dansk landsbykirke stråler de gotiske hvælvinger så glad fortællende og farverige som her«, skriver N. M. Saxtorph i bogen »Jeg ser på kalkmalerier«. Fremhæves må særlig det mesterlige billede af Jesu fødsel, i østfaget. På det store korsfæstelsesbillede i midterfaget er røverens ord til Jesus og Jesu svar gengivet på skrifthåndene. Der er også

ne af Templet, og de farvestrålende basunengle i vestfaget. Samtlige kalkmalerier i Mørkøv kirke står i vidunderligt klare og friske farver, hvilket skyldes den sene afdækning, hvor mere effektfulde og skånsomme metoder er anvendt.

Frydendal kirke, oprindeligt et herregårdskapel for godset Torbenfeldt, har kalkmalede våbenskjolde fra omkring 1450-1500. En del kalkmalerier fra nyere tid blev fjernet i forbindelse med en istandsættelse omkring 1950. Altertavlen er et klenodie, et oliemaleri på kobber fra 1722. Motivet er Kristi opstandelse.

Skamstrup kirke er mest rig på kalkmalerier, hvad antal angår, og er derfor særskilt omtalt.

V.R.

Dorfkirchen

D

Die Kirchen in der Tornved Gemeinde - sechs im ganzen - sind besonders sehenswert und eine Art Rekord muss es sein, dass man hier die kleinste Kirche auf Seeland findet, nämlich die Frydendal Kirche bei Torbenfeld (gebaut 1459)

und in Holmstrup die nächstgrößte Dorfkirche in Dänemark, die Sankt Søren's Kirche (anno 1492).

Die sehr hochliegende *Holmstrup Kirche* ist ein prächtiges, bewundernswertes Gebäude mit Schiesscharten in der Friedhofmauer für die Armbrustschützen der Vorzeit. Die Kirche hat drei Schiffe. In Verbindung mit der heiligen Quelle hinter der Kirche war die Holmstrup Kirche eine Wall-

*Holmstrup kirke
- landets 2. største landsbykirke.*

Foto: Kirsten Falther.

fahrts- oder Pilgrimskirche. Man findet in dieser Kirche sehr schöne Holzschnitzerarbeiten wovon man besonders die Predigtkanzel, gemacht von Lorentz Jørgensen Jahr 1647 mit Darstellungen der Geschichten von Adam und Eva hervorheben kann. Auch die katolische Altartafel mit der Kreuzigung im Mitterschrank ist eine reiche Holzschnitzerarbeit. Im Altartisch ist ein Reliquienversteck in dem man einen Knochensplitter des Sankt Søren aufbewahrt.

Sowohl die Skamstrup, Mørkøv und Jyderup Kirche haben wunderbare Kalkmalereien, die meisten in Skamstrup – am wenigsten in Jyderup. Doch hat die Jyderup Kirche bemerkenswerte Darstellungen von so ungefähr Jahre 1400, u.a. eine aussergewöhnliche Verkündigungsszene mit Josef als Töpfer – die hl. drei Könige und am Chorbogen: der Wurm Nidhug und der Ygdrasil-Baum (alte Göttersage).

Stigs Bjergby Kirche hat eine äusserst interessante Geschichte obwohl sie jetzt ganz von einer Wiederherstellung im Jahre 1865 geprägt ist. Hier wirkte der Pfarrer Gunni Busck in den Jahren 1824-44. Er war der näherste Freund des Pfarrers Grundtvig und unterstützte ihn unter seinem armütigen Umständen so dass er Zeit und Ruhe bekam für seine Psalmendichtung. Grundtvig kam oft auf Ferienbesuche zum Stigs Bjergby Pfarrhof. Auf einem nahen Hügel wurde er im Jahre 1844 angeregt das Lied »Kindchen schlaf süß« zu schreiben. Unter

Gadeparti fra Gl. Jyderup.

Tegnet af Leif Larsen

den Freunden des Hauses war auch der Dichter Ingemann, dessen Abendlied »Fried ruhet über Land und Stadt« nicht beim Skaridsee gedichtet wurde, aber richtig ist es dass es einmal über den Skaridsee erklang an einem Juliabend im Jahre 1844 als Grundtvig drüben beim See war mit seinen Bjergby-Freunden. Das kommt hervor in einem kleinen Gedicht »Am Skarrit-See« das Grundtvig schrieb nach diesem Ausflug.

Die Kalkmalereien der Mørkøv Kirche gehören zu den am besten bewahrten in Dänemark. Das kann man der sehr feinen Konservierungsarbeit verdanken die Egmont Lind im Jahre 1937 ausführte. Die Ausschmückung wurde in der

Isefjordwerkstatt um Jahre 1460-80 gemacht. »In keiner anderen dänischen Dorfkirche strahlen die gotischen Gewölbe so fröhlich erzählend und farbreich wie hier« schreibt N. M. Saxtorph in seinen Buch »Ich schaue mir Kalkmalereien an«. Hervorheben muss man besonders das meisterliche Bild von Jesu Geburt im Ostabteil. Auf dem grossen Kreuzigungsbild im Mitterteil stehen die Worte des Räubers an Jesus und Jesu Antwort auf den Schriftbändern angegeben. Es gibt auch einen Grund das Bild zu nennen von Jesus der die Krämer aus dem Tempel treibt und die farbestrahenden Posaunenengel im Westteil. Sämtliche Kalkmalereien in der Mørkøv Kirche stehen

in wunderbar klaren und frischen Farben, was man der späten Abdeckung verdanken kann, wobei mehr effektive und schonhaftere Methoden angewendet wurden.

Frydendal Kirche, ursprünglich eine Gutskapelle des Gutes Torbenfeldt, hat kalkgemalte Waffenschilde von ungefähr 1450-1500. Ein Teil der Kalkmalereien von neuerer Zeit wurden in Verbindung mit einer Ausbesserung im Jahre, ungefähr 1950, entfernt. Die Altartafel aber ist ein Kleinod, eine Ölmalerei auf Kupfer von 1722. Die Darstellung ist Kristi Auferstehung.

Skamstrup Kirche ist die zahlgemäss reichste an Kalkmalereien und wird daher besonders besprochen.

The Churches in Tornved – both small and large

GB

The Churches in Tornved – six in all – are worth seeing, and it is a record having both Zealand's smallest church »Frydendal« by Torbenfeldt (built in 1450) and the second largest village church of Denmark in Holmstrup »Saint Søren's Church« (built in 1492).

The high situated Church of Holmstrup is an impressive building with arrow slits once used by crossbow marksmen of the past. The church

has three naves. In connection with the sacred spring behind the church it used to be a church of pilgrimage. The Church of Holmstrup holds some very fine woodcuts of which the largest is an Adam and Eve motive made in 1647 by Lorentz Jørgensen who has also made the font and the pulpit. The altar-piece is a copious woodcut of the Crucifixion. Relics from the holy Saint Søren are kept in the Communion table.

In Skamstrup, Mørkøv, Bjergby, and Jyderup the churches have some fine murals especially in Skamstrup. The church of Jyderup has a few but very remarkable murals from 1375, for example Josef the Potter, and the Magi.

The Church of Mørkøv has among its murals a masterpiece; The Birth, from the Isefjord Workshop, 1460-80. The Crucifixion motive states the words of the thief on the Cross and the answer from Jesus, depicted in tapestry. The murals of the Church of Mørkøv are in very clear and refreshing colours which is due to the late uncovering with use of more effective and gentle me-

thods.

The Church of Frydendal which originally was a chapel for the Torbenfeldt Estate had murals until 1950 when they unfortunately were covered. However, the altar-piece is a treasure made of copper with an oil painting showing the Resurrection.

The Church of Skamstrup has the largest number of murals and is therefore described separately.

Bregninge kirke

Fra toppen af Bregninge-bakken er der en fantastisk udsigt ud over land og vand. Ved foden af denne bakke, som ved porten til landskabet, ligger den smukke, rødkalkede kirkebygning, Bregninge kirke, som mange, beruset af den storslåede udsigt, farer forbi, uvidende om den store oplevelse de gik glip af, hvis de havde standset op og set lidt på den gamle bygning. Den består af et tårn og et langt skib, der i kirkens romanske udformning var to trediedele så stort, samt et kor og et sakristi, mod nord, og to våbenhuse. Alle bygninger afsluttes med takkede gavle. Skibet blev forlænget allerede i romansk tid, formentlig i 1200-tallet. Der har på stedet sikkert ligget en trækirke før stenbygningen. I muren over indgangsdøren er indmuret et stykke træ, der kan være en planke fra den oprindelige kirke (relikvie). Det var almindeligt at gøre det, men der er ikke bevis for antagelsen.

Omkring år 1400 overhøvedes kirken. Koret og sakristiet er tilkommet ca. 1425, hvor også de to våbenhuse byggedes. Det søndre har muligvis altid været et kapel til præstebegravelser. Kirkens tårn er fra den sene middelalder.

Fra 1400-tallet er også de fleste af kirkens kalkmalerier,

hvoraf mange fremkom ved den store restaurering, der fandt sted i årene 1966-1976. Bygningerne var blevet en del medtaget af tidens tand, og under ledelse af arkitekt Marinus Andersen og Nationalmuseet blev kirken gennemgået både i det indre og det ydre.

I kirken står en værdifuld døbefont, udført af gotlandsk sandsten. Den er sjælden alene ved sin størrelse; den er en af de største i landet. Kirkens kor er prydet af smukke billedskærerarbejder, udført af den kendte Lorens Jørgensen fra Holbæk i året 1654. Altertavlen er tilkommet fra Dragsholm slotskapel som gave.

Gulvene er nye. Det gælder også kirkens stoleværker, der i farver får kirkerummet til at fremtræde med en smuk, lys stemning, som er medvirkende til at styrke de fine kalkmalerier, der pryder hvælvingerne. De skildrer de fleste af livets tildragelser, således lykkehjulet, livets hjul, og de tre levende konger, der møder tre døde. Dvæl lidt ved de ofte ret detaljerede billedskildringer - de er meget fine.

Et gammelt sagn fortæller at kirkens hellige kar under svenskekrigene blev indmuret et sted i kirkens mure. Det har dog ikke været muligt siden at finde dem.

Bregninge Kirche

D

Mit ihren charaktervollen zackigem Umriss, liegt am Fusse eines Hügels, von wo man einen schönen Ausblick über Land und See hat. Wahrscheinlich lag zuerst eine hölzerne Kirche hier. Das Kirchenschiff der späteren Steinkirche wurde im Laufe der 1200-Jahre verlängert, um 1400 wurde das Gewölbe gebaut, und zirka 1425 noch zwei Vorräume, eine Sakristei und ein Chor.

Wahrscheinlich wurden die sehenswerten Fresken in den 1400-Jahren gemalt. Der Taufstein ist einer der grössten in Dänemark, und der Chor ist mit schönen Schnitzwerk von 1654 versehen.

Bregninge church

GB

With its characteristic jagged profile, stands at the foot of a hill that offers a splendid view of land and sea. Probably the very first church here was a wooden building. The nave of the stone church was elongated already some time in the 13th century, around 1400 it was vaulted, and approx. 1425 two porches, a vestry and a chancel were added.

Probably, the frescoes were painted at this time. The baptismal font is one of Denmark's largest, and the chancel is adorned with beautiful woodcarvings from 1654.

Ideal for ferie, weekend og dagture

En times sejlads fra Havnsø og De er på
FERIEØEN I KATTEGAT

**Her er ro, gode badeforhold
og plads til alle.**

Der udføres indtil 6
dobbeltture
dagligt.

Sejlplan tilsendes på opfordring

Oplysning
og pladsbestilling:
TELF. 53 49 00 18

ÅBENT: Kl. 9.00-12.00 og 12.30-16.00
Udenfor kontortid, i færgens sejltid, telefon
30 53 32 18.

Sejerøfærgen . 4592 Sejerø

Damefrisør
BIRTHE RASMUSSEN
Eskebjerg Strandvej 11
4593 Eskebjerg
TELF. 53 49 10 99
Lukket mandag

»En messe værd«

DK

Højest beliggende af de seks kirker i Tornved kommune er Skamstrup kirke, og dens indre er lige så uforglemmelig som udsigten fra kirkebakken.

Det er »en messe værd« at gå på vandring mellem kirkens skønne gotiske kalkmalerier. Østfagets rige ornamentik er i formerne karakteristiske for Isefjordsværkstedets vægbilleder fra omkring 1460-80, medens midterfagets billeder er højgotiske fra omkring 1375-1400.

Den første afdækning begyndte i 1908, efter at sognets provst - gennem revner i væggene - havde opdaget spor af kalkmalerier. For Nationalmuseet blev det en overraskende og yderst spændende opgave. Fund efter fund blev gjort, det ene mere værdifuldt end det andet.

Billedet af »Bjørnen den lade« med Olav den Hellige ombord viser, at kunstneren må have misforstået legenden om Olavs og Haralds kapsejls for Norges krone. Olav så ikke bagud, men fremefter. Den rigtige version findes i Højby kirke. Fra sejlskibet ses både »Ormen hin glade« med Harald Haarderaade og »Bjørnen den lade« med Olav den Hellige. Disse og andre motiver bygger på legender og gamle folkeviser.

I østfaget ser man Sankt Laurentius-legenden om spædbarnet, der stjæles af djævelen, som lagde en skifting i vuggen og gemte barnet i et laurbærtræ. Der blev det opdaget af pave Sixtus II, som også døbte det. - Videre ser man Sankt Laurentius' martyrium og det dramatiske billede af Hippolytus, der slæbes til døde af vilde heste. Man ser ridderen Romanus, der halshugges sammen med kejserens datter, som ville ledsage martyrerne til paradiset.

En skematisk plan over alle gotiske malerier i langhuset, tårnrummet og våbenhuset omfatter ialt 47 kalkmalerier, hvoraf mange nu er overhvidtede. I midterfagene findes såvel helgener, symboler og legende-fremstillinger som bibel-

ske tildragelser fra syndefald til dommedag. I tårnrummet ses et fragment af korsfæstelsen, udført omkring 1400. Østfagets malerier, som er udført af Isefjordsværkstedet omkring 1460-80, viser for eksempel bebudelsen, fødslen, de hellige tre konger, Sankt Laurentius' befrielse fra djævelen og hans døb samt flere martyrsener. Det østligste rummede billeder af Kristus i sin herlighed og igen af skabelse og syndefald, men i en anden stil end den højgotiske.

Betagende er den historiske vandring, og den helt store oplevelse er vel nok motivet med »Løvens åndepust«, når man hører om motivets symbolske betydning:

Det hedder om dette vældige og talende billede, at Kristi menneskevordelse og offerdød var nøglen til forståelse af hele menneskehedens og naturens historie. Frelserværket afspejles i levende og døde

ting, og bogen »Dyrenes visdom« fortæller om løven, der udslettede sporene efter sig, for den havde fået fært af jægeren. På samme måde udslettede Kristus sporene af sin guddommelighed, da han nedsteg til jorden, og blev menneske i et lille barns skikkelse. Løven føder sine unger døde, men hannen ånder på dem og vækker dem til live. Derved symboliserer »Løvens åndepust« at Guds åndepust vækker os til livet.

På maleriet er løven tegnet med vældig, nærmest assyriske kraft, og hele motivet er holdt i okkergult. Symbolikken er i sig selv som et guddommeligt åndepust for tilskueren. V.R.

Eine Messe wert

D

Die höchst liegende von den sechs Kirchen in der Gemeinde Tornved ist die Skamstrup Kirche, dessen Inneres gerade so unvergesslich ist als die Aussicht vom Kirchengügel.

Es ist »eine Messe wert« in der Kirche herum zu gehen zwischen den schönen gotischen Kalkmalereien. Die reiche Ornamentik des Ostrumes ist in den Formen bezeichnend für die Wandbilder der Isefjordwerkstatt von ca. den Jahren 1375-1400.

Die erste Abdeckung begann im Jahre 1908, nachdem der Propst der Gemeinde durch Spalten in den Wänden Spuren von Kalkmalereien entdeckte. Für das Nationalmuseum wurde es eine überras-

Skamstrup mølle

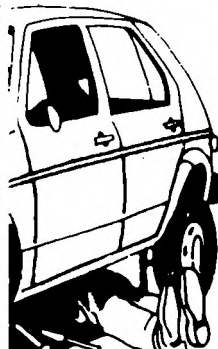
Tegnet af Leif Larsen

Aut. LADA-forhandler
LADA JYDERUP
 v/Palle Gøthche
 Lyngvej 12 - 4450 Jyderup
 TELEFON 53 47 60 10

Salon 'Chic'

HELE FAMILIENS FRISØR
 KARIN LARSEN
 Drivsåtvej 28 - Jyderup
 53 47 68 35
 Mandag lukket - Onsdag lukkes kl. 12.

Autoreparationer
 og
pladearbejde
 udføres . . .

Jyderup Auto
 v/Niels Erik Andersen
 Lyngvej 14 . Jyderup
 TELEFON 53 47 73 53

Vejen til **Skovgaard's brugskunst**

Stalden er fyldt op med:

Håndvævede duge, islandsk strik, almue møbler i eg, stenløj, kurvevarer, hånd-dyppede lys.

Frå Slagelse → Lyse regulering → Frå Nykøbing Sj.

Frå København → Stokkebjergvej → Lille Stokkebjergvej 200 meter

ÅBEN hver dag kl. 10-17
 - Også lørdag kl. 10-16

Plaid tæpper
 Plaid jakker
 Plaid sjaler
 Plaid alpehuer

HER BOR VI

Kør til **SKOVGAARD**
 Ll. Stokkebjergvej 6 . 4450 Jyderup

LEJ AEG

KØB HVIDEVARER
 med forårsret fra kr. 300.- ved levering eller køb for 4000 kr. med 130.- pr. md. helt uden udbetaling. - Ring 53 47 60 99 og hør nærmere.

EL-INSTALLATIONER
EL 99
 HVIDEVARER JYDERUP
 53 47 60 99

ALT I SERVICE
 Jernbanevej 4
 Lørdag lukket

VW-AUDI SALG og SERVICE

- * AUTOREPARATIONER
- * PLADearbejde
- * FORSIKRINGSSKADER
- * BREMSEKIVER og TROMLER AFDREJES

SPECIALE:
 Reparation af Mazda person/ varevogne

Aut. KOSAN bilgasanlæg forh.

Dit **Q8 kundekort** kan nu også bruges hos os til reparation af din bil

KJELD'S AUTO
 Industrivej 1 A, Jyderup . Tlf. 53 47 68 82

Unibank

JYDERUP filial
 Skaridsøgade 17 . 4450 Jyderup
 Tlf. 53 47 61 76 . Fax. 53 47 66 16

MØRKØV filial
 Hovedgaden 9A . 4440 Mørkøv
 Tlf. 53 47 50 69

SVEBØLLE filial
 Centret 1 . 4470 Svøbølle
 Tlf. 53 49 30 46 . Fax. 53 49 30 48

SNERTINGE filial
 Kalundborgvej 34 . 4460 Snertinge
 Tlf. 53 46 80 98 . Fax. 53 46 70 27

chende und äusserst spannende Aufgabe. Fund nach Fund wurde gemacht, der eine wertvoller als der andere.

Das Bild des Schiffes »Bjørnen hin lade« (der faule Bär) mit Olav den heiligen an Bord zeigt dass der Künstler die Legende vom Wettsegeln des Olav und Harald um die norwegische Krone missverstanden hat. Olav schoss nämlich nicht nach hinten sondern geradeaus.

(Die fehlerfreie Darstellung kann man in der Højby Kirche finden). Von dieser Schifffahrt sieht man das Schiff »Ormen hin glade« (der frohe Wurm) mit Harald Haarderaade und »Bjørnen den lade« mit Olav den heiligen. Diese und andere Motive bauen auf Legenden und alte Volkslieder.

Im Ostraum sieht man die Sankt Laurentius Legende vom Windelkind das gestohlen wird vom Teufel der einen Wechselbalg in die Wiege legte und das Kind in einem Lorbeerbaum versteckte. Dies wurde von dem Papst Sixtus II entdeckt der auch das Kind taufte. Weiter noch sieht man das Martyrium des Sankt Laurentius und das dramatische Bild vom Hippolytus der von wilden Pferden zu Tode geschleppt wird, und den Ritter Romanus der enthauptet wird mitsamt der Tochter des Kaisers die die Märtyrer zum Paradies begleiten wollte.

Ein schematischer Plan über alle gotischen Malereien im Langhaus, Turmraum und Waffenhaus umfasst im ganzen 47 Kalkmalereien wovon viele jetzt überstrichen sind. In den Mittelabteilungen findet man Heiligenbilder, Sinnbilder, Legendarstellungen und biblische Begebenheiten vom Sündenfall bis zum Weltgericht. Im Turmraum sieht man einen Bruchteil von der Kreuzigung ausgeführt ungefähr Jahre 1400. Die Malereien in den Ostabteilungen die in der Isefjordswerkstätte ungefähr 1460-80 ausgeführt sind zeigen z.B. die Verkündigung, die Geburt, die hl. drei Könige, Sankt Laurentius' Befreiung vom Teufel und seine Taufe, samt mehrere Märtyrerauftritte. Der östlichste Teil umfasste Bilder von Kristus in seiner Herrlichkeit und wieder die Schöpfung und der Sün-

denfall aber in einer anderen Art als die hochgotische.

Ergreifend ist diese historische Wanderung und das ganz grosse Erlebnis ist wohl noch das Motiv »der Atemhauch des Löwen« wenn man von der Bedeutung von dem Sinnbild dieses Motiven hört:

Es heisst von diesem mächtigen und sprechenden Bild dass Kristi Geburt als Mensch und seine Opfertat der Schlüssel war zum Verständnis der ganzen Geschichte der Menschheit und Natur. Das Erlöserwerk spiegelt sich ab in lebenden und toten Dingen und das Buch »Die Weisheit der Tiere« erzählt von dem Löwen der seine Spuren vertilgt weil er den Jäger gewittert hat. In gleicher Weise vertilgte Kristus die Spuren seiner Göttlichkeit als er niederstieg zur Erde und Mensch wurde in der Gestalt eines kleinen Kindes. Die Löwin gebärt ihre Jungen tot aber der Löwe haucht auf sie und weckt sie zum Leben. Damit symbolisiert das Bild »Der Atemhauch des Löwen« dass der Atemhauch Gottes uns zum Leben erweckt. Auf der Malerei ist der Löwe dargestellt mit gewaltiger beinahe assyrischer Kraft und das ganze Bild ist in ockergelben Farben gehalten. Das Sinnbild ist in sich selbst für den Zuschauer wie ein göttlicher Atemhauch.

Kalkmalerier i Mørkøv kirke.

Kalkmalerier i Skamstrup kirke.

Leif Kildegaard
TRANSPORT A/S
Håbetvej 16 . 4440 Mørkøv
Tlf. 53 47 40 71

Bankospil hver tirsdag
kl. 19.15

i **KNABSTRUP-HALLEN**
Arr.: KNABSTRUP IDRÆTSFORENING

Kløver
-frisk fra naturen

Englevaad Mejeri
Holbækvej 150 . 4450 Jyderup

Kurt E. Sørensen

Butikken med det **STORE UDVALG**
i gulvtæpper og vinyler. . .

Sølystvej 1 . 4450 Jyderup . Tlf. 53 47 64 64

SERVICE

ÅBEN:
Hverdage kl. ... 7.00-22.00
Søn- og helligd. 8.00-22.00

Vi gør idé til virkelighed.

BENZIN ★ DIESEL ★ GAS
KIOSK ★ VASK

FLASKEGAS

Q8 Service
Markvænget 1/Holbækvej, Jyderup
TELEFON 53 47 68 67

City doek service

Stort lager af nye dæk af alle
anerkendte mærker samt slidbaner

- ★ Reparation
- ★ Montering
- ★ Afbalancering
- ★ Lapning
- ★ Dækafretning

Ring og hør vore priser
Specialisten med
den gode service.

ÅBEN:
Hverdage kl. 7.30-16.30

Vore servicevogne kommer overalt på Sjælland.
JYDERUP 53 47 61 65 - ROSKILDE 46 75 53 10

**Skader
skader ikke din
samlerabat.**

Holbækvej 10B, 4450 Jyderup, tlf. 53 47 60 83

BALTICA
VI SIKRER DET DU ER GLAD FOR.

BOG HUSET

Holbækvej 10 C . 4450 Jyderup
Tlf. 53 47 82 32

KØB og SALG af
BØGER - BLADE - PLADER
m.m.

ÅBNINGSTIDER:

Mandag-onsdag	9.00-17.30
Torsdag	9.00-18.00
Fredag	9.00-19.00
Lørdag	9.00-13.00
Søndag/blomstersalg	9.00-14.00

BOG HUSET's
blomster
SALG

Stort udvalg i
BLOMSTER
til både ude
og inde. . .

An Artistic Experience - The Church of Skamstrup

GB

The Church of Skamstrup is the highest situated church in Tornved and you will never forget the view from the church hill or the interior of the church.

It is an adventure to look at the beautiful Gothic murals of the Church of Skamstrup. The arches of the church are richly ornamented and show the characteristics of the Isefjord workshop's murals from 1375-1400.

The uncovering of the murals started in 1908, when the local dean had detected the murals through cracks in the

walls. This was a surprising and very exciting job for the National Museum, many finds of great value turned up. However there had been made mistakes in painting the murals. For example St. Olav's boat race. St. Olav did not shoot to the rear but forwards, as you can see from the correct version in the Church of Højby. Many of the mural motives are from legends and old folksongs.

A schematic plan of all the Gothic murals in the church, the tower and the porch covers in all 47 murals.

Saints, symbols, and legend representations are described as well as biblical incidents

from; The Fall to The Last Judgement.

Murals in the tower bay from 1400 show The Crucifixion.

Murals in the nave by the Isefjord workshop from 1460-80 show; The Annunciation, The Nativity, The Magi, Liberation from the Devil, Baptism, Christ in Majesty, and

more of the Creation and The Fall but in a different interpretation.

*Lej dine
VIDEO-
FILM
her. . .*

Shell

Autoværkstedet Stenhøj
4440 Mørkøv . Tlf. 53 47 50 33

**ALT I
MØBLER, TÆPPER m.m.**

**MØRKØV
BOLIGNYT**
Skamstrupvej 1, 4440 Mørkøv
Telf. 53 47 51 85

**Rejsevaluta
Exchange of money
Geldwechsel**

DEN DANSKE BANK

FØLLENSLEV MØBLER I/S

Møbler • Tæpper • Ompolstring

Eskebjergvej 11A • 4591 Føllenslev

53 46 80 70

Deres Håndværksbager

Svebølle Centerbageri I/S

v/K. Vestergaard og B. Nielsen
Centret 2 B - 4470 Svebølle

Tlf. 53 49 39 80

*En kilde til sundhed og
god økonomi. . .*

TA' UD AT FISKE FRA HAVNSØ MED LYSTFISKERSKIBET

ILSE

FLADFISKETURE fra Havnsø

TORSKETURE fra Røsnæs

MAKRELTURE fra Sj. Odde

CHARTERTURE arrangeres

Bestilling på tlf. 53 46 91 05 - Båd tlf. 30 53 33 60

HAVNSØ BÅDEBYGGERI

**Særslev Auto-
og Pladeværksted**
Aut. værksted

ALTID ET GODT TILBUD I

NYE OG BRUGTE BILER

ALLAN HOLMEGAARD CHRISTIANSEN

Æblekærvej 2 - Særslev - 4460 Snertinge - Tlf. 53 46 87 71

Tilsluttet centralforeningen af
autoreparatører i Danmark

Eskebjerg Kødforsyning

- kendt for sit møre
OKSEKØD og de
små kundevenlige
priser. . .

**Hos os kan De både
købe STORT og
SMÅT. . .**

VI HAR ALT I:

Okse-, kalve-, lamme- og svinekød
til SMÅ PRISER. . .

- til grill, ovn eller gryde

Professionel vejledning er en GRATIS
selvfølge.

*Vi er billigst med alt til grillarrangementer
Se vores annonce i Jyderup Posten og
Odsherredkysten. . .*

ESKEBJERG KØDFORSYNING

v/H. Clausen - Eskebjergvej 61 - 4593 Føllenslev

TELEFON 53 49 10 05

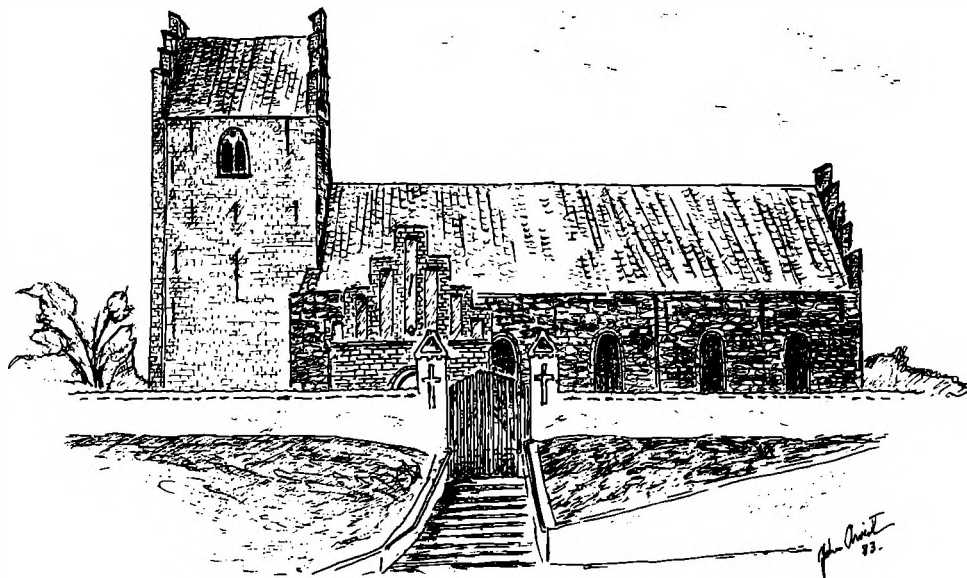

Viskinge kirke

DK

Viskinge kirke ligger højt. Tårnet var tidligere landkending for søfarende omkring Saltbæk Vig. Bygningshoveddelen er opført af flækkede granitsten i 1200-årene. Dette romanske stenhus undergik en forvandling og blev en gotisk kirke i 1400-tallet, med tilbygget tårn og to våbenhuse, et nyt og bredere kor samt et sakristi. Det var store ændringer, men den største synlige virkning fik man ved de nye, store vinduer i sydvæggen. De afløste de små, højsiddende romanske vinduer. De nu helt ændrede lysforhold i kirkerummet udnyttede man til en fornem dekoration med kalkmalerier, der således er over 500 år gamle. De blev overkalket efter reformationen. I 1882 blev de opdaget og i 1895 afdækket og restaureret. I 1965 foretog man en rensning og opmaling, hvor konservatorerne gjorde et stort

Viskinge kirke.

arbejde, bl.a. med at tilbageføre visse pyntninger til det oprindelige udseende fra malmstens hånd. Billederne er histo-

riske seværdigheder, helt enestående fra den tid i Danmark, på grund af den levende fremstilling, der er opnået bl.a. ved

at lægge skygger på figurerne. Her skildres hele lidelseshistorien. Man skal begynde med billedet over vinduet ved præ-

Højbjergvej 38 - 4470 Svebølle
Tlf. 53 49 44 66

ANTIK

- Gl. møbler i mahogni, Egetræ, Fyrretræ samt alt i nipsting.
- Antikviteter og gamle brugsting.
- Dødsboer ryddes og købes.

Åben:

Torsdag fredag lørdag søndag kl. 10.00-18.00.

Briller

BRILLEN
LUNETTES
GLASÖGON
FRAMES

★ Gratis synstest ★ 25 års fagkundskab ★ Trykkesgaranti ★

JYDERUP

BRILLE-OPTIK CENTER

SPECIALOPTIKER KURT VIND ★ VED POSTHUSET
4450 JYDERUP ★ TELEFON 53 47 62 28

DENDEK
-til dit hus

**VI GØR DET NEMT
AT GØRE DET SELV...**

- det er os med
service og godt
købmandsskab

Hos os kan
De købe:

- ★ Kontant
- ★ På rentefri konto
- ★ På afbetaling

Bygge-Centret
Jyderup
Tømmerhandel a/s

Drivstvej 4 · 4450 Jyderup Tlf. 53 47 61 50

**Har I fået lyst til at
flytte til området. . .**

*Så kontakt den lokale
ejendomsmægler*

v/Statsaut. ejendomsmægler
HELLE SCHMIDT
Nyvej 6 · 4450 Jyderup
TLF. 53 47 74 84
- din personlige BoligRådgiver

**Indgangen til naturoplevelserne i
Vestsjællands Naturpark**

JYDERUP CAMPINGPLADS
Slagelsevej 40
Tlf. 53 47 76 60

- med den centrale beliggenhed i natur-
skønne omgivelser ved skov, eng og sø.

Alt i GRILLVARER
Hj.lavede kæmpeburgere og
store hj.lavede pizzaer m.v.

**HUSK vi har det sidste nye i
TV-spil/Flippermaskine
KOM IND OG PRØV...**

MARIES HJØRNE
Åbent hele sommeren fra kl. 10.00-22.00
KALDRED - TLF. 53 49 16 12

Mickey's Burger/Pizzabar
Åbent alle dage hele året fra
kl. 10.00-22.00

Nyvej 11 A ● 4450 Jyderup
Tlf. 53 47 86 47

**HUSK: I Mickey's Burgerbar fre-
dag og lørdag fra kl. 17.00-21.30,
leverer vi GRATIS til døren i 4450
området.**
Udenfor området tillægges transport 25,-

Hjembæk Vandrerhjem tilbyder:
Ferie - weekend - enkeltovernatninger
- lejrskole og kursusophold eller hele
familien på besøg.

**50 sengepladser
fordelt på 15
familierum.**
Vandrekøkken - kiosk
mad mod bestilling -
legeplads - grill- og
bålplads.

Yderligere oplysninger
eller reservation:

Husk vi
har nu installeret
**SUNDT
SOLARIUM**
(Rør med uskadelige
stråler)
**RABAT opnåes
ved 10 gange**

Hjembæk Vandrerhjem
Tornbrinken 2, Hjembæk
4450 Jyderup
Tlf. 53 46 81 81

dikestolen og følge lidelseshistorien hvælvingen rundt - indtil det sidste billede (over korbuen), der viser korslæstelsen. Fra legendens verden er Veronica med svededugen kommet med. Under næste hvælving er skildret Jesu himmelfart, som det andet centrale billede. Men her vises også pinseunderet, Marias kroning. Maleriernes mester er ukendt.

Kirkens døbefont er romansk og lige så gammel som den ældste bygning. Altertavlens billede er malet i 1842 af J.V.

Gertner og forestiller Jesu besøg hos Martha og Maria. Alterbordets smukke fortæppe, der fortsætter ned foran alteret som et antependium, er vævet i 1966 af kunstneren Grete Balle, som i valg af farver søgte en lighed med farverne i kirkens kalkmalerier.

Prædikestolen er fra omkring 1600, og stolestaderne er fremstillet i 1834 i forbindelse med en restaurering. I kirken findes flere mindeplader og tavler samt et stort epitafium fra baroktiden.

Kalkmaleri »Korsbæringen« i Viskinge kirke, fra omkring 1425.

Viskinge Kirche

D

Zur alten Zeit diente der Turm den Seefahrern in Saltbæk Vig als Landkennung. Ursprünglich war die Kirche ein romantisches Bauwerk, wurde aber in den 1400-Jahren in eine gotische Kirche verwandelt, durch den Anbau eines Turms und zwei Vorräume, eines breiteren Chors und einer Sakristei. Die kleinen roma-

nischen Fenster wurden durch grossen Fenstern in der Südmauer ersetzt. Die gebesserten Lichtverhältnisse haben die Dekoration mit vornehmen Fresken ermöglicht. Nach der Reformation wurden diese getüncht. Im Jahre 1895 wurden sie wiederentdeckt und restauriert, und in 1965 nochmals wiederhergestellt. Die gemalte Figuren sind beschattet, und dieses verleiht ihnen grossen Ausdruckskraft.

Viskinge church

GB

In ancient times its tower served as landfall to the seafarers around Saltbæk Vig. Originally a Romanesque building, it was transformed into a Gothic church during the 15th century by the addition of a tower and two porches, a wider chancel and a vestry. The small Romanesque windows were exchanged for large windows

in the south wall. The new light conditions inspired an exquisite decoration with frescoes. These were covered up after the Reformation and were only uncovered and restored in 1895 and again in 1965. The depicted figures are shaded which makes these frescoes uniquely vivid.

HOKI KØBMAND

SKOLEVEJ 2 . 4470 SVEBØLLE

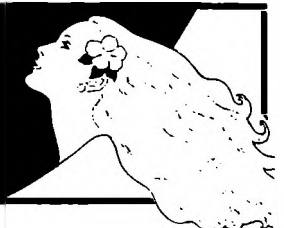
Inge og Tage Timm Larsen

Telefon 53 49 39 07

Salon Aase

Bøgevej 21, Havnsø
Telefon 53 46 92 40

*Lukket mandag
og torsdag.*

**»DEN LOKALE
SLAGTER«**

Altid frisk kød fra
eget slagtehus.

Stort udvalg i
hjemmelavet pålæg

SLAGTERMESTER
HANS ANDERSEN
BJERGSTED
TLF. 53 47 63 63

ILLEMANN
TØMRER - SNEDKER aps

v/Anton og Henrik Pedersen

Bjergsted Byvej 14
4450 Jyderup

53 47 64 61

Vesterlyng

Græssende heste på Vesterlyng.

Vesterlyng (Westerheide)

D

Diese eigenartige Landschaft liegt zwischen Havnø und Eskebjerg, und ist eine der wenigen übriggebliebenen sogenannten Saltmarsche in Dänemark. Sie besteht aus Sanddünen, die sich im Schutz der Wacholdersträucher gebildet haben und später von Heidekraut und Gras überwachsen sind. Der Bucht entlang zieht sich ein feiner Sandstrand. Das Gebiet ist Gemeinbesitz der umliegenden Bauernhöfe und wird von Jungvieh und Pferden abgeweidet.

In der nord-östlichen Ecke liegt ein guter Campingplatz mit jedem Komfort und Vermietung von bequemen Sommerhäuschen. Es gibt einige Dauercampisten, da der Campingplatz das ganze Jahr hindurch im Betrieb ist.

Vesterlyng

GB

A rare patch of landscape is found between Havnø and Eskebjerg, one of the so-called salt marshes, few of which remain in Denmark. It consists of sand dunes, sheltered by juniper scrubs and overgrown with heather and grass. There is a superb beach along the bay. The area is communal property of the surrounding holdings and is grazed by young cattle and horses.

There is a good camping site in the north-east corner, with every comfort and a number of lovely holiday cabins for rental. Quite a few campers stay the year over, as winter camping is also possible.

DK

Et sjældent stykke natur findes mellem Havnø og Eskebjerg. En såkaldt strandeng, hvoraf der er meget lidt tilbage i Danmark. Et lavareal, der er lyng- og græsbevokset over

sammenblæste sandklitter, der har lagt sig i læ ved små enebærkrat, som ses over hele området. Her er langs bugten en meget fin badestrand, der om sommeren besøges af tusinder af badegæster. Arealet, der ejes af fællesskabet fra omliggende landbrug, bliver anvendt til græsningsarealer for ungkrea-

turer og heste, og derfor indhegnet.

I det nordøstlige hjørne af området har Bjergsted kommune indrettet en fin campingplads, der betegnes som en af Danmarks smukkeste beliggende campingpladser, med fine toiletfaciliteter og en række dejlige feriehytter, som lejes ud. Endvidere forefindes på campingpladsen en stor campingbutik. Det er Dansk Camping Union der driver pladsen, der besøges af en lang række danske og udenlandske campister. Men pladsen har en lang række fastliggere, der benytter pladsen hele sæsonen. Og på Vesterlyng Camping er der også mulighed for vintercamping.

Salon New-Hair

v/METTE KRISTIANSEN
Centret 4 B . 4470 Svebølle
Telefon 53 49 35 53
Onsdag lukket

Alt i

**BLOMSTER og KRANSE
FRUGT og GRØNT. . .**

DETAIL og ENGROS

LØGTVED GARTNERI

Pilekrogen 7

TELEFON 53 49 34 53

SVEBØLLE KRO

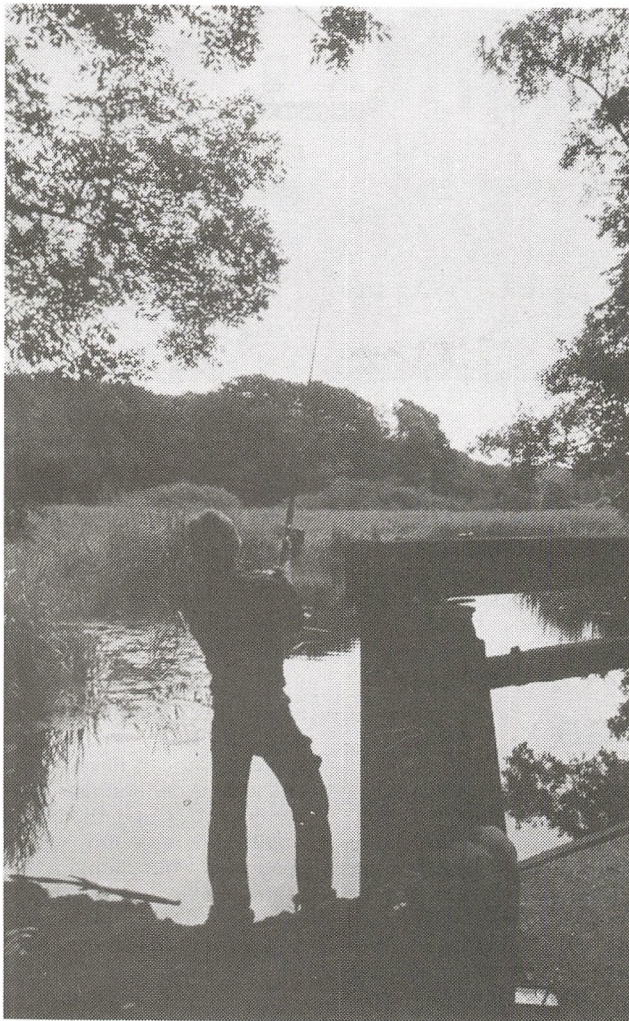
Tlf. 53 49 30 52

*Værelser med toilet
og dusch 125,- kr.*

Kongens Møller

Strids Mølle Slusen.

DK

I et helt vidunderligt naturskønt og bakket landskab ligger, hvad der er tilbage af de historiske vandmøller, som under ét blev benævnt Kongens Møller, alle med forbindelse til Hallebyaaen.

Det var i år 1366 Kong Valdemar Atterdag befalede Roskildebispen at bygge vandmøller ved åløb, så åerne ikke, lød det: »Skulle løbe i stranden uden først at have gjort landsgavn«. I Valdemar Sejrs »jordebog« nævnes disse kongelige vandmøller.

De fem vandmøller var Øresø Mølle, Tydske Mølle, (omdøbt til Kongens Mølle), Gry-

de Mølle, Strids Mølle og Rangle Mølle. Øresø Mølle hørte under Avnsø sogn, men var én af de samhörige Kongens Møller.

Bro Mølle og den tæt ved liggende Vandfalds Mølle var også vandmøller, men ikke hører til Kongens Møller.

Forlængst har den lokalhistoriker Niels Jensen, Jyderup, skrevet i bogen »Kongens Møller«, om funktion og dagligliv på møllerne og havde selv, fra 1892, tjent på Øresø Mølle. Bogen kan lånes på biblioteket.

Bygninger, der hørte til vand-

møllerne, er bevaret og har gennem mange år haft anden funktion, men de historiske steder rummer en poesi, der taler til sindet, ikke mindst fordi såvel »de fem«, som Bromølle og Vandfalds Mølle har så maleriske omgivelser, at det for altid vil være et besøg værd.

Die Königsmühlen

D

In einer ganz wunderbaren, naturschönen und hügeligen Landschaft liegt was noch übrig ist von den historischen Wassermühlen die unter einem die Königsmühlen genannt werden - alle in Verbindung mit dem Hallebyå (Bach).

Es war im Jahre 1366 als König Valdemar Atterdag dem Roskilde Bischof befahl Wassermühlen zu bauen wo die Bäche ihren Lauf hatten so dass die Bäche so lautet es: »Nicht in den Strand laufen sollten ohne sich erst zu Lande nützlich machen«. In König Valdemar Sejrs »Erdbo-denbuch« werden diese königlichen Wassermühlen erwähnt.

Die fünf Wassermühlen waren die Øresø (See) Mühle-Tydske Mühle- (umgetauft Königsmühle), »Gryde (Topf) Mühle, Strids (Streit) Mühle und die Rangle (Klapper) Mühle. Die Øresø Mühle gehört zur Avnsø Gemeinde, war aber eine der angehörigen Königsmühlen.

Die Bromølle (Brückenmühle) und die dicht daneben liegende Wasserfallmühle waren auch Wassermühlen aber gehörten nicht zu der oben erwähnte Gemeinschaft.

Der schon lange abgestorbene Forscher der örtlichen Geschichte mit Namen Niels Jensen, Jyderup, schreibt im Buch »Die Königs Mühlen« über die Funktionen und das tägliche Leben in den Mühlen. Er hatte selbst gedient in der Øresø Mühle. Das Buch kan

man sich in der Bibliothek ausleihen.

Die Gebäude die zu den Mühlen gehörten sind noch bewahrt und haben durch viele Jahre andere Funktionen gehabt, aber die historischen Stätten enthalten eine Poesie die das Gemüt stimmt weil sowohl »die fünf« und auch Bromølle und Wasserfall Mühle so malerische Umgebungen haben dass sie für immer einen Besuch wert sind.

The King's Water Mills

GB

The historic water mills together called »The King's Water Mills« are all connected with the Halleby-stream and are situated in areas of natural beauty.

In 1366 King Valdemar Atterdag ordered the bishop of Roskilde to build water mills so the streams would not run into the ocean without benefiting the country. The King's Water Mills are mentioned in Valdemar Sejrs cadaster.

The King's Water Mills are: Øresø Mill, Tydske Mill (renamed The King's Mill), Gryde Mill, Strids Mill, Rangle Mill. Øresø Mill was part of the Avnsø parish but was part of The King's Water Mills too.

Bromølle Mill and the nearby Vandfalds Mill were not part of The King's Water Mills.

The buildings in connection with the mills have been preserved and have through many years had other functions. But these historic places, The King's Water Mills, Bromølle Mill, and Vandfalds Mill have such picturesque surroundings that they will always be worth visiting.

Svebølle

DK

Med anlæg af jernbanen Roskilde-Kalundborg placerede man ude på den åbne mark en stationsbygning med henblik på lastning af grusmaterialer fra de store grusgrave og stenforekomster, der var i nærheden. Terrænforholdene spillede også ind da Svebølle station blev placeret tre kilometer fra Svebølle.

Men omkring stationen voksede der ret hurtigt en lille by op - med kro og rejsestald. Handlende slog sig ned her, og boliger blev bygget til de arbejdere ved den voksende trævareindustri - der blev flyttet

fra vandmølleområdet til stationsbyen - træbearbejdning for materialer til smørdritter og sildetønder m.m. Det har senere udviklet sig til specialprodukter i limtræ og tagspær.

Svebølle er i dag den største by i kommunen. Stationen er nu blevet et stoppested, hvor togene stopper hver time.

På Svebølle Kro kan man overnatte og blive bospist med veltillavet mad. Man kan overfor - i Sidesporet - hygge sig ved et lille glas eller få en pot billard.

I den nyere del af byen ligger Svebølle Center, hvor man

Svebølle Kro.

kan købe dagligvarer og brød. Her er ligeledes håndkøbsudsalg. Det er muligt, både for damer og herrer, at få ordnet

håret i Svebølle Butikscenter, hvor også pengeløretninger kan foretages gennem Uni-bank.

Svebølle

D

Svebølle Bahnhof wurde zuerst gebaut, um die Transportbedürfnisse der lokalen Stein- und Kieshersteller entgegenzukommen. Allmählich entstand aber ein Städtchen, und heute ist Svebølle die Hauptstadt der Gemeinde. Auf Sve-

bølle Kro (das Gasthaus) findet man gutes Essen, Trinken und Unterkunft; direkt gegenüber, im »Sidesporet«, bekommt man ein gutes Glas und eine runde Billard. Im neuen Viertel liegt ein kleines Einkaufszentrum, »Svebølle Center«, u.a. mit 2 Supermärkten, Bank, Frisör und Arznei-handverkauf.

Svebølle

GB

The railway station of Svebølle was built to meet the requirements of local stone and gravel manufacturers. However, a town developed along the rails, and today Svebølle is the main town of the municipality. Svebølle Kro (the inn) offers meals

and accommodation; and right across the street, at the »Sidesporet«, you can have a pint and a game of billiards. - The newer part of Svebølle has a small shopping centre, where you can do your shopping, go to the bank or the pharmacy (non-prescription medicine), or have your hair done.

BLIKKENSLAGERMESTER

Th. Mortensen & Søn

Slagelsevej 7 . 4460 Snertinge

TELEFON 53 46 82 03

SNERTINGE TAXI

- en hurtig forbindelse til
bus, tog og hjem. . .

4 og 8 pers. biler . Tlf. 53 46 85 54

OASEN-FIRHØJ
SPORTSPONYCENTER

v/Lise og Kurt Rasmussen . Tlf. 53 46 87 85
Kirkemosevej 14 . 4591 Føllenslev

TILBYDER: RIDEUNDERVISNING
Daglig undervisning fra kl. 14.30

53 46 81 30

Olaf Jensen

Alt i
vognmandskørsel
Levering af
grus og sten

FØLLENSLEV

Havnsø

DK

Havnsø - et mødested for turister, sejlere i havnen, lystfiskere og bådejere, campister og gæster fra sommerhusene. Alle mødes de i Havnsø for at gøre indkøb, hvile sig, slukke tørsten eller stille sulten, og på visse dage deltage i de store festligheder, der hver sommer bliver arrangeret på havnepladsen.

Mange følger det daglige liv, der udfolder sig på havnen, hvor færger til og fra Sejerø og Nekselø lægger til og fyldes op eller tømmes for rejsende og gods til de to øer.

Havnsø Kro og Møllegården samt den smukke vindmølle er de ældste bygninger i byen. Møllen er fra 1832, men ellers er byen vokset op siden sidst i 1800-tallet omkring fiskeri og fiskeindustri.

Havnsø er nok stedet, hvor man mødes. De fastboende er dem, der holder byen igang på servicesiden med f.eks. Havnekiosken. Der er Café Nordvest, der er købmand, skibssprovanter og skibssmedien.

Kro og hotel er altid parate,

Badene i Havnsø Havn.

dels med drikkevarer og dels med veltillavet mad, der på hotellet kan nydes med den flotte udsigt til Nekselø. På gavlen af det nybyggede hotel ses et stort kakkelrelief, der er lavet af kunstneren Ulf Brynjolf. Det forestiller Himmel og Hav - Dag og Nat.

Der kan selvfølgelig også fiskes fra havnemøllen, men endnu bedre er det at tage på fisketur med kutteren »Ilse«. Skipperen ved, hvor fisken står, og fiskelykken er som regel i orden her.

Byens største virksomhed er salatfabrikken, hvis produkter

er landskendte.

Det andelige liv har gode kar i Havnsø. De store sommerstævner, der arrangeres af Indre Mission og Havnsølejreren, er landskendte og gæstes hvert år af tusinder mennesker.

Der er turistinformationskontor ved færgeterminalen.

Havnsø

D

In Havnsø treffen sich Feriengäste, Segler und Einwohner, um entweder einzukaufen oder zu entspannen.

Im Laufe des Sommers sind auch verschiedene Veranstaltungen auf dem Hafenplatz, wozu alle herzlich eingeladen sind. Man sollte dem alten Gasthaus einen Besuch abstatten oder im Hotel gut essen. - Von der Mole kann man angeln, oder noch besser: man mietet die »ILSE« - der Schiffer weiss, wo die besten Fischgebiete sind.

Neuerdings werden im Juni, Juli und August jeden Samstag Krämermärkte am Hafen veranstaltet, manchmal auch mit Musik und Jahrmarkt. -

Noch eine wiederkehrende Attraktion ist das jährliche »Badewannen-Rennen«, das im Hafen, am 2. Samstag im August, stattfindet.

Der hiesige Einwohnerverein und der Sportverein arrangieren im Laufe des Sommers ein Strassenfest an Hafen, wozu auch Touristen willkommen sind.

Touristauskunft gibt es am Fährterminal, von wo man auch die Fahren nach Nekselø oder Sejerø nehmen kann.

Havnsø

GB

Havnsø is a meeting place for tourists and sailors, where you can do your shopping, relax, quench your thirst or hunger, or perhaps take part in some of the events arranged on the harbour square.

The inn is an attraction in itself, and the hotel offers delicious meals. You can fish from the pier, or still better: Go fishing on board the »ILSE« - the skipper will know where to find the fish.

For the past few years, in June, July and August, shopping fairs have been held at the harbour every Saturday, sometimes including music and fun fair. Usually this is quite a local attraction.

Another recurrent event is the annual bathtub race at the harbour, on the second Saturday of August.

During the summer there are local arrangements where everyone is welcome.

There is a Tourist Information at the ferry terminal. From here you can sail to either Nekselø or Sejerø, the latter known as »the pearl of Sejerø Bay«.

**Vi anbefaler vores
VW Audi
specialværksted
til rimelige priser**

Aut.
Suzuki-
forhandler

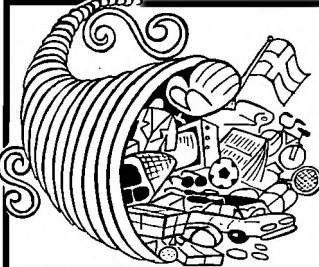
SUZUKI

HYDRO
Tank med
nordisk lune

Stig & Preben Larsen
Automobiler
Holbækvej 206 - Mørkøv
Tlf. 53 47 54 01

BESØG
Kildebjerggårdens
MARKED
HVER LØRDAG
fra kl. 13.00-17.00

Gamle møbler - Glas - Lamper - Bøger
Malerialer - Antik m.v.

TELEFON 53 47 59 00
Holbækvej 194, Mørkøv

Deres personlige
GAVE
- finder De hos os. . .

"Aksini" STENTØJ

Vinkelvej 9 - 4420 Regstrup . Tlf. 53 47 11 38

GRUNDLAGT 1954

CITROËN
SERVICE

Aut. Citroën-
VÆRKSTED

CITROËN
JYDERUP AUTOCENTER ApS
v/Johnny og Bjarne Lauritsen
Industriparken 19, Jyderup, tlf. 53 47 76 00

Ét Europa.
Ét Kort.
EuroShell.

The only
benzinkort für
toute l' Europe.

Shell
v/Hans Kristian Frederiksen ApS
Holbækvej 45, 4450 Jyderup
Telf. 53 47 76 08

ÅBNINGSTIDER:
Hverdage 7-22 - Søn- og helligdage 8-22.

Super Brugsen

Frisk med det hele
- også med prisen

BESØG
en af
omegnens
spændende
Super-
brugser

discount
faste lave priser - hver dag

PÅ
MASSER
AF
DAGLIG-
VARER

SVEBØLLE
Tlf. 53 49 30 31

MØRKØV
Tlf. 53 47 50 06

JYDERUP
Tlf. 53 47 61 93

Heste- og Kræmmermarked i Mørkøv Stationsby

Der handles livligt på hestemarkedet i Mørkøv.

DK

I ældre tid blev Mørkøv Stationsby landskendt ved sine flotte ridderspil, der årligt blev opført med deltagere i historiske dragter og hovedparten af deltagerne til hest gennem byen, med start fra Torben-

feldt. Meget imponerende og storslået. Det er cirka 60 år siden.

I nutiden er Mørkøv blevet endnu mere landskendt for de stærkt voksende heste- og kræmmermarkeder, der samler deltagere fra så at sige alle landsdele.

Sjællands største marked er

det blevet til og rekorden blev sat i september 1990, hvor besøgstallet nåede op på cirka 75.000 mennesker.

På en ideel plads, Rævejerg, er der markedsatmosfære i de tre dage markedet afvikles. Ikke blot kommer der sælgere og opkøbere til det egentlige hestemarked, men tillige kræm-

mere og gøglere i broget blanding. Boder af alle slags med »vådt og tørt« for tørstige og sultne sjæle og utallige andre tilbud – også for de skarer, der blot vil være tilskuere.

Det er, siger initiativtagerne, en begivenhed, der er blevet så stor en succes, at den fortsat skal følges op. *V.R.*

Der Pferde- und Krämermarkt in dem Stationsdorf Mørkøv

D

In älterer Zeit wurde das Stationsdorf Mørkøv landesbekannt wegen seinen flotten Ritterspiele die jährlich aufgeführt wurden mit den Teilnehmern in historischen Trachten und die meisten von ihnen zu Pferde durch die kleine Stadt mit Anfang bei Torbenfeldt. Man sah erstaunt zu,

es war grosszügig. Das ist zirka 60 Jahre her.

In der jetzigen Zeit ist Mørkøv noch mehr bekannt geworden wegen den stark wachsenden Pferde- und Krämermärkten die Teilnehmer sammeln von so zu sagen allen Landesteilen.

Das ist nun zu dem grössten Markt des Landesteil Sjælland (Seeland) geworden und der Rekord wurde im Sep-

tember 1990 gesetzt wo die Besucherzahl auf zirka 75.000 Leute hochkam.

Auf dem ideellen Platz dem Rævejerg (Fuchsberg) herrscht eine echte Marktstimmung in den drei Tagen dieser Markt dauert. Nicht nur kommen da Verkäufer und Aufkäufer zu dem eigentlichen Pferdemarkt sondern zugleich auch Krämer und Gaukler in bunter Mischung. Allerlei Buden sind

aufgestellt mit »nass und trocken« – Getränke und Essen für durstige und hungrige Seelen und unzählige andere Angebote und dazu noch die Scharen die nur zuschauen wollen.

Das ist, sagen die Triebkräfte hinter diesem Unternehmen, eine Begebenheit die so grossen Erfolg hatte dass man dies noch weiterführen will.

Horse Fair and Flea Market in Mørkøv

GB

About 60 years ago Mørkøv was known throughout the country for its yearly fine Knight Plays with actors in historic costumes. Most of the actors rode through the town starting from Torbenfeldt, which was very impressive.

Now Mørkøv is known throughout the country for its great Horse Fair and Flea Market with people coming from all over Denmark.

It has become the largest market on Zealand, and in September 1990 a record was set with 75.000 visitors at Rævebjerg where the market is held. It is not only horses you can buy at the market but just about everything.

The originators of the market find that it has become such a success that it will be arranged again and again.

Hestemarkedet i Mørkøv kan udover køb og salg af dyr, altid byde på en mængde boder af forskellig slags.

Din kontakt

for fremtiden

**Hovedgaden 18
4440 Mørkøv
Tlf. 53 47 50 93**

**Benzin ★ Autodiesel ★ Autogas
Aut. vask ★ Autotilbehør ★ Kiosk**

FLASKEGAS ★ PETROLEUM

STATOIL MØRKØV

**v/Carl-Jørgen Sørensen
HOLBÆKVEJ 239 - TLF. 53 47 53 56**

Fiskeri

DK

Vestsjælland og Odsherred kan byde på noget af det bedste og mest varierende fiskeri i Danmark. I Bjergsted kommune er der 2 ørredssøer, langs hele kysten ud til Sejerøbugten, og på selve øen Sejerø, er der formidable muligheder for kystfiskeri, og i Havnsø kan man leje »Ilse« for at sejle ud til de gode havfiskepladser.

Ørredssøerne sætter hele tiden store mængder regnbueørreder ud, de fleste fra 300 gram op til 1 kilo, men der er også altid større eksemplarer, helt op til 5 kilo. Så chancerne skulle være gode for en gevinst, og hele familien kan være med. Man kan også deltage i konkurrencer som fiskesøerne holder med jævne mellemrum.

Kystfiskeri kræver ikke fiskekort. På Nekselø ligger de bedste fiskepladser på nordvestsiden af øen. På Sejerø er der mange gode fiskepladser hele øen rundt. Her kan man også være heldig at fange torsk. Havørred og fladfisk kan fanges begge steder. Der fiskes almindeligvis med spinnergrej - dvs. en stang, fastspolehjul og blink eller pirke. Havørreden går i mange tilfælde blot 1-3 meter ude i vandet. De fleste steder er det en fordel med waders.

Angeln

D

West Seeland and die Odsherred-Gegend ist ein ausgesprochen gutes Angelgebiet. In der Gemeinde Bjergsted findet man 2 Angelseen (Forelle), und die Küste, mitsamt Sejerø, bietet dem Küstenangler reiche Möglichkeiten. Oder vielleicht wählt man an Bord der »Ilse« Hochseefischerei zu treiben?

Grosse Mengen von Regenbogenforellen werden in den Forellenseen ausgesetzt. Die meisten sind von 300 Gram bis 1 Kilo, mit ein bisschen Glück fängt man aber auch Exemplare von 5 Kilo. Wettbe-

werbe werden regelmässig veranstaltet.

Bei Küstenfischerei ist keine Angelkarte erforderlich. Die besten Angelplätze auf Nekselø liegen nord-westlich der Insel; auf Sejerø, hingegen, kann man Überall gute Plätze finden. Manchmal kann man Dorsch fangen. Meerforelle und Plattfisch sind weit verbreitet. Ganz normale Fisch-ausrüstung wird gebraucht, d.h. eine Rute, Spulenrad und Blinker. Die Meerforelle geht oft in einem Abstand von 1-3 Meter von der Küste.

Fishing

GB

West Seeland and Odsherred offer some of the most varied fishing opportunities in this country. The municipality has 2 fishing lakes (trout), and the coast line (Sejerø Bay), and Sejerø itself, offer ample possibilities for offshore fishing. A fisherboat, the »Ilse«, can be hired in Havnsø for a deepsea fishing trip.

Large quantities of rainbow trout are put out in the trout

lakes, mostly from 300 g to 1 kg, but larger specimens, up to 5 kg, are caught too. Competitions are held at regular intervals.

A fishing license is not required for offshore fishing.

Nekselø's best fishing sites are found north west of the island, whereas good places are found all around Sejerø. You may catch cod here. Sea trout and flatfish are found both places. Normal fishing gear is used, that is a rod, reel and spinning baits or jigs. Sea trout will often go as close as up to 1-3 meters off the coast. The use of waders is recommended.

Put and take fiskeri

Løgtvedgård Sø

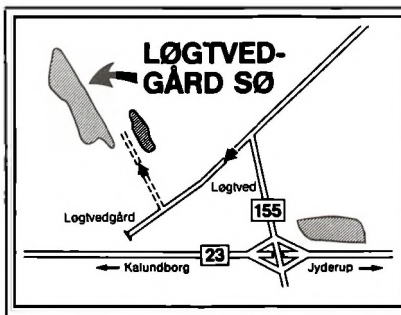
Pragtfuldt beliggende 50.000 m² sø med ørreder i alle størrelser fra 0,3 kg til 8 kg, samt ål og brasen.

Åbent hver dag fra april til november - fra solopgang til solnedgang.

Angebot an Angler

Løgtvedgaard See

50.000 m² großer See in wunderschöner Lage mit Forellen in allen Größen von 0,3 kg bis 8 kg, sowie mit Aalen und Brasen. Von April bis November kann täglich von Sonnenaufgang bis Sonnenuntergang geangelt werden.

Sådan finder du os:

Løgtvedgård Sø ligger mellem Jyderup og Kalundborg, ca. 2 km fra hovedvejen i fredelige omgivelser, hvor der hverken er trafikstøj eller bilos.

So finden Sie uns:

Løgtvedgaard See liegt zwischen Jyderup und Kalundborg, ca. 2 km von der Hauptstraße in friedlichen Umgebungen, frei von Verkehrslärm und Autoqualm.

Pris: 4-timers fiskekort 60 kr. Heldags fiskekort 100 kr. Der er selvbetjening, så husk aftalte penge.

Prisen gælder for en fiskestang, og der er ingen fangstbegrænsninger. Alle former for madding er tilladt - undtagen levende agnfisk.

Den første søndag i hver måned afholdervi fiskekonkurrence med fine præmier.

Eine Angelkarte für vier Stunden kostet DKK 60,- und eine Angelkarte für den ganzen Tag DKK 100,-. Da es sich um Selbstbedienung handelt, sollten Sie das Geld passend bei sich haben. Der Preis gilt für eine Angelrute. Fangbeschränkungen gibt es nicht. Alle Köderformen mit Ausnahme von lebendem Köderfisch sind zugelassen.

Am ersten Sonntag eines jeden Monats veranstalten wir einen Angelwettbewerb mit schönen Preisen.

Kalundborgvej 78 · Løgtved · 4470 Svebølle · 53 49 45 07

På tur i Tornved:

Torbenfeldt, Kongsdal, Åmosen og Skamstrup (ca. 35 km)

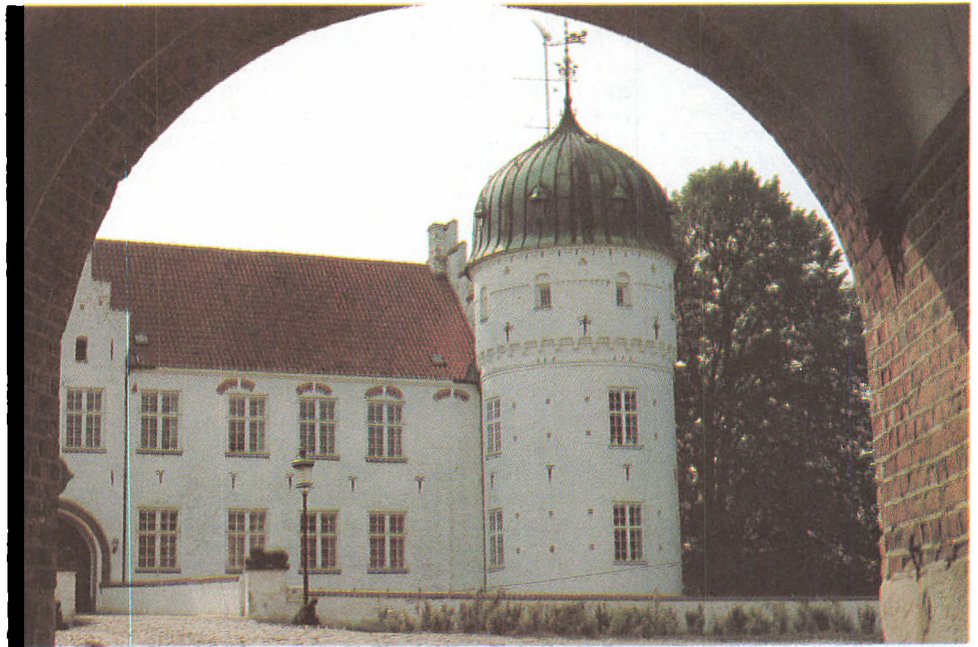
DK

Kør ud af Mørkøv ad Ringstedvej, drej til venstre mod Ugerløse. På højre hånd det hvide *Torbenfeldt* fra 1300-tallet. Godset er opdelt i tre afdelinger, hver liggende på sin ø. Forrest ladegården, i midten staldgården og bagest selve borggården med det karakteristiske tårn. Godset har siden 1883 været i familien Treschows eje.

Man fornemmer endnu på dette sted, hvorledes der tidligere opstod små byer omkring godserne. Engang havde byen ved *Torbenfeldt* således 12 gårde.

Frydendal kirke ved *Torbenfeldt* er opført 1459. Indtil 1980 hørte kirken under godset, men fra dette år overgik den til selveje under *Skamstrup-Frydendal* sognes menighedsråds bestyrelse. *Frydendal* sogn er iøvrigt Sjællands mindste med ca. 75 indbyggere. Stenen foran kirken er hentet fra langdyssen i *Vinskoven* mellem *Skamstrup* og *Skellingsted*.

Fortsæt mod *Ugerløse*. Efter skoven kommer på højre hånd godset *Kongsdal*, opført 1588. Det har i mange år været i *Estrup-slægtens* eje. Således har bl.a. konseilspræsident *Iakob Brønnum Scavenius Estrup* haft godset.

Torbenfeldt Gods.

Foto: Kirsten Falther.

Drej til højre mod *Skamstrup/Ulkestrup*. Sidst i skoven (skråt overfor nr. 47) går der en tilgroet vej ind i skoven på venstre hånd. Gå lige frem op over den lave bakke eller følg den gamle vej højre om bakken. Så når i en lille dalsænkning *Helligorskilde*, en gammel lægdomskilde. En stensætning rundt om kildeudspringet, et kors og en gammel pengebøsse markerer stedet. Her var kildemarkeder hver sankt-

hansdag lige til 70'erne i forrige århundrede.

Gennem *Ulkestrup* og *Tømerup* til *Skellingsted*, hvor der drejes til højre ad *Åmosevej* mod *Holmstrup*.

På et langt stykke ses *Åmosen* på venstre hånd. Det er en af Sjællands største mosestrækninger, 20 km lang og 4 km bred, og her er udgravet en række stenalderboplads.

Om vinteren var her tidligere en sø og om sommeren et bundløst morads, indtil man i 1770 sløjfede opdæmningen ved *Bromølle* af *Åmose A* og derved sænkede vandstanden. Under besættelsen og i årene umiddelbart efter var der en stor tørveindustri i *Åmosen*.

På højre hånd umiddelbart efter *Skellingsted* ses ruinerne af et af tørveværkerne.

Fortsæt gennem *Brokøb* og *Kajemose* til *Holmstrup*, hvor der kan gøres afstikkere til *Bromølle kro* og *Holmstrup kirke*.

Bromølle kro nævnes første gang i 1198 i *Absalons* gavebrev til *Sorø kloster* og har Danmarks ældste kgl. bevilling.

På den anden side af vejen *Bromølle Tivoli* og *Dyrepark*. Her står også Danmarks ældste taks, der er flere hundrede år.

Holmstrup kirke er opført 1492. Det var en valfartskirke beliggende ved *Skt. Sørenes Kilde*, hvis rester endnu ses syd for *Holmstrup* by. *Holmstrup kirke* er en af landets største landsbykirker og absolut et besøg værd.

Tilbage til *Åmosevej*, hvor vi drejer til venstre af *Bennebovej*. Efter *Hørdal Plantage* ses til venstre *Dønnerup*, der er oprettet i 1730 af en nedlagt landsby.

Vi følger *Bennebovej* til højre og kan så vælge imellem at dreje til højre ad *Katrinebjerg* eller *Lindholivej* mod *Skamstrup*.

Når *Sørningevej* nås drejes til højre. 10 m fremme er der en lille vigeplads for foden af *Knøsen*, der med sine 99 m er *Tornved kommunes* højeste punkt. Nyd udsigten.

Vi kører tilbage til *Skamstrup*, hvis kirke er en af de højest beliggende kirker i Dan-

REPARATION af cykler
og knallertor . . .

JENTOFT CYKLER
Holbækvej 118-120 · Jyderup
Telf. 53 47 62 46

mark. Den er fra 1150 og rummer seværdige kalkmalerier fra 1350, bl.a. af Danmarks ældste skibsmodeller. På kir-

kegården Poul Dons' grav, Grundtvigs og Ingemanns ungdomsven.

Bemærk på højre hånd den

gamle Skamstrup Lillemølle.

Ad Skamstrupvej går turen tilbage til Mørkøv.

Torbenfeldt, Kongsdal, Åmosen og Skamstrup (Ca. 35 km)

D

Wenn Sie am Ringstedweg aus Mørkøv herausfahren und links Richtung Ugerløse abbiegen erblicken Sie rechts das weisse Gut Torbenfeldt, gebaut ungefähr Jahre 1300. Das Gut ist aufgeteilt in 3 Teilen und jeder Teil liegt auf seiner eigenen Insel. Vorne die Scheune, in der Mitte die Stallgebäude und hinten das Schloss mit dem charakteristischen Turm. Die kleine daneben liegende Frydendal Kirche war einmal die Schlosskapelle. Der Stein vor der Kirche stammt von einem Steingrab im Vinskoven (Weinwald).

Bei der Weiterfahrt nach Ugerløse sehen Sie nach dem Wald rechts das Gut Kongs-

dal (1588). Drehen Sie dann rechts ab gegen Skamstrup/Ulkestrup wo dann am Ende des Waldes links ein zugewachsener Waldweg abbiegt. Er führt Sie einen kleinen Hügel hinauf und weiter in eine kleine Talsenkung hinein wo die Helligorskilde (Heiligenkreuzquelle), eine alte Heilquelle, fließt. Ein Kreuz und eine alte Geldbüchse markieren die Stelle. Hier wurden bis an das Jahr 1870 am Sankt Johannestag am 24. Juni Quellenmärkte abgehalten.

Weiter durch Ulkestrup und Tømmerup nach Skellingsted wo man nach rechts dreht gegen Holmstrup. Auf Ihrer linken Hand sehen Sie dann Åmosen (Bachmoor), eines der größten Sumpfbiete auf Sjælland (Seeland), 20 km lang und 4 km breit. Auf dieser

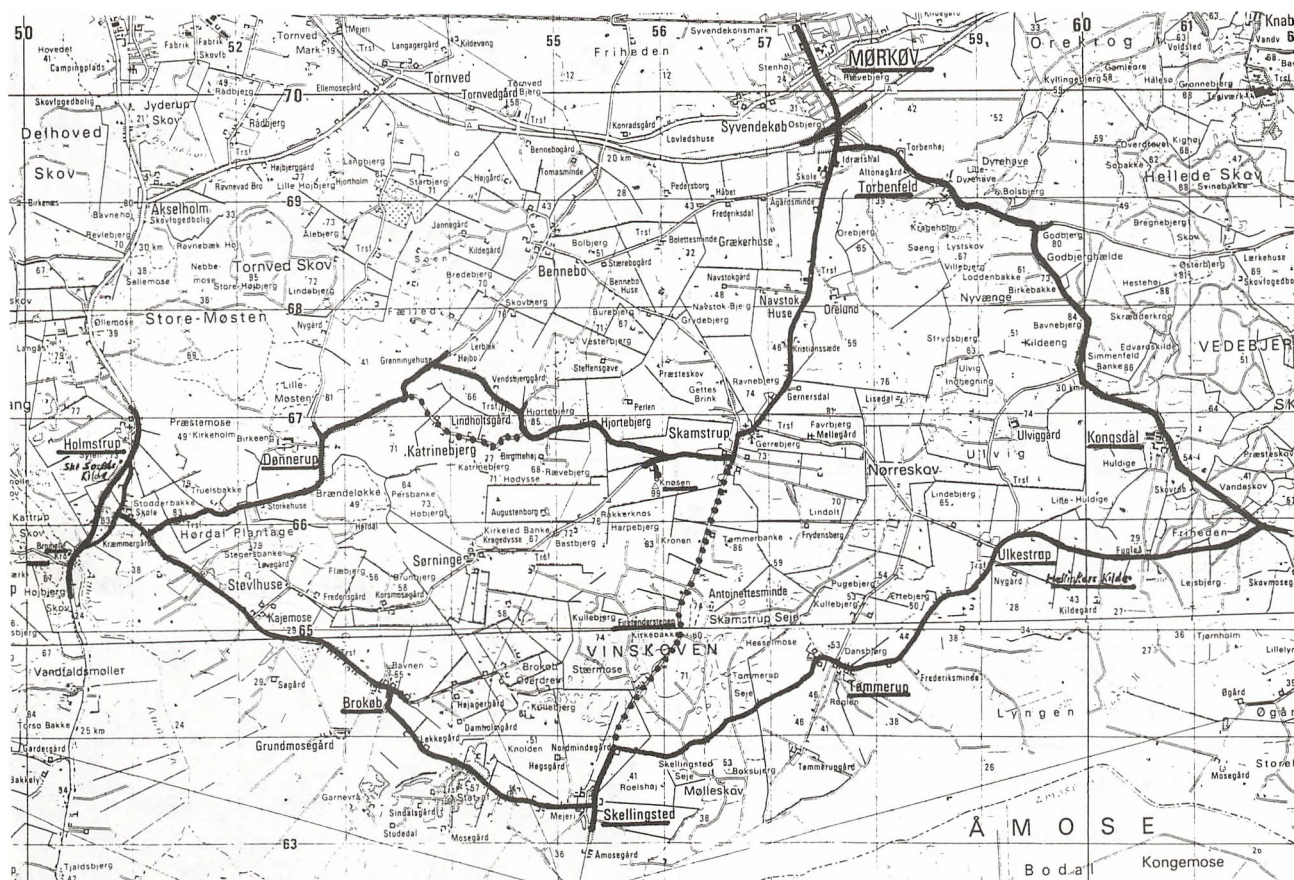
Strecke sind viele Siedlungen der Steinzeit ausgegraben worden. In Holmstrup befindet sich das Gasthaus Bromølle Kro (Krug), das im Jahre 1198 als erstes in Dänemark die königliche Genehmigung für das Betreiben einer Gastwirtschaft bekam. Dem Gasthaus gegenüber liegt der Vergnügungs- und kleine Tierpark genannt Bromølle Tivoli. Hier wächst auch die älteste Eibe (lat. Taxus) in Dänemark, viele hundert Jahre alt. Die Holmstrup Kirche (1492), die nächstgrößte Dorfkirche in Dänemark, war einmal eine Wallfahrtskirche in Verbindung mit einer heiligen Quelle und dieses prächtige Gebäude ist so unbedingt einen Besuch wert.

Auf der weiteren Fahrt biegen Sie bitte von Åmosevej ab

und fahren links die Strasse Bennebovej entlang. Nach der Hørdal Plantage sehen Sie links das Dorf Dønnerup. Fahren Sie ein Stückchen weiter und biegen Sie dann links ab Richtung Skamstrup. Wenn Sie dann zum Sørningevej kommen drehen Sie nach rechts und werden bald Knøsen, den höchsten Punkt (99 m) in der Tornved Gemeinde, erreichen - genießen Sie die Aussicht! Dann zurück nach Skamstrup.

Die alte Skamstrup Kirche (1150) bietet Ihnen viele Sehenswürdigkeiten! Am Skamstrupvej geht es wieder zurück nach Mørkøv.

Wir wünschen gute Fahrt und viel Vergnügen!

Torbenfeldt, Kongsdal, Åmosen, and Skamstrup (ca. 35 km)

GB

Follow Ringstedvej from Mørkøv and turn left towards Ugerløse and you will pass the Torbenfeldt Estate (1300). At the front you see the barn, next the stables, and hindmost the castle.

After driving through the woods you will find another estate, the Kongsdal Estate (1588). Turn right towards Skamstrup/Ulkestrup and further ahead is an overgrown wooded path on your left hand. Following the wooded path you will find the Spring of the Holy Cross, an old spring with healing power, marked

by a stone circle, a cross, and an old money box. Until 1870 Spring Markets were held on Midsummer Day.

Follow the route to Skellingsted and turn right towards Holmstrup. Åmosen is on your left hand, one of Zealand's largest stretches of moor (20 km long, 4 km wide), many Stone Age settlements have been dug out here.

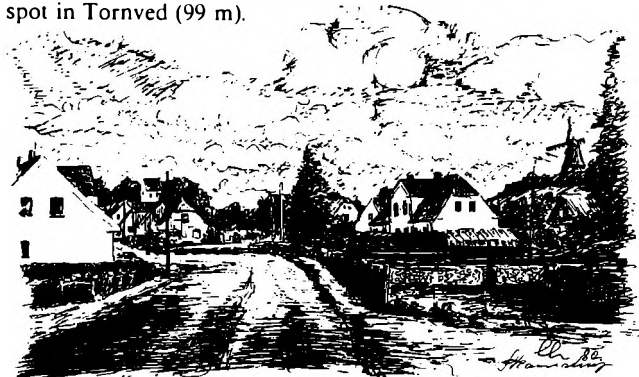
In Holmstrup is the Bromølle Inn which in 1198 received the first royal license in Denmark. Across the road is the Bromølle Fair and Mini-Zoo where the oldest yew tree in Denmark can be seen.

The Church of Holmstrup is also worth a visit.

Head towards Skamstrup according to the map.

If you turn right up Søringevej you can enjoy the view from Knøsen, the highest spot in Tornved (99 m).

In Skamstrup you should visit the church from 1150 which is worth seeing.

Gadeparti fra Skamstrup.

Tegnet af Leif Larsen

**TØJ TIL
HELE
FAMILIEN**

**Gave- &
tøjshoppen**
Hovedgaden 41 - Mørkøv
TELEFON 53 47 40 96

HUSK:
Mandag
lukket

HERRE- og DAMEFRISØR

Frisørsalonen

v/Hanne og Arly
Hovedgaden 40, Mørkøv
TELEFON 53 47 55 54

**Restaurant
BOMHUSET**
Holbækvej 10 A . 4450 Jyderup
Telefon 53 47 88 48

**Hyggeligt sted
Hjemmelavet mad**

- ★ Smørrebrød
- ★ Frokostenretninger
- ★ Dagens ret

Stort á la carte-kort
KAFFE - ØL - VAND - VIN m.m.

ÅBEN: Mandag-fredag kl. 11.00-21.00
Lørdag kl. 10.00-14.00
Søndag lukket

Velkommen hos Kirsten og Svend

Frugt, grønt og blomster

SPÆNDENDE UDVALG I:
FRUGT og GRØNT
Specialvarer kan skaffes
fra dag til dag. . .

Stort udvalg i:
**Tørrede
blomster-
dekora-
tioner**

Alt indenfor: **KRANSE - BÅREBUKETTER -
BRUDEBUKETTER - DEKORATIONER.**

Medlem af
Blomstergaven

ÅBNINGSTIDER:
Mandag-torsdag 8.30-17.30
Fredag 8.30-19.00
Lørdag 9.00-13.00

TLF. 53 47 59 26

"Smørblomsten"

v/Pia Hansen

HOVEDGADEN 1 . MØRKØV

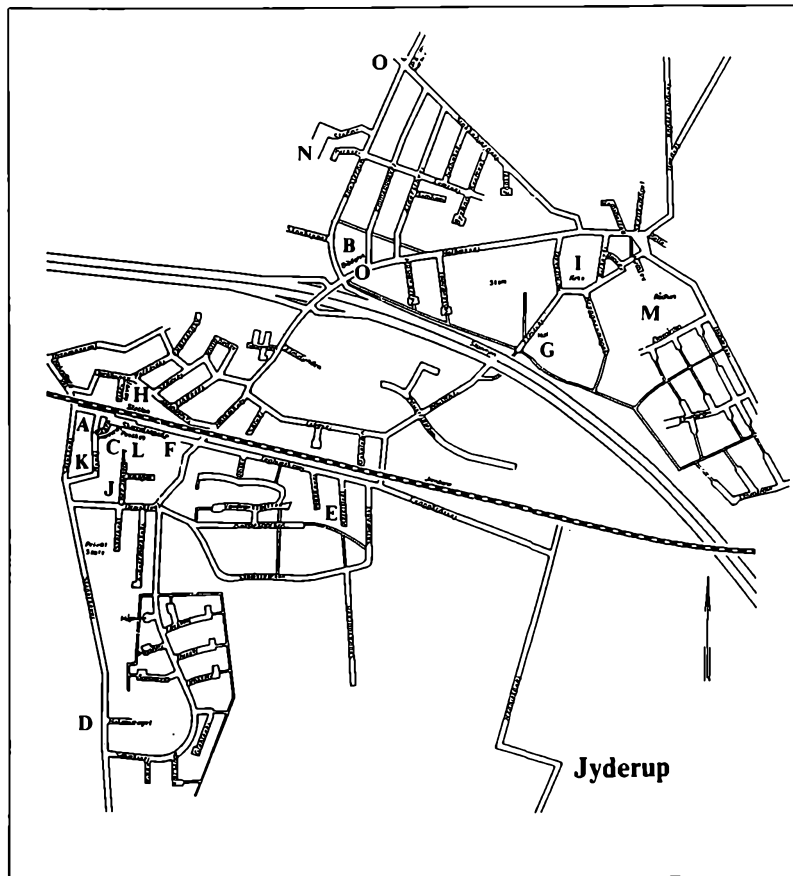
Udlejning af videofilm

Kiosken »Hjørnet«

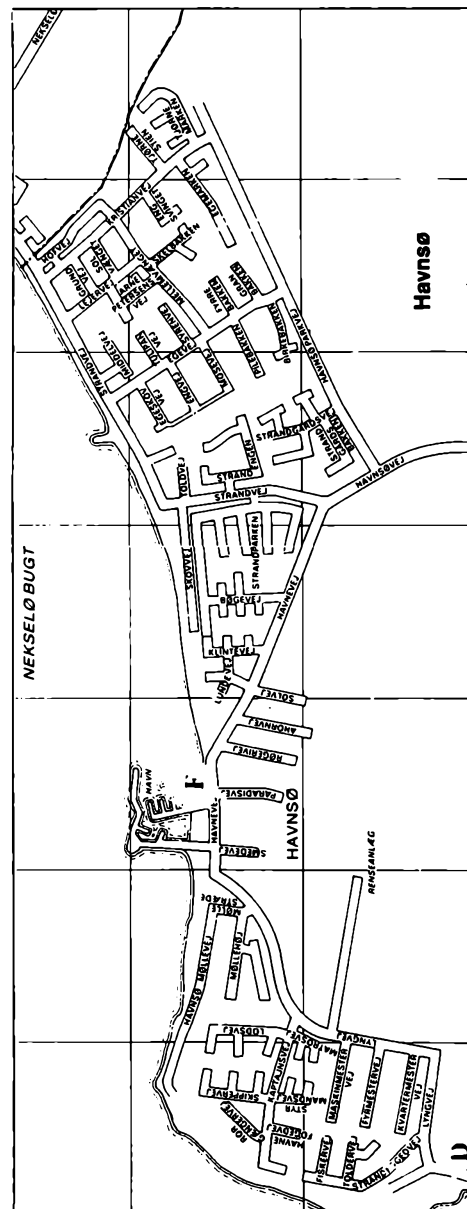
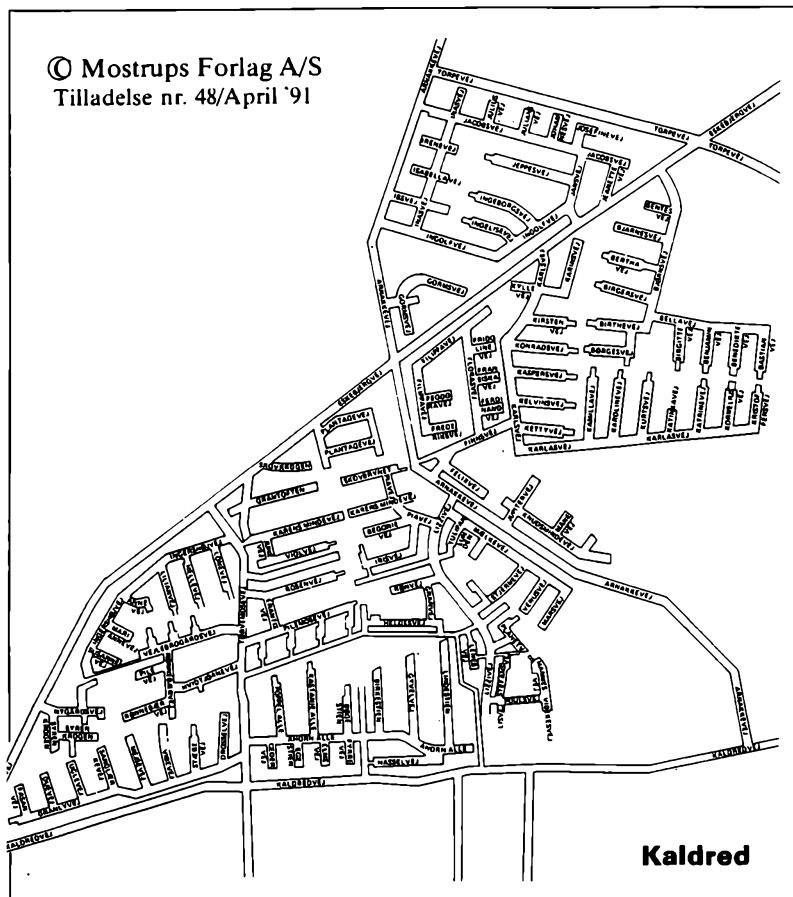
ÅBENT:
Mandag-lørdag kl. 6.30-22.00
Søndag kl. 10.00-16.00

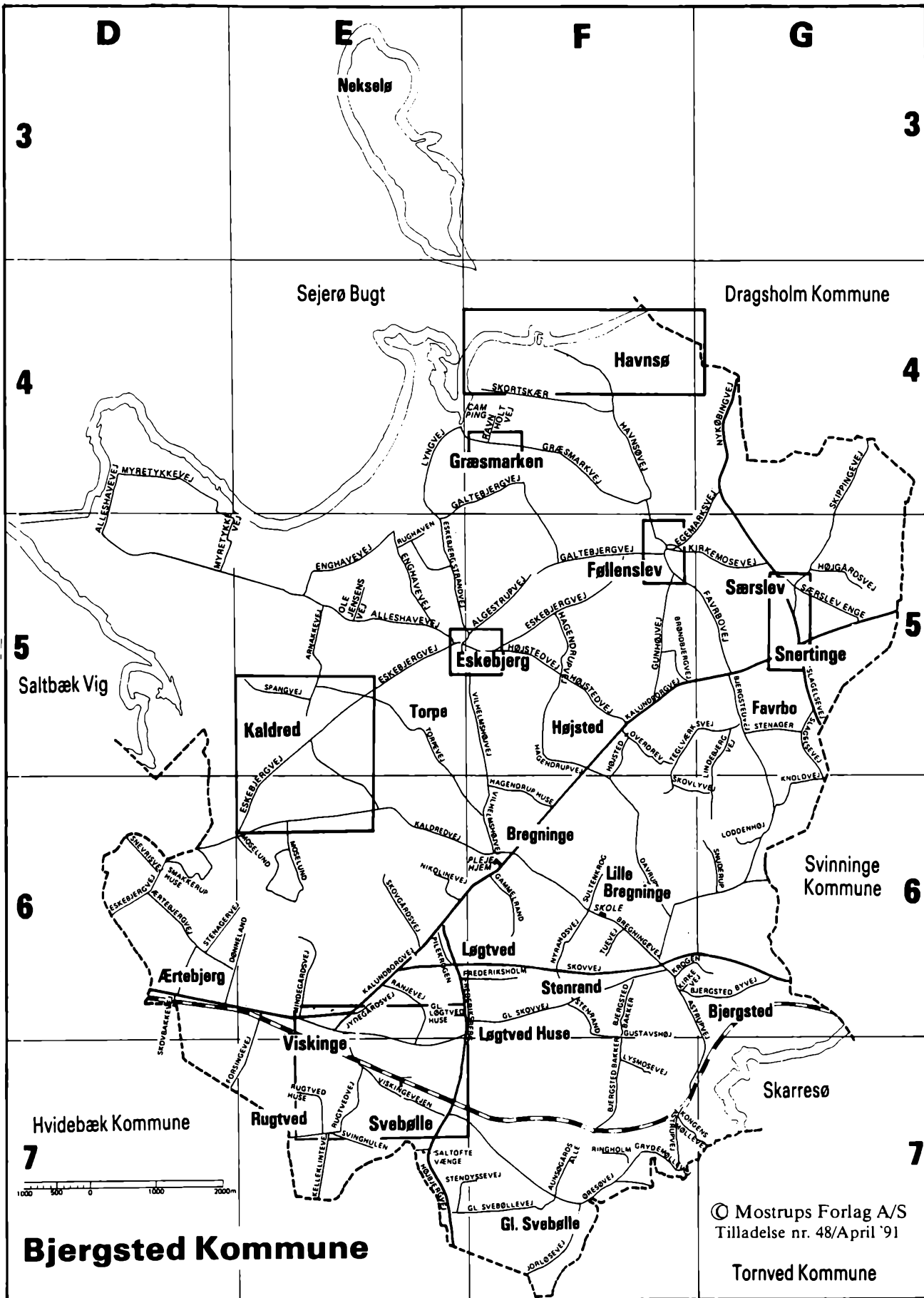
Ellen Christensen
Stationsvej 2 . Knabstrup
Telefon 53 47 35 04

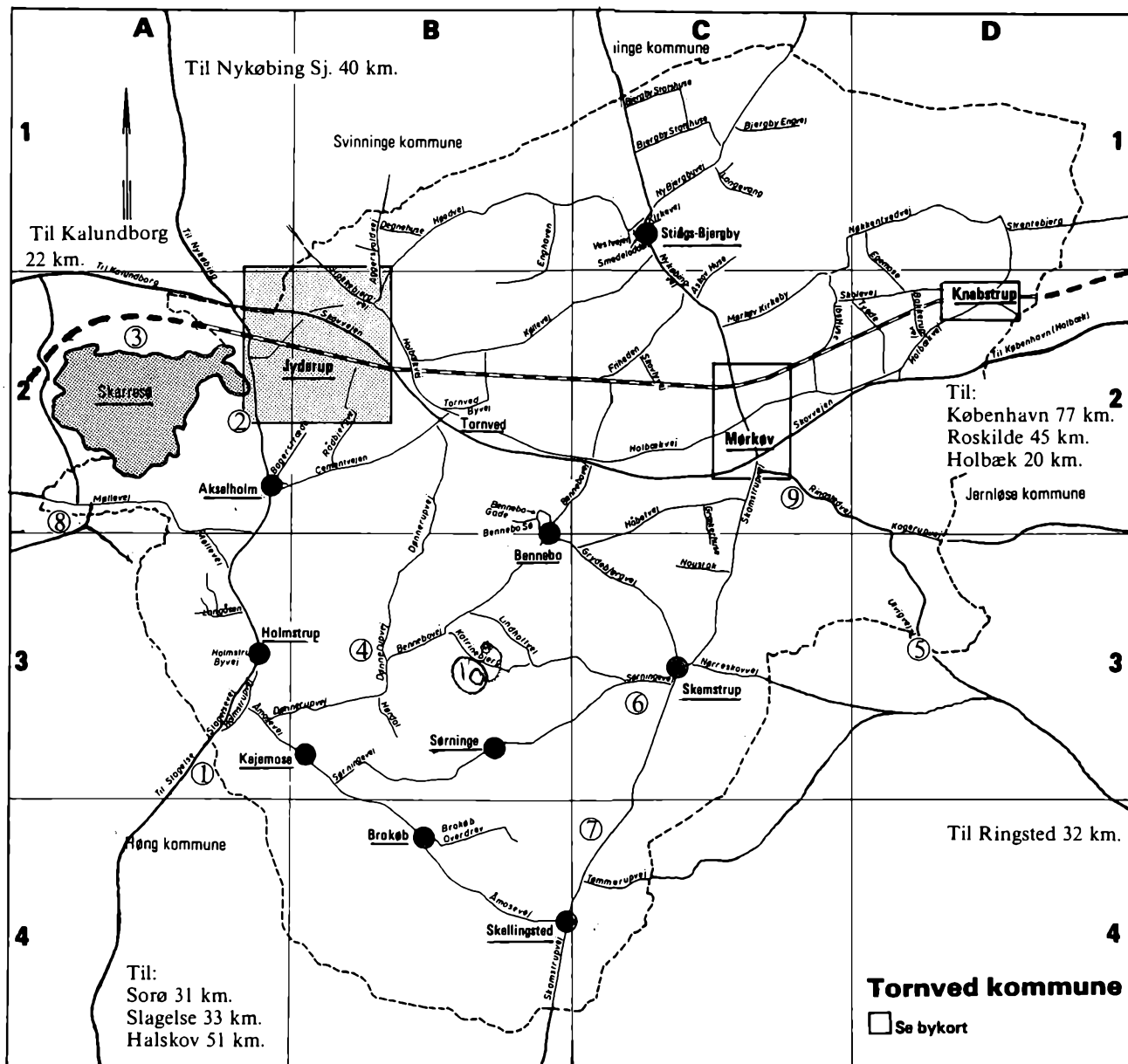

- A** Apotek/Pharmacy/Apotheke
- B** Bibliotek/Libraries/Bibliotheken
- C** Biograf/Cinemas/Kinos
- D** Camping
- E** Dyrlæge/Veterinarians/Tierärzte
- F** Turistbureau/Turist Office/Verkehrsbüro
- G** Idrætshal/Sports centre/Sporthallen
- H** Jernbanestation/Railway stations/Bahnhöfe
- I** Kirker/Churches/Kirchen
- J** Lægehuset/Doctors/Ärzte
- K** Møntvaskeri/Laundrette/Wäscherei
- L** Posthuset/Post Office/Postamt
- M** Rådhus/Town Hall/Das Rathaus
- N** Stadion
- O** Svømmehal/Swimming pool/Schwimmhalle

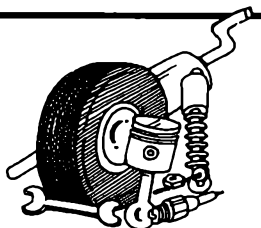

© Mostrups Forlag A/S
Tilladelse nr. 48/April '91

VESTSJÆLLANDS
Autodele Aps
Industrivej 14
4450 Jyderup
Tlf. *53 47 78 00

ALT I:
**Autodele og
værkstedsudstyr**

- ① Bromølle A 3
- ② Camping A 2
- ③ Dronning Margrethes Ruin A 2
Skaridsholm Voldsted
- ④ Dønnerup B 3
- ⑤ Kongsdal D 3
- ⑥ Knøsen C 3
- ⑦ Langdyssen i Vinskoven C 4
- ⑧ Strids Mølle A 2
- ⑨ Torbenfeldt/Frydendal Kirke C 2
- ⑩ Kalk = Kalkbrænderi

Ove's Lillebiler
MØRKØV
TELEFON 53 47 56 10
5 og 15 PERSONERS

Turforslag 1 i Bjergsted Kommune

DK

Udgangsstedet kan være hvor som helst på ruten. Her er valgt Bregninge, hvor der køres mod syd efter Bjergsted, forbi Bregninge-Bjergsted skole, der opførtes 1958, til landsbyen Bjergsted, hvor den lille kirke kan besøges. Her er en mindesten for den russiske familie, der kom uheldigt af dage i 1928. En fodtur i Bjergsted Bakker bør man tage med og få det flotte udsyn over landskabet. Der køres nu tilbage. Efter passage af Skovvejen drejes til højre mod Faurbo, forbi Henriks-holm, en større gård, hvis bygninger er opmuret af granitsten. Vi kommer gennem et smukt landskab frem til Faurbo, en landsby der tidligere havde mejeri, handel og flere håndværkere bosat. Ved møde med A4 drejes til højre mod Snertinge, som vi straks kommer til. En nyere by med handel og flere erhvervsvirksomheder, kro, Falck-station, flere pengeinstitutter og apotek m.m. Ved rundkørslen drejes til venstre gennem Særslev, den ældre del af bysamfundet. Her er en kirke, man bør besøge, samt en del ældre huse. Tidligere var her mejeri samt en stor brødfabrik. Turen fortsætter mod nord frem til Ege-

Havnsø Havn med udsigt over Nekselø i baggrunden.

marke, hvor man skulle stoppe op og se herregårdens hovedbygning.

I Starreklinte drejes til venstre mod Havnsø. Vi kommer gennem de nyere sommerhusområder inden vi er fremme ved havnebyen Havnsø. På Havnsø Hotel er der fine spise-muligheder. Ellers er Havnsø præget af havnen med færgeri, fiskeri og sommergæster i sejl- og motorbåde. Der er i byen en større virksomhed for fremstilling af salater. Efter ophol-

det i Havnsø køres forbi den restaurerede mølle ved kroen og forbi den nyanlagte campingplads, som D. C. U. administrerer. Ruten går gennem det fantastiske og sjældne strandengsareal, der kaldes Vesterlyngen. Videre frem til Eskebjerg, en landsby der tidligere kunne smykke sig med titlen stationsby. I vejkrydset til højre mod Kaldred, som vi kommer frem til gennem yderligere et smukt landskab: Kaldred-sommerhusområde, med

Kaldred flyveplads, som er start- og landingsplads for privatfly og aktivitetsområde for svæveflyveklubber. Til venstre mod Bregninge, som vi kommer til efter at have passeret Kaldredgården og ved indkørslen til byen Bregninge-gården. Lidt fremme drejes til højre ind på den lille P-plads, hvorfra man som afslutning på ruten kan besøge den smukke rødkalkede Bregninge kirke og kirkegårdsanlægget.

God tur!

Ausflüge in der Gemeinde Bjergsted Vorschlag 1:

D

Der Ausflug kann natürlich auf jedem beliebigen Punkt der Route beginnen. In diesem Fall fahren wir von Bregninge südlich in Richtung Bjergsted. Sie sollten unbedingt einen Spaziergang in Bjergsted Bakker (Bjergsted Hügel) machen, wo Sie einen Ausblick über die schöne Landschaft haben. Denselben Weg

zurückfahren, aber diesmal nach der Kreuzung rechts in Richtung Faurbo abbiegen.

Sie fahren an Henriks-holm, einem grossen, aus Granitsteinen gebauten Bauerngut, vorbei. An die A4 gelangt, rechts nach Snertinge abdrehen. In der Kreuzung dort links abdrehen, und durch Særslev fortsetzen. Die Kirche in Særslev ist sehenswert. In Starreklinte links abdrehen in Richtung Havnsø. Am Hafen von Havnsø angekommen sollten

Sie die schöne Aussicht nach Nekselø genießen. Im Hotel kann man gut essen, und Havnsø Kro ist ein recht uriges Gasthaus.

Nach einer Pause in Havnsø fahren Sie weiter an der Mühle bei dem Gasthaus und am Ortsrand an dem neuerichteten Campingplatz vorbei. Die Route geht durch die eigenartige Salzmarschlandschaft »Vesterlyngen«. Richtung Eskebjerg weiterfahren. Im Strassenkreuz rechts nach

Kaldred abbiegen. Im Sommerhausgebiet Kaldred liegt der Flugplatz, der von Hobbyflieger und Segelflugklubs benutzt wird. Links abdrehen in Richtung Bregninge, wo Sie Ihren Ausflug mit einem Besuch in der schönen rotgetünchten Bregninge Kirche beenden sollten.

Gute Fahrt!

Round trips of Bjergsted municipality Suggestion 1:

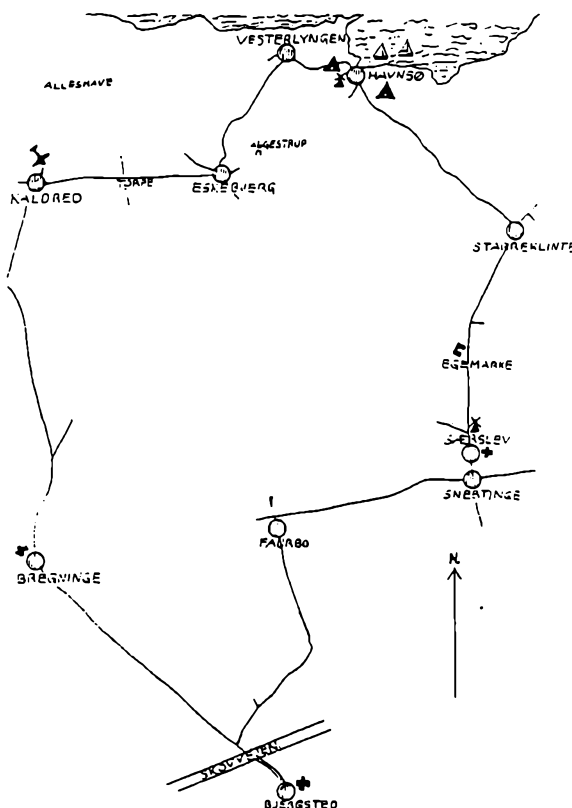
GB

Of course you may depart from any point of the route. In this case, we start at Bregninge, drive south to the village of Bjergsted. Stop to hike to the top of Bjergsted Bakker (Bjergsted hills) and enjoy the splendid view. Return the same way you came, but after crossing the main road turn right for Faurbo, pass Henriksholm, a larger holding built of granite stones. At the A4, turn right for Snertinge. In the village, at the roundabout, turn left and carry on through Særslev. There is a church worth visiting. Proceed north towards the estate of Egemark, and have a look at the magnificent building.

At Starreklinde, turn left towards Havnsø. Having passed

the summer housing area, you arrive at the harbour. Havnsø Hotel offers good meals. The village in general is centered round the harbour. Have a walk around and see the boats, ferries and look over to the island of Nekselø.

After a stop at Havnsø harbour, pass the mill at the inn and the newly established camping site on the outskirts. The road passes through a unique salt marsh area called »Vesterlyngen«, proceed to the village of Eskebjerg. At the crossroads turn right for Kaldred. The Kaldred summer house area accommodates Kaldred Flyveplads, an airfield used by private aviation and gliding clubs. Turn left for Bregninge and end your round trip by visiting the lovely red-washed Bregninge Church. Have a good time!

**Dejlig natur med mange
oplevelsesmuligheder:**

- øer og havne
- skove og strande

**og så er der enestående
fiskemuligheder.**

BJERGSTED KOMMUNE

Højvangen 9 . 4470 Svebølle
Telefon 53 49 33 99 . Fax. 53 49 38 57

Snertinge Apotek

Mogens Rolighed Petersen

4460 Snertinge

Tlf. 53 46 80 12 . 53 46 85 49

Apoteksudsalg:

4520 Svinninge

Tlf. 53 46 54 12

4450 Jyderup

Tlf. 53 47 61 19

Håndkøbsudsalg:

Svebølle:

Tlf. 53 49 45 85

Havnsø:

Tlf. 53 46 90 02

Bjergsted:

Tlf. 53 47 69 20

Sejerslev:

Tlf. 53 49 00 24

*Ingen
steder uden...*

Cosmea *

Den rene hudpleje fra Apoteket

MEDICIN-UDLEVERINGSSTEDER:

Eskebjerg: Tlf. 53 49 10 58

Føllenslev: Tlf. 53 46 80 84

Viskinge: Tlf. 53 50 02 02

På tur i Tornved:

Skarridsø og Bjergsted bakker

(ca. 12 km)

DK

Denne tur byder på noget af den smukkeste natur, der findes på Sjælland med skov, sø, åløb og bakker.

Turen går ad *Slagelsevej* ud af Jyderup mod syd. Efter campingpladsen og byskiltet drejes til højre ad alléen ind mod skoven (Slagelsevej nr. 54 og 56).

Forbi den gamle skovfogedbolig går turen ind i *Delhoved skov*. Ved den gamle skovridergård *Birkenæs* nås en stor lysning. Nyd den kønne udsigt ud over Skarridsø med halvøen *Prinsesseholm* til højre og den lille ø *Magleholm* ved søens nordbred. Det er en udsigt, som bl.a. er malet af P. Chr. Skovgaard og Godtfred Christensen. Birkenæs nævnes

første gang i 1199 i Absalons gavebrev til Sorø kloster, og her lå oprindelig en landsby.

Skovvejen følges ud til Asfaltvejen, hvor vi svinger til højre. Gennem træerne til venstre anes *Ranglemølle*, en af de 5 *Kongens Møller*, vandmøller, som opførtes, da Valdemar Atterdag lod vandet i Åmose Å og Halleby Å opstemme. Ingen af stederne eksisterer selve møllerne mere.

Vejen følges til vejkrødset, hvor *Regstruplunds* karakteristiske portbygning ses til højre, her svinger vi til venstre mod *Strids Mølle*, som straks nås. Det er en anden af Kongens Møller, og her ses endnu det gamle stibord, hvor åen løber under vejen. Bemærk fisketrappen i løbets højre side. Det er den første af sin art på Sjælland og skal sikre bl.a.

»Landsbyidyl«.

Foto: Kirsten Falther.

laksen adgang til ynglepladserne højere oppe i Å-systemet.

Vi begiver os tilbage til krydset og svinger til venstre ad Kirsebærtræ-alléen og derefter til højre mod *Bjergsted*. På venstre hånd passerer en tredje af de fem vandmøller, *Kongens Mølle*. Bemærk de gamle fiskedamme.

Vi drejer til højre rundt om *Hjørnehuset* mod Bjergsted og når *Astrup*, der første gang nævnes i 1407. Nu rummer gården den største samlede produktions- og avlsenhed i Europa – og sandsynligvis i verden – af SPF-svin med en årsproduktion på 8.500 svin. Bemærk den sjove grisestatue til højre for indgangen, rejst til minde om konsulent ved Slagteriernes Forsøgslaboratorium F. Haagen Petersen. SPF-produktionen indførtes af Svend Bergsøe, firmaet Paul Berg-

søe & Søn, og til venstre for indgangen ses et af de store, gamle smeltekar fra virksomheden. Læg også mærke til den gamle lygtepæl. Efter at jernbanebroen er passeret ses til venstre de store svinestalde.

Bemærk længere fremme den smukke udsigt ud over Skarridsø til højre med gensynet til Magleholm i forgrunden.

Ønsker man at tage den korte tur, drejes til højre ind i skoven ved først mulige lejlighed. Ellers fortsættes ad asfaltvejen til Bjergsted by og til venstre gennem byen til *Bjergsted Bakker*. Fra disse 87 m høje bakker, der er presset op af isen i den sidste istid, er der en fantastisk udsigt over Nordvestsjælland. Ja, i klart vejr kan man se helt til Fyn.

Tilbage, ned gennem Bjergsted by mod *Jyderup*. Straks

SPAR 15-20% på dagligvarer hver dag i NETTO

Åbningstider:

Centervejen 15, Høng

Mandag - onsdag kl. 9-18.00
Tors-fredag ..... kl. 9-19.00
Lørdag ..... kl. 8-14.00

Nyvej 16-18, Jyderup Kordilgade 81, Kalundborg

Mandag - onsdag kl. 9-18.00
Torsdag ..... kl. 9-19.00
Fredag ..... kl. 9-20.00
Lørdag ..... kl. 8-14.00
1. lørdag i hver måned, åbent ..... kl. 8-16.00

Jyderup Revisionskontor ApS

**VAGN NYGAARD og
HANS JØRGEN LARSEN**
Registrerede revisorer F.R.R.
Holbækvej 28 - 4450 Jyderup
Telefon 53 47 70 16

*Revision - Rådgivning - Bogføring
Budgettering*

LEVENDE MUSIK

til fest, er altid bedst. . .

Svend Møller underholder på el-orgel/synthesizer og
rytmebox. Evt. også harmonika.

Festsange forfattes og
fotokopieringsarbejde udføres. **Tlf. 53 47 56 64**

PARTEX

Ane-Lise Rasmussen
Jyderup Centret
Tlf. 53 47 66 89

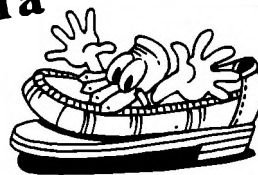
Frede Vind tømrer- og snedkermester ApS
53 47 56 32

Nybygning - Ombygning
Tilbygning - Isolering
Glarmesterarb. - Gulvbelægning

Alt i bygnings-snedkerarb.
Døre og vinduer
i og uden for standard mål.

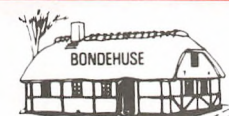
*hip hip hurra
for nye sko
fra*

Stort udvalg
af moderigtigt
og praktisk
fodtøj.

HIPP
JYDERUP CENTRET
TLF. 53 47 61 08 **sko**

**Vi formidler kontakten
mellem køber og sælger**

Vil De købe eller sælge!
Vi formidler alt indenfor fast ejendom.
Benyt Dem af vor fagmæssige bistand
og lokalkendskab til ejendomsmarkedet.

Kontakt os venligst.

Vi bor ved siden af Q8-tanken i Jyderup
VI SÆTTER PERSONLIG SERVICE
I HØJSÆDET...

**Tornved
Ejendomsformidling**

ved Hans Jakob Pedersen
Mosevænget 7 - 4450 Jyderup

Tlf. 53 47 73 74 svarer også aften

SLAGTEREN I JYDERUP
v/ Kaj Hansen
HOLBÆKVEJ 26
TLF. 53 47 64 97

**MAD UD AF
HUSET**
Koldt som varmt
stort som
småt

Alt i KØD og
hj.lavet PÅLÆG

**GRILL
udlejes**
til
havefester

Altid møre
BØFFER
på lager!

PÅ GENSYN HOS SLAGTEREN I JYDERUP
KAJ E. HANSEN . HOLBÆKVEJ 26

inde i *Bjergsted Skov* ved Lerchenborgs gamle skovridergård drejes til højre ind i skoven, og ved broen over jernbanen nås den korte rute igen.

Turen går over broen og fremme ved lysningen nås voldstedet *Skarriidsholm* eller *Dronning Margrethes Ruin*.

Dronningen købte i 1408 den borgagtige gård, som nok er næsten 100 år ældre. Der har været gårddrift på stedet til omkring år 1700.

Voldstedet har været meget anseligt, og der ses rester af både volde og mure. Skovvejen følges tilbage til Jyderup.

Udsigt over Skarresø.

Skarriidsee und Bjergsted Hügel

(ca. 12 km)

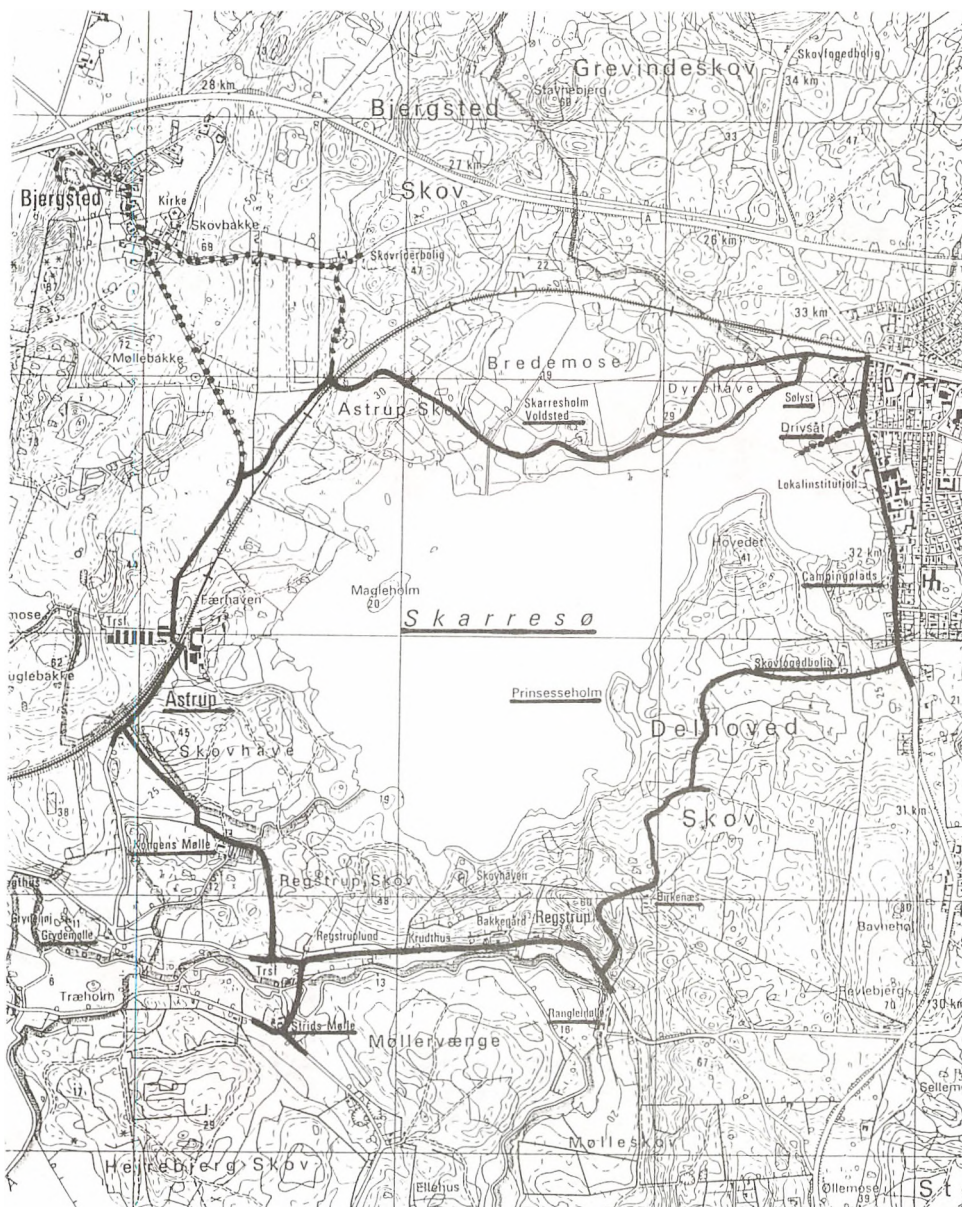
D

Dieser Ausflug bietet uns einer der schönsten Naturerlebnisse auf Seeland, mit Wäldern, Seen, Bächen und Hügeln. Wir beginnen unseren Ausflug von Jyderup, Slagelsevej, am Campingplatz vorbei, und biegen dann Slagelsevej Nr. 54-56 rechts ab in den Wald hinein. Der Ausflug geht in den Delhoved Wald am alten Forsterhaus vorbei.

An der Försterei Birkenæs befindet sich eine grosse Lichtung, mit einer schönen Aussicht über den Skarriidsee mit der Halbinsel Prinsesseholm, und am nördlichen Ufer die kleine Insel Magleholm. Birkenæs wurde zum erstenmal im Jahre 1199, in Absolons Schenkungsurkunde an Sørø Kloster, erwähnt; ursprünglich lag hier ein Dorf.

Wir folgen den Waldweg zum Asphaltweg und biegen nach rechts ab. Links sehen wir dann Ranglemlølle, eine von den 5 Königs Wassermøhlen (Kongens Møller) die errichtet wurden, als Valdemar Atterdag das Wasser von Åmose- und Hallebybächen aufstauen liess.

Wir gehen zur nächsten Kreuzung, und rechts sehen wir dann Regstruplund's charakteristisches Portal. Wir folgen den Weg nach links gegen Strids Mølle (auch eine der Königs Møhlen), wo sich noch heute die alte Schutz befindet (bewegliche Vorrichtung an Schleusen, um den Wasserdurchlauf zu regeln). Bemerkenswert ist auch die Fischleiter: sie ist erste ihrer Art auf Seeland, und wurde gebaut, um den Lachs den Zutritt

Reproduceret af Tornved kommune med tilladelse (A. 432/70 af Geodætisk Institut for Tornved Erhvervs- og Turistkontor).

zu den Brutplätzen höher am Bach zu sichern.

Wir gehen zur Kreuzung zurück und biegen nach links zur Kirsebærallé, dann rechts nach Bjergsted. An unserer linken Seite begegnen wir noch einmal eine der Königs Mühlen. Bemerkenswert sind hier die alten Fischteiche.

Wir biegen nach rechts um das Eckhaus in Richtung Bjergsted, wo das Gut Astrup liegt, das schon im Jahre 1407 erwähnt wurde. Das Gut hat heute die grösste europäische SPF Schweineproduktion und Zucht. Nachdem wir die Eisenbahnbrücke hinter uns haben sehen wir links die grossen Schweineställe.

Ein Stück weiter haben wir wieder eine schöne Aussicht über den Skarridsø mit der Insel Magleholm im Vordergrund.

Wünschen Sie die kurze Strecke, biegen Sie jetzt bei der ersten Gelegenheit nach rechts in den Wald hinein. Wenn Sie die lange Strecke wünschen folgen Sie den Asphaltweg nach Bjergsted und gehen nach links durch die Stadt zu den Hügeln von Bjergsted. Von diese 87 m hohen Hügeln, die in der letzten Eiszeit von dem Eis hochgepresst wurden,

Skarresø fra Sølystskoven

Foto: Bjarne Nielsen

hat man eine fantastische Aussicht über Nordvestseeland. Wenn das Wetter klar ist, sieht man sogar bis nach Fünen.

Wir begeben uns durch Bjergsted Stadt zurück nach Jyderup. Bei Lerchenborgs alte Försterei biegen wir rechts in Bjergsted Wald hinein, und

an der Eisenbahnbrücke erreichen wir wieder die kurze Strecke.

wir zu der Stelle, wo die Burg Skarridsholm oder auch Königin Margrethe d. I. Ruine genannt, gestanden hat. Die Königin kaufte im Jahre 1408

das burgähnliche Gut, das vermutlich aus dem Jahre 1300 stammt. Das Gut war bis zum Jahre 1700 im Betrieb. Das Gut war hoch angesehen und man sieht heute noch die Reste vom Wallgraben und Mauern. Wir folgen den Waldweg zurück nach Jyderup.

Skarridsø and Bjergsted Bakker; the hilly country of Bjergsted (12 km)

GB

This tour shows the beauty of Zealand's countryside.

You start along Slagelsevej passing the camping site and turn up Slagelsevej no. 54 and 56 into the woods past the old ranger's house into the Delhoved Woods.

Near the farm of the forest supervisor, Birkenæs, is a large glade where you can enjoy the view of Skarridsø with the peninsula, Prinsesseholm, and the small island, Magleholm. Follow the route and turn left towards Akseholm, on your left hand is Rangle-mølle one of the King's Water Mills, there are five in all.

Another of the King's Water Mills is on the tour, Strids Mølle where the old sluice gate still exists. Notice the fish steps, the first in Denmark,

built to ensure the salmon's access to the breeding ground further up the stream.

Return to the crossroads and turn left along Kirsebæralléen and then right towards Bjergsted. On your left is another of the King's Water Mills, notice the fish ponds.

Turn right around the Cornerhouse towards Bjergsted where you will find Astrup, first mentioned in 1407. Today the farm has the largest productive capacity and breeding centre of SPF-pigs in Europe. After passing the railway bridge you can see the large pig-sties on your left.

Further ahead is another lovely view of Skarridsø with Magleholm at the front.

If you want the short tour turn right into the woods at the first opportunity. Otherwise continue towards Bjergsted and keep to the left towards Bjergsted Bakker. The view

from these 87 m high hills, pushed up by the ice in the last Ice Age, is fantastic. When the weather is clear you can even see Fünen.

Go back through Bjergsted and further on towards Jyderup. In Bjergsted Woods near the forest supervisor's old farm of Lerchenborg turn right in-

to the woods and by the bridge across the railway you will reach the short route again.

By the glade you can still see the remains of the great ramparts from the time of Queen Margrethe I. In 1408 the Queen bought the fortification, Skarridsholm, which protected her with its moats.

Skarresø ved bådøbroen.

Tegnet af Leif Larsen

**Det er altid aktuelt
med et spændende håndarbejde
KIG IND i den lille butik
med DET STORE UDVALG...**
i broderier og perlesyning.

Kunstbroderilageret

Solvej 2 . 4440 Mørkøv . Tlf. 53 47 51 35

Åbent mandag-torsdag
kl. 13.00-17.00

Fredag kl. 13.00-19.00
Lørdag kl. 9.00-12.00

Sparekassen Nordvestsjælland

Lokale penge - til lokale formål

MØRKØV AFDELING:

Hovedgaden 28 . 4440 Mørkøv . Tlf. 53 47 50 42

JYDERUP AFDELING:

Holbækvej 7 . 4450 Jyderup . Tlf. 53 47 67 00

Den lokale VVS installatør

**83 år i Mørkøv
- Stor lokal erfaring**

Naturgasinstallatør

**VVS arbejde
Blikkenslager**

Carl Madsen

v/Poul E. Madsen

Tlf. 53 47 50 64 . Biltlf. 30 53 12 64

Værksted: Hovedgaden 41 G

**Tilsluttet VVS-branchens
garantiordning**

Elhøj Minimarked

KIRSTEN OG BENT LARSEN

Aldersrovej 10 . 4450 Jyderup

TELEFON 53 47 68 80

Tlf. 53 47 40 05

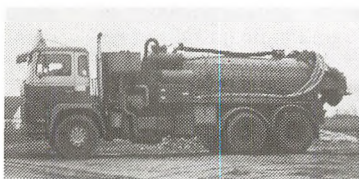
**Kloak-beton- og
jordarbejde**

AUT. KLOAKMESTER

Bennebovej 7

4440 Mørkøv

JYDERUP KLOAK- SERVICE

**Slamsugning og højtryksspuling
Transport af brandfarlige væsker**

HENNING CHRISTIANSEN

Tlf. 53 47 75 20 - Bil tlf. 30 53 05 20

matas

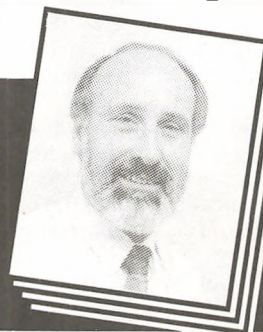

MATERIALISTEN

Sv. Mørk Hansen,
Skarriidsøgade 31, 4450 Jyderup
Telefon 53 47 63 20

ANNONCE- PROBLEMER?

Ring til din lokale
ANNONCEKONSULENT
TLF. 53 47 76 76

Kurt Hansen

Birgit Kristiansen

JYDERUP POSTEN
TORSDAGS-POSTEN

Lokalavis for Tornved, Bjergsted, Svinninge og Jernløse kommuner

Jyderup Campingplads ved skov og sø

DK

I læ af skoven, med udsigt til Skarriksø og tæt ved byens muligheder ligger Jyderup Campingplads. Den dækker ca. 10.000 kvm. af det kupe-rede og skovklædte terræn, der gør turen mod syd over Holm-strup og Bromølle til en spænd-ende naturoplevelse.

Pladsen hører ikke til de største, men den har meget at byde på. Den ligger centralt for bilister på vej over Sjæl-land, hvad enten turen går nord/syd eller øst/vest, dels lig-ger den utrolig naturskønt net-op der, hvor naturstien går ind i skoven på vej gennem Vest-sjællands Naturpark. Området byder på naturoplevelser, hi-storiske oplevelser - Kongens Mølle, Bromølle, kirker, herre-gårde - og meget andet. Cam-

Jyderup Camping

pingpladsen har moderne fa-ciliteter, og der lægges vægt på et godt og trygt forhold til så-

vel campisterne som til byen. Campingchefen ser med for-ventning frem til sommerens

glæder sammen med forhå-bentlig mange gæster på den-ne idylliske plet.

Jyderup Campingplatz bei Wald und See

D

Im Schutz des Waldes mit Aus-sicht zum Skarriksø und dicht in der Nähe des Stations-dorfes Jyderup mit den ver-schiedenen Möglichkeiten welche es dort gibt, liegt der Jyderup Campingplatz. Der Platz deckt ungefähr 10.000

Kwm. des hügeligen und wal-digen Gelände und macht den Ausflug südlich über Holm-strup und Bromølle zu einen spannenden Naturerlebnis.

Obwohl der Platz nicht zu einem der grössten gehört hat er aber viel zu bieten. Er liegt zentral für die Autofahrer auf dem Weg über Seeland, ob die Fahrt Nord/Süd oder Ost/West geht. Der Platz liegt unglaub-

lich naturschön gerade da wo der Natursteig in den Wald hinein führt auf dem Weg durch den Westseeländischen Natur-park. In dem Gebiet kann man die schöne Natur erleben, aber auch gibt es geschichtliche Er-lebnisse wie die Königsmühlen, Bromølle, Kirchen, Güter und viel mehr. Der Campingplatz hat moderne Faciliteten und man bemüht sich ein gutes und ruhiges Verhältnis zu den Campisten zu haben.

Der Campingchef sieht mit Erwartung den Freuden des Sommers entgegen mit hoffent-lich vielen Gästen auf diesen idyllischen Fleck.

The Camping Ground of Jyderup

GB

The Camping ground of Jyde-rup is situated close to the woods with a good view of Skarriksø.

Eventhough the camping ground af Jyderup is not a very large camping ground there are several advantages in cam-ping at Jyderup.

You are close to Jyderup where you can do your shop-ping, and at the same time you can visit the many sights such as; Bromølle, The Kings Wa-ter Mills, the many manors, etc.

The camping ground has many facilities e.g.: modern sanitary buildings, and a well-stocked kiosk.

The Manager of the cam-ping ground looks forward to greeting you.

Jern og metal købes

JYDERUP JERNHANDEL

John Hansen, Lyngvej 16, Jyderup
Telefon 53 47 65 72 eller bil-tilf. 30 53 26 67
Brugsjern haves på lager.

**Mørkøv Offset-
og Bogtrykkeri**

Jernbanevej 12, Mørkøv
Telefon 53 47 52 00

Holbækvej 249
4440 Mørkøv
Telf. 53 47 52 52
Spilletid kl. 19.30
Lørdag lukket

KAGEKASSEN

Jørgen Jensen, Knabstrup
TELEFON 53 47 30 19

Håndværks-
bageren har
**ALTID frisk
brød til kaffen.**

AGENT:

Tirsdag-fredag 6.00-20.00 Lørdag-søndag 6.00-16.00

Mørkøv Apoteksudsalg

Hovedgaden 39 . 4440 Mørkøv
Telefon 53 47 51 02
AFD. AF HOLBÆK LØVEAPOTEK

ÅBNINGSTIDER:

Mandag-torsdag kl. 10.00-17.00
Fredag kl. 10.00-17.30
Lørdag kl. 9.00-12.00

**Husk vi har bil fra Løveapoteket
med den receptpligtige
medicin 2 gange HVER DAG.**

TA PÅ UDFLUGT TIL SOMMERLAND SJÆLLAND

Hvor man bl.a. finder Sjællands eneste rigtige vandland, med Crazy-River, Surfing-Hill og badebasin for både store og små. - HUSK BADETØJ!

Vi kan også byde på mange andre aktiviteter - Trampoliner, Guldmine, Minigolf, Svanecykler, Kanoer, Joller, Indianerlejr, Junglesti, Kæmpe Legetårne, Ponyridning, Hoppepuder, Hoppecykler, Bowling, Ørredso(husk fiskegrej), og meget mere.

Til de kørelystene har vi motoriserede Go-Karter, Firehjulede motorcykler for både voksne og børn. For de mindste er der El-biler, som kører i et mere roligt tempo.

På området findes kiosker, og Cafeteria med rimelige priser, der er grill til fri afbenyttelse til dem der selv ønsker at tilberede deres medbragte mad-
kurv.

SOMMERLAND SJÆLLAND, GL.NYKØBINGVEJ 169
4500 NYKØBING SJ
TLF: 53 42 41 00

**Abonnement
og annoncer
53 51 24 60**

Kalundborg Folkeblad

JYDERUP FOLKEBLAD SAMSO FOLKEBLADE
**Indenrigsministeren kaldt
til samråd om Tornved**

Mølle
til salg
Lørdag

**Dianalun
mister sin
bundrek**

Prinsen

Kan nysjere holde at
landets næstbilligste

**Følg
med i
det
lokale
dagblad**

Kræmmermarkeder og andre aktiviteter

I løbet af sommeren plejer der at være forskellige aktiviteter i kommunen, hvortil gæster og turister altid er velkommen. Hold udkig i den lokale presse for arrangementer og datoer, men her nævnes nogle af de mange aktiviteter.

I Havnsø er der de tre sommermåneder igennem hver lørdag Kræmmermarked nede ved havnen. Det er lidt af et tilfølsstykke, og tit er der musik, gøgl eller andet skægt. Alle kan deltage med en stand - bare man møder tidligt nok op.

En anden tilbagevendende sommeraktivitet for alle, er det årlige »Badekarsrace«, som plejer at finde sted den 2. lørdag i august, nede ved havnen. Her deltager folk fra hele Nordvestsjælland med deres »badekar«, og det kan være en spøjst fornøjelse at overvære konkurrencen.

Ligeledes ved havnen holder Idrætsforeningen og Havnsø Beboerforening hver deres havnefest/molefest, for det meste i slutningen af juni måned.

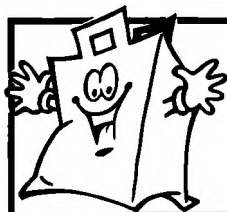
Snertinge Erhvervsforening holder hvert år den sidste weekend i august »Snertinge Heste- og Kræmmermarked«. Her kan man komme ud for lidt af hvert, kigge på dyrene, finde et

En af bådene til badekarsrace.

godt tilbud fra de mange kræmmere, eller slå sig ned og lytte til noget hyggelig musik.

For dem der kan lide at se på både, arrangerer sejlkлубben i Havnsø det årlige »Sejler rundt«. Det er lidt af en begivenhed og her samles mange både, en af de sidste weekendere i august.

Aase Borch-Jensen

KØBMAND
Hovedgaden 20 . Viskinge
4470 Svebølle
Tlf. 53 49 36 36

Din installatør af:

Vand - Centralvarme - Sanitet
Oliefyr - Fjernvarme
Naturgas og solvarme

Autoriseret gas- og vandmester

Brdr. Christiansen

BJERGSTED SMEDE- OG MASKINVÆRKSTED

Astrupvej 1, Bjergsted
4450 Jyderup
Telefon 53 47 69 11

- ★ Restaurant
- ★ Krostue
- ★ Gildesal
- ★ Hotel

Husk bordbestilling

Åbningstider:

Søndag - torsdag ..... kl. 12.00-24.00

Fredag - lørdag ..... kl. 12.00-03.00

På Snertinge kro - Traditionen tro

Stort a la' karte kort

SLAGELSEVEJ 2, 4460 SNERTINGE

TELEFON 53 46 88 78

SVEBØLLE MINI & LIFT BUSSE

Liftvogne 1-20 kørestole
Tilbud på selskabsture

Telefon 53 49 32 80
Telefax 53 49 32 54

RUNDFLYVNING

fra Kaldred

KALUNDBORG LUFTHAVN

EGON KARGAARD SØRENSEN

Telefon 53 49 11 23

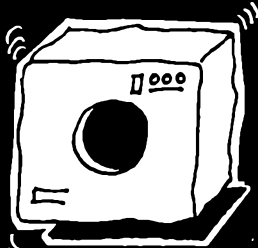

**Svebølle Hvidevarer-
og Oliefyr-Service**
v/Jens Weinreich

*Alt i reparation
af hvidevarer
og oliefyr. . .*

Kirkebakken 2 B
4470 Svebølle

Telefon 53 49 31 39
Bil-tlf. 30 53 67 39

GRATIS
TILBUD!

Superfos
Glåsuld
Hulmursisolering.

Autoriseret
Glåsuld Isolator

*Alt i tilbygning og ombygning
Tømmer- og snedkerarbejde*

H.P.byg ApS

Tømmer- og snedkermester

H. P. Poulsen

Nykøbingvej 12 B
4460 Snertinge

Tlf. 53 46 86 17

unOX Benzin, diesel,
gas
NATAUTOMAT

ALT I:
Autoreparationer
Service - Batterier
Autogummi
Reservedele

Børge Hansen
Automobiler
Stationsvej 6
4470 Svebølle
TLF. 53 49 31 25

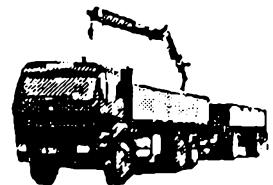
**De lokale vognmænd
med den gode service
tilbyder:**

AL KØRSEL MED
LASTVOGNSTOG
OP TIL 25 TONS

KØRSEL MED
KRAN OG GRAB

UDLEJNING
AF CONTAINER

LEVERING AF VEJMATERIALER
- GRUS OG STEN
SAMT ANDEN VOGNMANDSKØRSEL

Carsten B. Ravn

OLE NOE

TLF. 53 49 30 55
Bil-tlf. 30 22 83 56
DAGTIMERNE

53 49 42 49
BILTLF. 30 22 19 50

NB: Vi er godkendte renovatører

ENGHØJS PONYCLUB

Bedste
RIDEFERIE
for børn

Mere end 20 års godt renommé -
også med **RIDESKOLE. . .**

Alleshavevej 20 **TLF. 53 49 13 38**

Turforslag 2 i Bjergsted Kommune

DK

Her er udgangspunktet Viskinge, hvorfra der køres mod Svebølle. En nyere by i kommunen, med en del muligheder for indkøb og handel. Her findes posthus og jernbanestoppested, skoler og idrætshal samt kommunens rådhus, opført 1976. Vor tur går nu i krydset til højre ad Tissøvej frem til Højbjerg, engang en landsby med mejeri og købmandsforretning. Lidt fremme til venstre mod Gl. Svebølle, den ældre by, der giver navn til Svebølle stationsby. Lige over krydset mod Aunsøgård. Kigger man til venstre i krydset kan man skimte Aunsø kirke, der er opført i 1936 til afløsning for den kirke vi skal besøge om lidt. Den forladte herregårdskirke ved Aunsøgård er vedligeholdt pænt, den har minder om konger og dronninger, der havde dette sted som jagtgård. Tilbage til landsbyen, nu til venstre i krydset og ligeud. Lidt ned til højre ses et stateligt palæ lignende hus, det er resten af et stort industri-mølle anlæg. Det brændte i 1905 og blev så flyttet til stationsbyen.

Vejen bugter sig smukt, og vi følger den om til Strids Mølle-

Alleen ned til Aunsøgård.

en af de i 1600 årene anlagte kongelige møller. Men møllevirksomheden er borte, omend den store mølledam stadig ligger der til højre, med stigbord og det hele.

Ved Strids Mølle køres til venstre og over Halleby Å, inden der drejes til venstre og straks derefter til højre, forbi Kongens Mølle, en anden af de af kongemagten anlagte 5 møller. Til højre forbi herre-

gården Astrup der ligger ved Skarridsø. Under jernbanen og opad i smukt landskab til Bjergsted, hvor der bør gøres ophold til at bese den lille sognekirke, med mindestenen for den russiske familie, der omkom ulykkeligt i 1928. En vandretur i Bjergsted Bakker er et stort plus på turen.

Turen fortsætter nu gennem lavland, forbi store anlæg af grusgrave, en stor betonvare-

fabrik, forsyningsvandværk til Kalundborg, og vi kommer igen frem til Tissøvej, hvor der drejes til venstre og lige efter til højre mod Viskinge. Her passerer vi Hjortsø plantage, bærpantage og planteskole for skovplanter af god kvalitet.

Inden vi gør turen færdig, bør man afse tid til at besøge Viskinge kirke, og se de smukke kalkmalerier på kirkens hvælvinger.

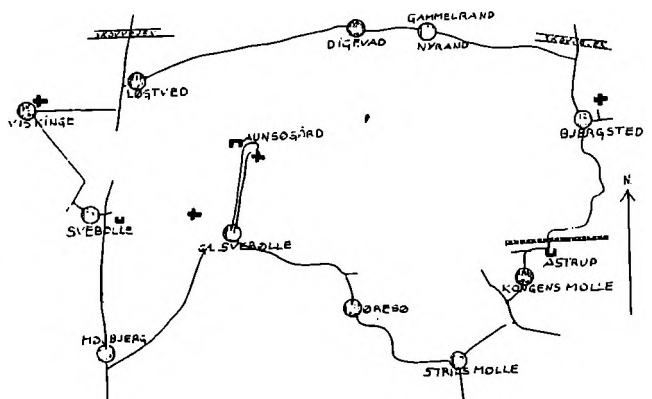
Ausflüge in der Gemeinde Bjergsted Vorschlag 2:

D

Vom Startpunkt Viskinge nach Svebølle fahren, eine recht neue Stadt in der Gemeinde, mit guten Einkaufsmöglichkeiten. Es gibt ein Postamt an der Bahn, Schulen und ein Sportzentrum, und hier liegt auch das Rathaus der Gemeinde. - In der Kreuzung rechts abbiegen. Nach ca. 2 km links in Richtung Gl. Svebølle abbiegen. Im Dorf geradeaus durch die Kreuzung nach Aunsøgård fahren. Aunsøgård ist ein grosses Gut mit seiner eigenen kleinen Kirche. Diese wird

doch nicht mehr benutzt, nachdem eine neue Gemeindekirche in 1936 in Gl. Svebølle gebaut wurde. - Ins Dorf zurückfahren, aber jetzt an der Kreuzung links abbiegen. Der hübsche Weg windet sich durch die Landschaft nach Strids Mølle, einer der Königsmühlen, die in den 1600-Jahren erbaut wurden.

Bei der Mühle links ab und über den Bach Halleby Å fahren. Kurz danach wieder links abdrehen, gleich danach rechts, wo Sie Kongens Mølle, noch eine der 5 Königsmühlen passieren. Rechts abdrehen; Sie kommen jetzt an dem Gut Astrup am Skarridsø See vorbei. Unter der Brücke fahren

und bergauf nach Bjergsted, wo wir einen Besuch in der kleinen Kirche und einen Spaziergang in den Hügeln »Bjergsted Bakker« empfehlen. Durch das Dorf fortsetzen, jedoch ehe Sie zu der grossen Hauptstrasse (Skovvejen) kommen links abbiegen. Sie passieren riesige Kiesgruben, eine gros-

se Betonwarenfabrik und das Wasserwerk, wovon Kalundborg mit Wasser versorgt wird. Zurück auf den Tissøvej, links abdrehen und danach rechts nach Viskinge.

Beenden Sie Ihren Ausflug mit einem Besuch in der Viskinge Kirche, wo Sie die schönen Fresken geniessen sollten.

Round trips of Bjergsted municipality Suggestion 2:

GB

Departing from Viskinge, drive towards Svebølle. A rather new municipal town, with some shopping facilities. There is a post office at the station, schools and a sports centre, and the municipal administration at the town hall. At the crossroads, turn right, drive up the hill. At the top turn left for Gl. Svebølle, and once in the village carry on through the crossing for Aunsøgård. Aunsøgård is a large estate with its own little church, which is no longer used, since the new church in Gl. Svebølle was built in 1936. Return to the village, now turning left at the crossroads.

Follow the lovely winding road to Strids Mølle, one of the royal mills erected in the 17th

century. - Keep to the left at the mill, cross the river and now turn left and then immediately right, passing Kongens Mølle, another of the 5 royal mills. Turn right, passing the estate of Astrup at Skaridsø Lake. Drive under the bridge and uphill to Bjergsted, where you should visit the small church and have a walk in the hills of Bjergsted Bakker. - Carry straight on through the village, however before crossing the main road turn left.

Pass huge gravel pits, a large concrete manufacturing plant and the water works supplying the town of Kalundborg. Returning to Tissøvej, turn left and then right for Viskinge.

Conclude your round trip by visiting Viskinge Kirke (the church) to see the beautiful frescoes.

Blik fra Strids Mølle over Halleby Å.

Dragsholm Slot

RESTAURANTEN ER ÅBEN
dagligt fra kl. 12.00-21.00.

RUNDVISNINGER:

I perioden 15.06. til 15.08. er der daglige rundvisninger kl. 12.00 og 14.30.
Resten af året hver lørdag og søndag kl. 14.30.

Dragsholm Slot DK - 4534 Hørve
Tlf. 53 45 33 66 - 53 45 39 25 - Telefax 53 45 52 66

* KØBMANDEN *

v/Birgitte & Stig Christensen

Havnsøvej 11 - 4591 Føllenslev - Tlf. 53 46 80 84

Åbningstider:

MANDAG	
TIRSDAG	7.00-17.30
ONSDAG	
TORSBAG	
FREDAG	7.00-19.00
LØRDAG	7.00-14.00

SØNDAG
KL. ... 7.00-10.00
Frisk
MORGENBRØD
fra Hørve Bageri

Sejerø

DK

Gennem tusinde år har Sejerø været beboet, og beboernes eneste mulighed for kontakt med omverdenen har ført dem over havet. Helt frem til vort århundrede var den væsentligste drivkraft en udnyttelse af vindens luner eller selv at klare fremdriften med årer.

Sejerø er en langstrakt smal ø i Sejerø-bugten, ca. 13 kvadratkilometer stor, 11 kilometer lang og ingen steder over fire kilometer bred. Midtøen har ganske god agerjord. Sejerby er hovedbyen på øen. I byen er der gode muligheder for proviantering, indkøb af dagligvarer m.m. og måske et måltid mad på Sejerø Kro. Man kan leje cykler hos smeden, og øen kan godt cykles rundt på en dagstur.

Husk at kigge ind i øens kirke fra 1250-1300. Af den middelalderlige kirkegårdsmur er der kun den nordlige og østlige del bevaret, da kirkegården er udvidet to gange. Kirkens tag er bemærkelsesværdigt ved at være et af de ældste i landet. Oprindelig var taget tækket med munketeglsten. I 1922 restaureredes med nye teglsten. Kirkerummet, der oprindelig var fladloftet, er sparsomt oplyst fra de romerske højtstående vinduer. Der er iøvrigt meget smukt træskærearbejde at se på i Sejerø kirke. Det smukke kirkeskib

skulle være en model af Trefoldigheden, skibet hvormed Christian d. 4. deltog i slaget ved Kolberg Heide.

Sejerø Ørred-havbrug er en industri af nyere dato. Det samme gælder de store vindmøller, der producerer elektricitet. I de senere år er opført en del sommerhuse på Sejerø, der nu er rammen om mange familiers ferier og fritidsglæder. Øen har en enestående natur der kan byde på mange spændende oplevelser. Hvad enten man foretrækker travelture eller at cykle rundt på øen, er der mange udflugtsmål, og Sejerø hører til et af de steder i Danmark, som har mindst nedbør og flest solskinstimer om året. Det ideelle sted for en ferie. På Sejerø er der også flere gode badestrande at vælge imellem, hvor man trygt kan lade børnene boltre sig i vandet. I sommerperioden lægger mange sejlsportsfolk ruten til Sejerø, hvor der er fine faciliteter for sejlerne, og for fiskeinteresserede er Sejerø bare sagen! Overalt langs kysten er der gode muligheder for at kaste snøren ud. Men man kan også sejle med båd fra Sejerø Havn ud til gode fiskepladser.

Når man efter en times sejlsads med den hyggelige færge får fast grund under fødderne, vil I straks mærke den afslappede atmosfære, som hersker

Griben fyrtårn på Sejerø nordspids.

på øen, og det gør Sejerø til noget ganske særligt. - Har I først besøgt Sejerø, vender I tilbage år efter år...

Der er et vandrehjem og campingplads på øen, hvis man vil overnatte.

Sejerø

D

Sejerø ist eine längliche Insel in der Sejerø Bucht (Sejerø-bugten). Sie ist ungefähr 13 Quadratkilometer gross. Einkaufsmöglichkeiten gibt es in Sejerby, der grösste Ort der Insel.

Die Kirche wurde in den Jahren 1250-1300 gebaut, und ihre schönen Holzschnitzereien sind durchaus ein Besuch wert. Die Meerforellenwirtschaft bei Sejerø ist recht neu, ebenfalls die grossen moder-

nen Windmühlen im Süden der Insel.

Die Natur Sejerøs ist ganz eigenartig; dazu kommt noch, dass der Niederschlag geringer und die Menge von Sonnenscheinstunden grösser ist, als in den meisten anderen Orten Dänemarks.

Es gibt ganz viele gute und kindersichere Strände. Die Insel bietet sehr gute Bedingungen für Segelsportler, und für Sportangler ist sie vorzüglich. Oder vielleicht möchten Sie lieber die Hochseefischerei?

Fragen Sie am Hafen nach.

Bei der Schmiede können Sie ein Fahrrad mieten, womit Sie einen Tagesausflug von der ganzen Insel unternehmen können. Sie können aber auch in der Jugendherberge über-

nachten oder auf dem örtlichen Campingplatz zelten, wo auch Hütten zu vermieten sind, falls Sie länger bleiben möchten.

Ein Besuch auf Sejerø, und Sie werden immer zurückkehren...

Brugsen

Sejerø

Sejerøvej 39 . Telefon 53 49 00 24

Sejerø

GB

Sejerø is an island in Sejerøbugten (the bay). It covers an area of approx. 13 km². You may do your shopping at Sejerby, the principal village.

The church was built 1250-

1300, and among other things, it offers some beautiful woodcarvings. The Sejerø marine trout farm is of recent date, and so are the large power windmills.

Sejerø has a unique nature, with less rain and more sunshine than most other parts of

the country. There are several good beaches, safe for children. The island offers fine facilities for yachting, and for anglers this is THE place, unless you prefer taking a boat from the harbour to excellent grounds out at sea.

Rent a bike at the smithy's

and bike around the island in a day. But you can stay at the youth hostel or pitch a tent at the local camping site, where you can also rent a log cabin, if you wish to stay longer.

Once you have been to Sejerø, you will return again and again.

Nekselø

DK

Til Nekselø kommer man enten i båd eller med den lille færge fra Havnsø. Den lille sejltur bringer os til en helt enestående fredet lille naturpark. hele øen dækker et areal på 2,23 kvadratkilometer, men dette lille areal kan opvise næs-

ten alle former for landskaber der er kendt i Danmark. Der er ikke mange faste beboere på øen til at nyde den fascinerende natur der ikke mindst kan opvise sjældenheder, dels på det botaniske område, og dels på det zoologiske felt, her er der tale om den sjældne jordkrebs, et lille dyr af fårekyling-græshoppefamilien.

- Den lille kirke på Nekselø blev taget i brug i året 1931.

Men allerede i 1928 planlagde man denne kirke. Øens beboere søgte i fællesskab de ca. 15.000 cementmursten der sidder i kirkens mure. I grundstensdokumentet står bl.a.: Måtte dette lille kirkehus stå urokket gennem tiderne, og blive en god og smuk ramme om gudstjenesten. Dødsrigets porte skal ingenlunde få overhånd over min menighed, Mt. 16-18.

For turister er et besøg på

Nekselø en oplevelse, man bør have med. Bjergsted Turistforening anbefaler en tur til Nekselø, hvor man bl.a. har et rigt fugleliv, som er fantastisk at studere. Man færdes til fods på Nekselø, og det er givet, at opsatte henvisningsskilte respekteres! Der er tale om et fredet område, der skal bevares så helt som muligt, for kommende generationer.

God tur!

Nekselø

D

Eine Fahrt nach Nekselø unternimmt man mit dem Boot oder mit der kleinen Fähre, die von Havnsø ausgeht. Nekselø ist ein einzigartiger winziger Naturpark von 2,23 Quadratkilometer, der praktisch jeden dänischen Landschaftstyp umfasst. Es gibt nur ganz wenige Einwohner, die sich täglich der hochinteressanten Natur dieser Insel erfreuen können. Sie enthält Seltenheiten des Tier- und Pflanzenreiches, z.B. die Maulwurfsgrille, und dazu ein reiches Vogelleben. - Das Gebiet steht unter Naturschutz, und selbstverständlich sind alle Anweisungen einzuhalten.

Die Kirche, die im Jahre 1931 eingeweiht wurde, wurde aus 15.000, von den Einwohnern selbst gegossen, Zementziegeln gemauert.

Nekselø

GB

A boat or the small ferry departing from Havnsø will take you to Nekselø. It is a unique little national park of 2,23 km², including practically all Danish landscape types. There are only a few residents to enjoy the fascinating nature of this island, that includes both botanical and zoological rarities, for instance the mole cricket, and a rich bird life as well. It is a protected area that has to be visited on foot, and obviously all instructions must be followed.

The church, consecrated in 1931, was built of 15,000 concrete bricks poured by the locals themselves.

Havnsø Mølle.

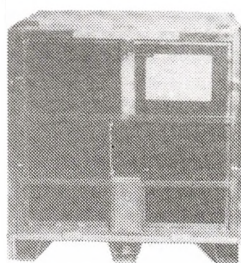

LB MULTI-TRIP

Sammenklappelig væskecontainer

- ★ 500, 700 og 1000 liter modeller
- ★ ISO 2244/48 godkendt
- ★ Minimerer kassationsprocenten
- ★ Håndtering, transport og opbevaring uden problemer
- ★ Miljørigtig, engangs »BAG IN BOX« pose uden rengøringsproblemer

Ring og hør nærmere om vort unikke koncept

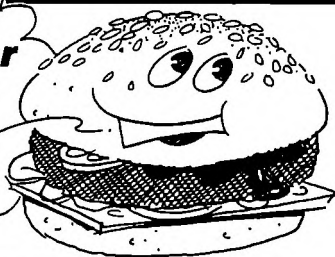
Idéal til
fødevarer og
pharma-produkter

LB Transport systemer a/s

INDUSTRIVEJ 2 . 4450 JYDERUP . DANMARK
TLF. 53 47 68 84 . TELEFAX 53 47 80 56

**Du kommer
ikke
udenom**

MP GRILL

Hovedgaden 50 . Mørkøv
TLF. 53 47 50 70

- når det gælder

GRILLMAD

Åben alle dage 12-22

**KØB DINE
JEANS
HOS**

Lee

Levi's

POUL KUSK

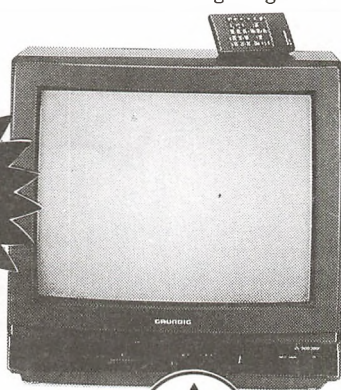
NYVEJ 11 - 4450 JYDERUP - TLF. 53 47 60 01
HERRE- OG DRENGETØJ

**expert lejesikring
med
købsret**

De to års købsret, hvor du får
det meste af lejen tilbage,
hvis du køber, er bare
én af de ting, der gør, at du lejer bedst
hos expert. Kom ind og lad os give dig
fire andre gode grunde.

LEJE
fra kr.

88,-
pr. md.

expert

Baagland Radio

Skarriidsøgade 43, 4450 Jyderup, tlf. 53 47 62 56

**Bromølle Tivoli
og Dyrepark**

Bromølle Tivoli og Dyrepark

Beliggende ca. 5 km fra Jyderup mod Slagelse, vis-a-vis Bromølle Kro, byder sine gæster velkommen. Tivoli er åbent fra medio marts til ca. 1. november. Åbningstider fremgår af opslag i Tivoli eller oplyses på telefon 53 55 03 86. Der er gratis parkering og entré. Bromølle Tivoli, stedet hvor hele familien mødes.

Med venlig hilsen Inga Mortensen

Bromølle Tivoli und Tierpark

liegen ungefähr 5 Km von Jyderup gegen Slagelse, gegenüber dem Bromølle Gasthof und heisst seine Gäste willkommen. Tivoli ist geöffnet von mitte März bis zirka 1. November. Über die Öffnungszeiten gegen Plakate im Tivoli auskunft oder durch anruf an Telefon Nr. 53 55 03 86. Parkplatz und Eintritt sind gratis. Bromølle Tivoli - die Stelle wo sich die ganze Familie trifft.

Mit freundlichen Gruss Inga Mortensen

Bromølle Fair and Mini-Zoo

situated about 5 kms south of Jyderup just opposite the Bromølle Inn, welcomes you. Bromølle Fair is open from March until the beginning of November. The opening hours are posted on a notice board at the Fair. You are also welcome to phone 53 55 03 86 for further information. Admission and parking is free. Bromølle Fair - fun for the whole family.

Yours sincerely Inga Mortensen

Der er gratis
parkering og entré

Parkplatz und Eintritt sind gratis
Admission and parking is free

Den historiske udvikling

DK

Tornved kommune blev en realitet ved kommunesammenlægning i 1970. Indtil da omfattede området fem sogne, Stigs Bjergby, Mørkøv-Knabstrup, Skamstrup-Frydendal, Jyderup og Holmstrup. De to sidstnævnte bliver kirkeligt nævnt under ét, Jyderup-Holmstrup pastorat.

Når Stigs Bjergby nævnes først, er det fordi dette sogn oprindeligt var hovedsognet i denne del af herredet, et såkaldt Kongelevssogn. Historien beskriver, at ud fra Kongelevssognet blev indvandrede jyder sat til at rydde skov og bygge torp til en boplads, der indtil 1370 havde navnet Juthethorp. Det blev ændret til Jyderup, måske i relation til de omtalte jyder, eller fordi naturen ligner et stykke Jylland, nærmest Vejle-egnen. Oprindelsen menes at være år 800-1000.

Hver af de fem sogne har naturligvis haft forskellig udvikling, ud fra hver sin respektive historie, men sælles var gamle dages beboere om at søge helse ved den hellige kilde bag Holmstrup kirke. Her blev årligt holdt kildemarkeder, som samlede godtfolk, skarnsfolk og gøglere langvejs fra, men først og fremmest kræmmere med alskens tilbud.

Resterne af kilden bag kirken er ikke længere tilgængelig for turister.

Historien beretter, at alt ikke åndede fred sognene imellem. Nær Jyderup ligger Girrebjerg, hvor der engang har været en »hulig« med volde. Det var en fjendelejr ved jydernes torp, og imod dem gik Skamstrupperne fra Herredets søndre Odde, anført af Peder Skammelsen.

Ufred er dog »en Saga blott« og var det også når »Vaarens Helg« skulle fejres 2. pinsedag i »Pinseskovene på Herredsgrænsen«, nærmere betegnet Jyderup-Bjergsted-skovene. Herredsgrænsen var for Tuse og Ars herreder.

For Jyderup var landsbyen omkring kirken den egentlige hovedby, med kirke, skole, bytårn til samling for »bymænd-

ene«, d.v.s. byens vise råd, og ellers håndværkere og flere butikker i takt med udflytning af gårdene.

Med jernbanens indvielse i 1874, blev der tre stationsbyer, Knabstrup, Mørkøv og Jyderup, på strækningen Holbæk-Kalundborg. Hver by fik sin vækst, også Bjergby og

Skamstrup, men det var navnlig omkring stationsbyerne der kom industrier, handelsliv og service-tilbud. I Jyderup voksede Kirkebyen og Stationsbyen sammen, trods to kilometers afstand i gamle dage, hvor en historisk kro lå midtvejs, dér, hvor nu »Skovvejen« skærer igennem. Men den histo-

riske udvikling hænger nøje sammen med den omgivende særprægede natur som for alle, ikke mindst turister med geologisk og arkæologisk interesse, er mere spændende end nogen roman. Derom kan også tur-beskrivelser fra Turistbureauet give alsidige oplysninger. *V.R.*

Die geschichtliche Entwicklung

D

Die Tornved Gemeinde wurde eine Realitet bei der Gemeindezusammenlegung im Jahre 1970. Bis dahin umfasste das Gebiet fünf Kleingemeinden: Stigs Bjergby, Mørkøv-Knabstrup, Skamstrup-Frydendal, Jyderup und Holmstrup. Die zwei letzten werden kirchlich unter eins genannt Jyderup-Holmstrup Pfarre.

Wenn Stigs Bjergby am ersten genannt wird ist es weil diese Gemeinde ursprünglich die Hauptgemeinde war in diesem Teil des Bezirksamtes. Die Geschichte beschreibt, dass

von dieser Gemeinde aus die eingewanderten Jütländer aus dem Landesteil Jylland (Jütland) dazu gesetzt wurden in den Wäldern aufzuräumen und eine neue Ansiedlung vorzubereiten, die dann bis Jahr 1370 die Juthesiedlung hieß. Das wurde geändert auf Jyderup, vielleicht in Bezug auf die erwähnten Jütländer oder weil die Natur ein Stück Jütland ähnlich ist - am nächsten die Vejle Gegend. Der Ursprung der oberen Gegend meint man ist vom Jahre 800-1000 her.

Jede dieser fünf Gemeinden hatte sich natürlich verschieden entwickelt jäh nach seiner beziehungsweise Ges-

chichte aber gemeinschaftlich für die Einwohner in diesen alten Zeiten war dass sie Gesundheit suchten bei einer heiligen Quelle die hinter der Holmstrup Kirche lag.

Jährlich wurden da Quellenmärkte abgehalten wo sich viele Menschen versammelten - gute und schlechte und Gaukler von nah und fern aber erst und letzt die Krämer mit allerlei Angebote.

Die Reste der Quelle hinter der Kirche sind für Touristen nicht mehr zugänglich.

Die Geschichte berichtet dass nicht alles Frieden geatmet hat zwischen den Gemeinden. In der Nähe von Jyde-

Gadeparti fra Gl. Jyderup.

Tegnet af Leif Larsen

rup ligger Girreberg, der en gang var en kløft med vægge. Der var en fjendtlig lejr ved den jyske bosættelse, og de skamstrupper gik fra den sydlige landtunge af distriktet ud, mod angrebet på Peder Skammelsen.

Ufreden er dog kun en saga blot, og det var også, da man dengang fejrede påske i »Påskewald« nær distriktsgrensen, der markeres ved de skovene ved Jy-

derup-Bjergsted. Den grænse var mod Tuse og Års distrikter.

Før Jyderup var det landsby omkring kirken, der egentlig var »hovedstad« med kirke, skole og den »stadsbane«, først en eske og senere en lindetræ, ved den lå den »stadsmand« der var den vises råd for landsbyen - og ellers boede der håndværkere og flere butikker. Der blev åbnet i takt med den flytning af bondehuse.

Med den indvielse af Ei-

senbanen i 1874 blev den Knabstrup, Mørkøv og Jyderup stationsby på den Holbæk-Kalundborg. Hver af disse landsbyer kom i Tuse, også Bjergby og Skamstrup, men de fleste omkring de stationer. Der blev et industrihandelsliv og tjenester blev tilbudt.

I Jyderup voksede kirkeby og stationsby sammen trods de to kilometers lange afstand i gamle dage, der lige i midten var en historisk krog

(Wirtshaus) lag, der nu ligger på »Waldvej« gennemskåret, men den historiske udvikling hænger sammen med den omgivende særlige natur, der for alle og især for turister med geologiske og arkæologiske interesser mere interessant er end noget andet. Derover kan også udflugtsbeskrivelser fra turistbureauet give mange oplysninger.

The History of Tornved

GB

I 1970 var fem sogne, Stigs Bjergby, Mørkøv-Knabstrup, Skamstrup-Frydendal, Jyderup, og Holmstrup blev slået sammen til en kommune, Tornved.

Stigs Bjergby var den hovedsagelige del af distriktet, en såkaldt Kongelevs-sogne. Historien fortæller, at indvandrede Jutlændere fra Kongelevs-sogne blev sat til at rydde skov og bygge en bosættelse, som indtil 1370 var kaldt Juthethorp. Den blev senere ændret til Jyderup, måske på grund af de Jutlændere (på dansk: Jyder).

The theory is that the foundation of Jyderup was in 800-1000.

Each of the five parishes have of course developed differently but one thing they had in common was seeking health by the sacred spring behind the Church of Holmstrup. Yearly markets were held here attracting good people, mischiefs, and performers but first of all the shopkeepers with all kinds of goods.

What is left of the sacred spring behind the church is no longer open to the public.

History tells that there was not always peace among the parishes. Near Jyderup is Girreberg where there used to be a hollow with ramparts. This

was the enemy-camp of Jyderup where the people of the Skamstrup parish came against them led by Peder Skammelsen.

However the unrest is a thing of the past and was too when the Saint of Spring was celebrated Whit Monday in the »Whitsun Woods« on the district boarder which stands for the Jyderup-Bjergsted Woods. The district boarder was for the Tuse and Års districts.

In Jyderup the village was formed by the church with the school, the tree where the town council would meet, and both craftsmen and shops.

The railway was opened in 1874 and three railway towns were established; Knabstrup,

Mørkøv, and Jyderup on the section between Holbæk and Kalundborg. The towns of Tornved especially the market towns grew in industry, trade, and the level of services.

In Jyderup the town near the church and the market town grew together although there used to be 2 km (1,25 miles) distance between the two towns.

The historical development is closely connected with the surrounding nature which is an adventure for everyone, especially tourists with an interest in geology and archaeology.

More information can be obtained from the tour-folder from the local Tourist bureau.

Texaco Service
Flemming Storgaard
Holbækvej 46
4450 Jyderup
Tlf. 53 47 61 00

ADVOKATERNE

Anders Vedel
C. Buhr Hansen

Nyvej 14. 4450 Jyderup. Tlf. 53 47 72 76

Møntvask og Rens

Eneste europæiske maskine med indbygget centrifuge.

Åben 8-20 - også søndag

Jyderup Renseri og Vaskeri

Nyvej 12, Jyderup, tlf. 53 47 66 25

- lige overfor Jyderup Centret

VIDEBJERG

ved S. OHRT

Herre-, drenge-, dame- og pigetøj

Nyvej 1. Jyderup. Tlf. 53 47 60 95

Privat heste-, grise- og kreaturslagteri

- et nærliggende alternativ

Slagteren i Knabstrup

TELEFON 53 47 30 25

- ★ *Nye og brugte campingvogne*
- ★ *Teltvogne og fortelte*
- ★ *Moderne udstyrsbutik*
- ★ *Aut. rep. værksted*
- ★ *Forsikringskader m.v.*

CAMPING JYDERUP

Industriparken 22 . 53 47 69 22

1. KLASSES ARBEJDE UDFØRES I:

Reparation af person- og varevogne - Smøring og olieskift - Serviceeftersyn - Forsikringskader - Rustskader . . .

Ca. 30 års erfaring med reparation af VOLVO.

Vi udfører forsikringskader samt rustskader på Deres bil.

NB: Vi hjælper Dem gerne med udfyldelse af skadesanmeldelse.

Forhandler af TOYO DÆK med garanti.

AUTOGÅRDEN

v/Finn Hansen

Industrivej 6 - Jyderup - Tlf. 53 47 71 08

GÅR DU I GARDIN TANKER?

Så ring på telf. 53 46 70 70

- Det betaler sig at vælge netop os!

VI TILBYDER:

Kvalitetsgardiner (ca. 1100 prøver)

Professionel rådgivning

Måltagning dag/aften

1. klasses syning

Hurtig levering . Finansiering

Ring efter gardinbussen

Vi kommer overalt på Sjælland

LM GARDINER

Sengeudstyr - Markiser

v/Lars Mandal Andersen . Jyderup Centret

53 46 70 70 . 53 47 68 38

*Der er forskel
- også på tryksager ...*

Professionelle folk
laver forskellen...

Get the whole job done right...

**Professional people
make the difference...**

From conception to delivery.
Good impressions printing, inc.

JYDERUP BOGTRYKKERI

BOGTRYK - OFFSET - REKLAME

LYNGVEJ 19 - 4450 JYDERUP - TLF. 53 47 62 18

Børnedyrskuet – Danmarks største – på Dyrskepladsen i Jyderup

Børn og dyr ved det årlige børnedyrskue i Jyderup.

DK

Jyderup er blevet betegnet som den ideelle »dyrskueby« og vitterligt er det, at det oprindelige dyrskue har haft kongelig bevågenhed.

I flere menneskealder var det Holbæk Amts økonomiske Selskab, der arrangerede årligt dyrskue på Dyrskepladsen i Jyderup, og ved Selskabets 150 års jubilæum i

1962 blev dyrskuet gæstet af Kong Frederik og Dronning Ingrid.

Ti år forinden, i 1952, var der premiere for Børnedyrskuet. Dette skue, som nu er det eneste, der fortsætter på Dyrskepladsen, er vokset til dimensioner, der har overgået alle forudsigelser. Det er nu Danmarks største med omkring 10.000 gæster.

Børnedyrskuet holdes altid

den sidste søndag i juli og er, år efter år, en dejlig og livsberkæftende oplevelse for både børn og voksne med et alsidigt program. Dyr af alle arter, boder, udstillinger og underholdning, men i første række børnenes dag – og vel netop derfor så tiltrækkende for de voksne, der nyder at se børnenes glæde over og ansvarsbevis for deres dyr.

V.R.

GB

The largest Children's Cattle Show in Denmark at The Cattle Show Place in Jyderup

Jyderup has for a long time been a significant town for cattle shows, as the original cattle show was favoured by the King.

For many years the Economic Association of Holbæk County held the cattle shows in Jyderup, and at its 150th anniversary in 1962 King Frederik and Queen Ingrid visited the show.

In 1952 the first Children's Cattle Show was arranged and is now the only cattle show held in Jyderup, but also the largest children's cattle show in Denmark with about 10,000 visitors.

The Children's Cattle Show is held on the last Sunday in July every year.

It is a heartwarming experience to watch the children take care of their pets.

The many activities include the various animals, booths, exhibitions, and intertainsments.

Kinder Tierschau – Dänemarks grösste am Tieraussstellungsplatz in Jyderup

D

Jyderup ist bezeichnet worden als die ideale Tieraussstellungstadt und bekannt ist es dass die ursprüngliche Schau königliche Beachtung hatte.

Mehrere Menschenalter hindurch arrangierte die ökonomische Gesellschaft des Holbæk Amtes jährlich eine Tierschau am Ausstellungsplatz in Jyderup und bei dem 150 jährigen Jubiläum der Gesellschaft im Jahre 1962 wurde

die Tierschau vom König Frederik und Königin Ingrid besucht.

Zehn Jahre vorher in 1952 fand die erste Kinder Tierschau statt. Diese Schau, die jetzt die einzige ist die auf diesem Platz noch stattfindet, ist zu einem Umfang gewachsen der alle Voraussagen übertrifft. Sie ist nun die grösste ihrer Art in Dänemark mit etwa 10.000 Gäste.

Die Kinder Tierschau wird immer am letzten Sonntag im

Juli abgehalten und ist Jahr um Jahr ein herrliches und lebensbestätigendes Erlebnis für gross und klein mit einem vielseitigen Programm: Tiere aller Art – Buden – Ausstellungen und Unterhaltung, aber in erster Reihe der Tag der Kinder – und wohl darum zieht es auch die Erwachsenen hin um die Freude der Kinder zu geniessen – die Freude die sie mit ihren Tieren haben und die Verantwortung für sie.

Gå tørskoet.
Gå på fliser
fra
Svebølle Fliser

**ALT I HAVEFLISER
MODERNE BELÆGNINGSSTEN**

NB! For at sikre levering til ønsket
tidspunkt: Bestil venligst i god tid.

SVEBØLLE FLISER

v/Gunnar Nielsen
Øresøvej 10 - 4470 Svebølle
TLF. 53 49 32 11

BOGFØRING - ÅRSREGNSKAB - BUDGETTERING

Revisionsta.

E. ANKER PETERSEN

Registreret Revisor DRU og FSD

Mellemvangsvej 6, Særslev
4460 Snertinge

53 46 89 81

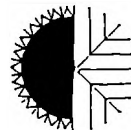
Et godt råd er gratis

Al reparation af

KØLE- og FRYSEANLÆG

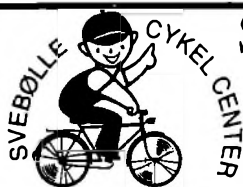
- også husholdning

Uforbindende tilbud ved køb af nyt eller brugt køleinventar

ESKEBJERG KØLESERVICE

v/Jørn Skriver
Arnakkevej 17 - 4593 Eskebjerg
TELEFON 53 49 13 58

**Svebølle Cykel
Center**

Centret 6b 4470 Svebølle
Tlf. 53 49 42 90

LEIF'S TAXI

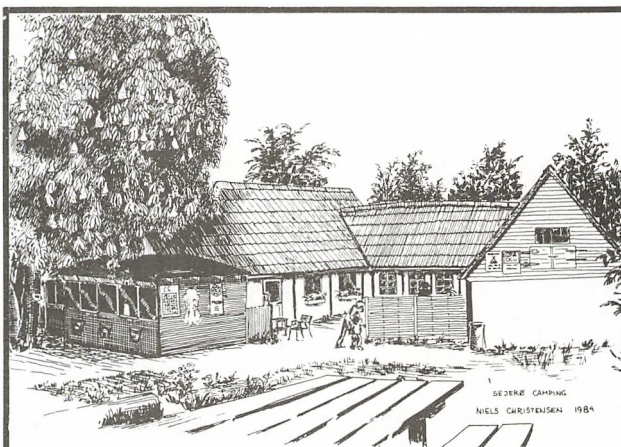
Taxi 4-8 pers. ★ Busser 10-50 pers.

TLF. 53 49 32 38

ALT I
PORCELÆN

AIPO ApS

Jernbanevej 6 . DK-4470 Svebølle
Tlf. 53 49 41 11 - Fax. 53 49 45 72
- Kun engrossalg

Midt i Sejersø skønne natur ligger

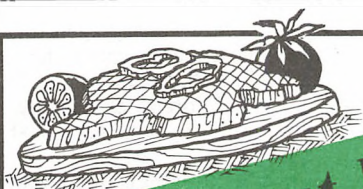
SEJERØ CAMPING

- godt og velplaceret blandt gammel beplantning,
læ m.v. og så kun få meter til Kattegats klare vand.

Udover en stor og dejlig plads til telte, camping-
vogne m.v. har vi p.t. 18 hytter, alle med service,
gasblus, varme og køleskab. Velegnet for lystfiskere,
foreninger eller kurser, og så selvfølgelig for alle
der holder af at stresses af i den skønne natur.

Brochure fås på tlf. 53 49 01 38 eller 30 53 65 85.
Fax. 53 49 01 38.

Med venlig hilsen Lilian og Jan - Sejersø Camping
Sejersøvej 3, 4592 Sejersø

Restaurant KIG IND

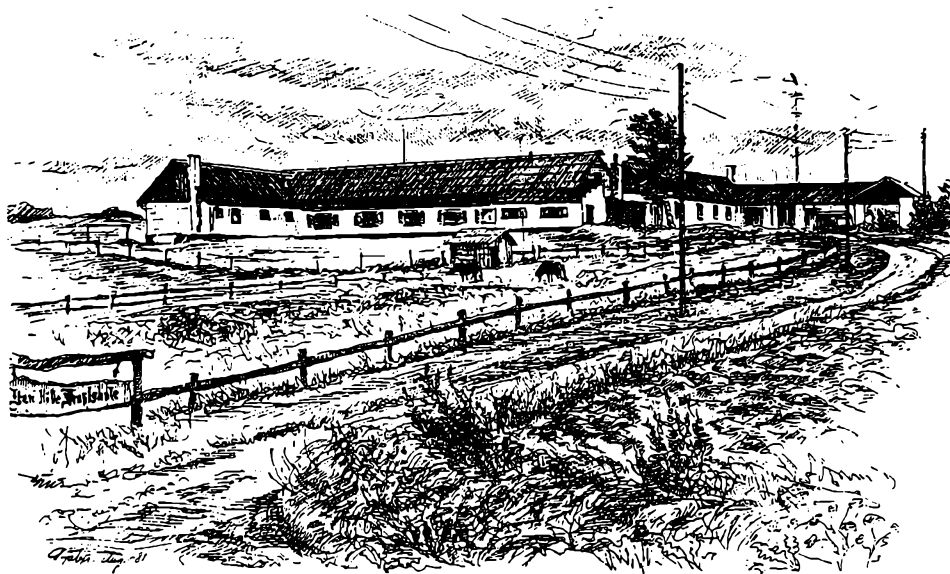
- ★ IS
- ★ RESTAURATION
- ★ GÅRDHAVE m. grill
- ★ MINIGOLF m. 18 huller
- ★ SELSKABER op til 50 pers.
- ★ MAD UD AF HUSET

Eskebjergvej 83 B . Kaldred . Tlf. 53 49 13 45

Privatskolen Ll. Stokkebjerg -

Den lille kostskole

Aksel Duus

Skoleleder

Skolen på landet med børn fra hele landet. Drengene og pigerne i alderen Bh.kl. til 9. kl.

Det er skolens målsætning at holde elevtallet mellem 125 og 130 elever.

Derfor vil der altid være små klassekvotienter ved skolen (max. 15 elever).

Undervisningen er effektiv, og vi følger stort set de vejledende normer for timetalsplaner, som folkeskolen underviser efter. Dog gør vi meget for at styrke fagene dansk og regning/matematik.

Der er fast lektielæsning hver eftermiddag, hvor børnene kan få den nødvendige

støtte og ro til arbejdet.

Skolen ligger i et usædvanligt smukt naturlandskab (i landzone). Der er rig lejlighed til at observere dyrelivets mangfoldighed, idet dyrene ofte søger ud fra de omkringliggende skove.

Børnene deltager efter tur i forskellige jobs som borddækning, oprydning ude og inde. De skal også efter evne, holde deres værelser i orden og støvsuge gulvet. Samtlige værelser gennemgås dog af personalet hver dag.

Da vi har mange små elever, er der konstant tilsyn med børnene i fritiden. Der hører 3 ha til skolen. I dette område er der to legepladser og bold-

baner. Oppe i den fjerneste krog er der et område, hvor man i sommerhalvåret kan bygge jordhuler og andet primitivt byggeri.

På gode, varme sommeraftener har vi ofte bål i haven og hygger os med at bage snobrød.

Uddrag af skolens formålsparagraf: Skolen drives på et dansk kristent grundlag og med særlig vægt på undervisning i dansk, skrivning og regning/matematik.

Privatskolen Ll. Stokkebjerg

Ll. Stokkebjergvej 9

4450 Jyderup

Tlf. 53 46 80 88

Tlf. 53 47 35 11

Hele familiens

HUMØR CAFEEN

Stationsvej 2 a
KNABSTRUP

PÅ HUMØRGENSYN
Ulla og Kurt

HUSK vores billigste priser på øl og spritus

Jens Nielsen

GULD · SØLV · URE ApS

Skarridsøgade 41 · 4450 Jyderup
Telefon 53 47 60 49

Vestsjællands
Hvidevare
Teknik

★★★★ Hvidevareservice ★★★★★

Biltlf. 30532350
53 47 50 50
v/Erik Lund Bindner
Solvej 25 · 4440 Markov

Reparation/salg/service af:

Køl · Frys · Vask · Tørre

Opvask · Komfur · Emhætte

12 mdr.'s Servicegaranti

Nye & klargjorte brugte hvidevarer

Træffes bedst efter aftale

Bromølle Tivoli og Dyrepark

DK

Forlystelsesetablissementet Bromølle Tivoli, der også omfatter en spændende Dyrepark, ligger i smuk idyl mellem åløb, skove og bakker, få kilometer fra Jyderup, ved landevejen mod Slagelse og vis a vis Bromølle Kro.

Besøgende kan gå fra kroen til Tivoli og den bagved liggende dyrepark, uden at skulle over landevejen, hvilket er en stor fordel for de krogæster eller andre, der har børn med. Børnene kan sendes i Tivoli og Dyrepark via en overbygget brotunnel, kaldet »Løveburet«, jævnfør beskyttende tremmer ud mod åen.

Bromølle Tivoli byder på forlystelser for såvel børn, som voksne. Radiobiler, børne-go-cart, spille-automatthal, lykkehjul, skydebane, roulette med mere, og for de lækker-sultne: pølsebar og isboder.

Adgangen er gratis og for de kørende gæster er der fri parkering. Tivoli er en hygge-

Der er mange former for aktivitet i Bromølle Tivoli.

lig familiepark, også med borde og bænke, hvor medbragt forætning kan nydes, blandt andet også i skyggen af Danmarks formentlig ældste takstræ, hvis »ringe« tæller mange hundrede år.

I Dyreparken er der æslar, bjerggæder, kæledyret »Wolly«, som er en (ikke-spyttende!) dejlig lama. Desuden sjældne hønse- og fuglearter.

Tilsammen et eldorado, der fra marts til sidste søndag i

oktober byder velkommen til de mange tusinde gæster.

V.R.

Bromølle Tivoli und Tierpark

D

Das Vergnügungsetablissement Bromølle Tivoli wozu auch ein interessanter Tierpark gehört liegt in einer schönen friedlichen Landschaft zwischen Bächen - Wäldern und Hügeln - wenige Kilometer von Jyderup, bei der Landstrasse gegen Slagelse und gerade gegenüber dem Bromølle Gasthaus.

Die Besucher können vom Gasthaus zum Tivoli und den dahinter liegenden Tierpark

gehen ohne die Landstrasse zu überqueren, was ein grosser Vorteil ist für die Gäste des Gasthauses und andere die Kinder mit haben. Die Kinder kann man ins Tivoli und zum Tierpark schicken über ein überbautes Brückentunnel genannt »Löwenkäfig«, vergleichend wegen den beschützenden Sprossen gegen den Bach.

Bromølle Tivoli bietet Vergnügungen an sowohl den Kindern wie auch für Erwachsene. Es gibt Radioautos -

Kinder-go-cart, - Spielautomatenhalle - Glücksrad - Schiessbahn - Roulette und anderes. Für die Leckermäulchen gibt's Wurstbar und Eisdielen.

Der Eintritt ist gratis und für die fahrenden Gäste freier Parkplatz.

Tivoli ist ein gemüthlicher Familienpark - auch mit Tischen und Bänken wo man mitgebrachte Verzehrerung geniessen kann - unter anderem auch im Schatten der vermeint-

lich ältesten Eibe (lat. Taxus) in Dänemark. Die Ringe des Stammes erzählen von vielen hundert Jahren.

Im Tierpark gibt es Eseln - Bergziegen - den Liebling »Wolly« das ein (nichtspuckendes) herrliches Lama ist. Ausserdem noch seltene Hühner - und Vögelarten.

Alles insgesamt ein Eldorado das vom März bis am letzten Sonntag im Oktober den vielen tausend Gästen ein herzliches Willkommen bietet.

Bromølle Fair and Mini-Zoo

GB

The amusement park, Bromølle Fair, which has a fascinating Mini-Zoo, is situated in a perfect idyll, in the middle of streams, hills, and woods close to Jyderup on the road towards Slagelse just opposite Bromølle Inn.

When visiting Bromølle Inn you can walk across to the Fair through a covered bridge tunnel, named »The Lion's Cage« because of the protecting bars against the stream. This way you do not have to cross the road which is an advantage when bringing children along.

Bromølle Fair is both for

children and adults.

Bumper cars, children's go-karts, gambling machines, lucky wheel, shooting gallery, and roulette are some of the amusements at your disposal. And for the ones who fancy something good to eat there is the hot-dog stand, and the ice cream kiosk.

There are tables and benches at your disposal if you

wish to bring a lunch basket along.

The Mini-Zoo has donkeys, mountain-goats, a non-spitting lama, and some rare chicken and bird species.

Admission and parking is free, and the Bromølle Fair and Mini-Zoo is open from March until the last Sunday in October.

Ridelejr i skolesommer-
ferien - Rideskole - op-
staldning - Tilridning - hel-
og halvdressur - salgsstald
Tlf. 53 47 41 56

STORT INDENDØRS

KRÆMMERMARKED

Med de rigtige
KRÆMMERE
Masser af gode
TILBUD
Kom og kig!

HVER
LØRDAG-SØNDAG **KL. 10-17**

KRÆMMERHUSET

Landevejen 59, Gislinge . Tlf. 53 46 31 26

Traktørstedet Maglesø

Nyd en tur rundt om søen, og kig ind bagefter.

Kaffe med hjemmebagt kringle
Øl og spiritus

Plads til 130 personer.

Tlf. 53 48 31 68

- ★ Forsikringsskader
- ★ Reparation og
- ★ Service

af alle bilmærker. . .

Udlejning af VIDEOFILM

DK TANKEN

v/Fritz Runge
Holbækvej 296, Knabstrup
Telefon 53 47 34 66

Mørkøv Lagerhotel

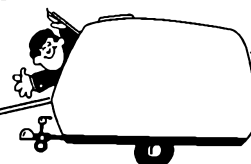
Nørreled 5
4440 Mørkøv
Tlf. 53 47 40 13
Fax. 53 47 44 17

DSB gods

**Daglig varelevering
over hele landet...
- 24 TIMERS SERVICE -
til konkurrencedygtige
priser. . .**

MANGLER DU PLADS?
Vi opbevarer gerne din
CAMPINGVOGN

under trygge forhold, i frostrfri
hal, under
opsyn.

**DSB gods
DSB gods**

**ERLING'S TRANSPORT
MØRKØV APS**

Harmonika-træf i Jyderup

DK

I dagene 17.-19. august 1991 afholdes stort åbent harmonikatræf i Jyderup, hvor der vil være rig mulighed for at høre mange forskellige former for harmonikamusik.

I 1990 blev harmonika-træf i Jyderup afholdt for første gang, og fra fredag til søndag var der programsat non-stop underholdning fra hele Norden, festligt kædet sammen af harmonika-specialisten og entertaineren »Lille Palle«.

Også i år vil »Lille Palle« være konferencier, og der vil igen i 1991 blive præsenteret musikere fra hele Norden, sammen med et bredt udsnit af harmonikaspillere fra hele landet, der har dette instrument som fælles fritidsinteresse.

På Dyrskuepladsen i Jyderup, nær Skovvejen, vil der være opsat musikfelt med plads til ca. 1000 besøgende, ligesom der vil være opsat cafeteriafelt og der vil være mulighed for spontan musik mange steder.

På pladsen er der også lavet plads til camping, således at besøgende der kommer langvejs fra, har mulighed for at bo »hvor det sker«.

Jyderup Harmonika-træf er Sjællands eneste, og det ventes at flere tusinde vil benytte denne weekend til en helt speciel musikoplevelse, lidt festlig stemning eller blot hyggeligt samvær i det danske sommervejr.

Ønskes yderligere oplysninger, tilmelding til camping eller oplysning om arrangementet i 1992, træffes Hugo Andersen, tlf. 53 49 43 12 eller Mogens Bækgård, tlf. 53 47 77 73.

Harmonikatræf i Jyderup

Harmonikatreffen in Jyderup

D

In den Tagen 17.-19. August 1991 wird in Jyderup ein grosses öffentliches Harmonikatreffen abgehalten wo es reiche Möglichkeiten geben wird viele verschiedene Formen von Harmonikamusik zu hören.

Im Jahre 1990 wurde das Harmonikatreffen zum ersten Mal in Jyderup abgehalten und von Freitag bis Sonntag war eine non-stop Unterhaltung vom ganzen Norden programmiert, festlich zusammengekettet von dem Harmonika Spezialisten und Entertainer »Lille Palle« (Kleiner Palle).

Auch heuer wird »Lille Palle« wieder Entertainer sein und wieder werden in 1991 Musikanten vom ganzen Norden präsentiert, samt eine breite Auswahl von Harmonika-Spieler die dieses Instrument als gemeinsame Freizeit-Interesse haben.

Auf dem Tieraussstellungsplatz in Jyderup, in der Nähe

des Waldweges, wird ein Musikzelt aufgestellt mit Platz für etwa 1000 besuchende Zuhörer, so auch ein Cafeteriazelt, und man hat die Möglichkeit spontane Musik an vielen Stellen zu geniessen.

Am Festplatz wird auch Platz gemacht für Campinggäste so dass die Besucher die von weit her kommen die Möglichkeit haben zu wohnen »wo alles geschieht«.

Das Jyderup Harmonikatreffen ist das einzige auf Seeland und man erwartet das mehrere tausende Besucher diesen Weekend zu einem ganz speziellen Musikerlebnis benutzen, etwas festliche Stimmung oder nur gemütliches Zusammensein im dänischen Sommer.

Wünscht man mehrere Auskünfte, Zumeldung zum campieren oder Auskünfte über das kommende Treffen, rufen Sie Hugo Andersen, Tlf. 53 49 43 12 oder Mogens Bækgård, Tlf. 53 47 77 73.

Accordion-gettogether in Jyderup

GB

From August 17 to 19, 1991 a big accordion-gettogether is held in Jyderup. This is a great opportunity to listen to all kinds of accordion music.

The accordion-gettogether was held for the first time in 1990. From friday to sunday non-stop entertainment is arranged with accordion players from the whole of Skandinavia.

Like last year our Danish accordion-specialist and entertainer »Lille Palle« will be compère at this years accordion-gettogether.

At the Cattle Show Place in Jyderup there will be a big music-tent with room for 1000 visitors. There will also be a cafeteria-tent. And of course there will be plenty of space for spontaneous playing of your own accordion.

At the Cattle Show Place there will be a camping site so that the visitors from afar can

choose to spend the night »in the middle of it«.

The accordion-gettogether in Jyderup is the only one of its kind on Zealand. And we are looking forward to several thousand visitors during this weekend.

You can be sure to get a very special music experience and find a festive atmosphere in the Danish summer season.

If you need further information or want to make reservations for camping you are welcome to contact Hugo Andersen, phone: 53 49 43 12 or Mogens Bækgård, phone: 53 47 77 73.

Hjembæk Vandrerhjem

DK

Hjembæk Vandrerhjem tilbyder overnatningsmuligheder i en uspoleret sjællandsk landsby-idyl, i en spændende varieret natur, med kirke og et lille egnsmuseum som nærmeste nabo.

Til Vandrerhjemmet hører en stor parklignende have med mange hygekroge, bål- og grillplads med borde og bænke og til børnene en veludstyret legeplads.

Vandrerhjemmet er velegnet såvel til ferie og lejrskoleophold som til kursusophold, også for handicappede (tidligere plejehjem).

Mad vil kunne købes ved forudbestilling eller tilberedes i det nyindrettede gæstekøkken. Der er også en mindre kiosk i vandrerhjemmet.

Værelserne er udstyret med to til fire senge, og der er mulighed for ialt 58 overnattende.

Ønsker De yderligere oplysninger eller at reservere en plads, så ring på tlf. 53 46 81 81 eller skriv til:

Hjembæk Vandrerhjem
Tornbrinken 2, Hjembæk
4450 Jyderup

Bus nr. 37 og 712 fra Jyderup og Svinninge kører (næsten) til døren. Kun 5 km. til Jyderup og Svinninge. Derfor gode muligheder for sportsgrupper og andre med behov for at benytte faciliteter i Jyderup og omegn.

cap (war früher ein Pflegeheim).

Man kann vorausbestelltes Essen kaufen oder es selbst bereiten in einer neu eingerichteten Küche für die Gäste. Ein kleiner Verkaufsladen ist auch da.

Die Zimmer sind mit 2 bis 4 Betten eingerichtet. Im ganzen können bei uns 58 Gäste übernachten.

Wünschen Sie noch äußerliche Auskünfte oder einen Platz zu reservieren dann bitte rufen Sie an Telefon Nummer

53 46 81 81, oder schreiben Sie an:

Hjembæk Vandrerhjem
Tornbrinken 2, Hjembæk
4450 Jyderup

Autobus Nr. 37 und 712 fahren von Jyderup und Svinninge (beinahe) zur Tür. Von hier aus nur 5 km. nach Jyderup und Svinninge. Darum gute Möglichkeiten für Sportsgruppen und andere die den Bedarf haben die verschiedenen Faciliteten in Jyderup und Umgebung zu benutzen. M.P.

The Youth Hostel of Hjembæk

GB

The youth hostel of Hjembæk offers you overnight accommodation in a small village, close to the village church and the local museum.

The youth hostel is surrounded by a large garden with many cosy spots. e.g. a place arranged with picnic tables where you can grill, and for the children there is a fine playground.

The youth hostel is the perfect place to visit during your holiday.

You can buy meals at the hostel by ordering in advance, or you can cook your own meals in the modernized kitchen facilities. There is also a small kiosk.

The rooms have two or four beds. The youth hostel can sleep 58.

If you need further information, you are welcome to contact us:

Hjembæk Vandrerhjem
Tornbrinken 2
Hjembæk
4450 Jyderup
Phone: 53 46 81 81

Die Jugendherberg in Hjembæk

D

Hjembæk Jugendherberg bietet Übernachtungsmöglichkeiten an in einem unverdorbenen seeländischen Dorfidyl, in einer interessanten und abwechslungsreichen Natur, gleich neben der Kirche und dem kleinen Museum der Gegend.

Zu der Herberg gehört ein grosser, parkähnlicher Garten mit vielen heimischen Ecken; Feuer- und Grillplatz mit Tischen und Bänke und für die Kinder ein gut eingerichtetes Spielplatz.

Die Herberge ist auch sehr geeignet für Ferien, Lagerschule und Kursaufenthalt, auch für Gäste mit einem Handi-

J&M REVISION

REGISTREREDE REVISORER

Nyvej 14 1 . 4450 Jyderup
TELEFON *53 47 72 73

Reparation og elarbejde på PERSON- OG LASTVOGNE

Reparation af dieselanlæg...

Forhandler af

Eberspächer

Kontrol
af alle
mærker fart-
skrivelser

BILVARMEANLÆG

SALG og REP. af dyser
og dieselpumper til alle
bilmærker...

JYDERUP DIESEL-ELEKTRO

Lyngvej 21 . 4450 Jyderup . Tlf. 53 47 66 14

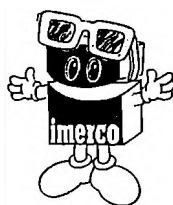
En spændende forretning med bl.a.

- ★ Gaver
- ★ Porcelæn
- ★ Værktøj
- ★ Køkkenudstyr
- ★ El-apparater
- ★ Havemøbler
- ★ Kakkelovne
- ★ Sport

Vi modtager:

TIP & VIND
1X2

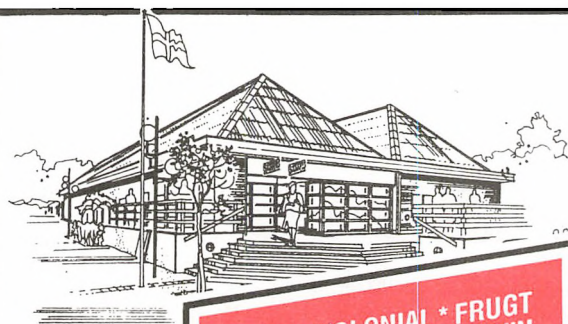

Anden finansiering
kan tilbydes.

H. GYLLING-FOLKMANN

Gyllinghus · 4450 Jyderup · 53 47 60 60
ISENKRAM · GAVER · HOBBY

* KØD * KOLONIAL * FRUGT
* GRØNT * DYBFROST * VIN

Friskbagt brød fra eget bageri

Jyderup - Svebølle

LAVPRIS

Inspiration, ideer og 90'ernes smarte køkkendesign

DKF har det største udvalg i både
laminat og massiv træ

LYNGGÅRDSVEJ 2
4450 JYDERUP
TLF. 53 47 79 74
FAX. 53 47 63 05

DANSK KØKKEN FORUM

DKF

JYDERUP

KØKKEN - BAD - GARDEROBESKABE

Vang Hansen VVS

LYNGGÅRDSVEJ 2
4450 JYDERUP . 53 47 79 69

Danmarks ældste - men moderne kro, Bromølle, med historie og fremtid.

DK

Bromølle Kro, anno 1198, står der som blikfang over indgangsdøren til den gamle, men alligevel moderne og idyllisk, ideelt liggende kro ved Slagelse-landevejen, ca. 5 km fra Jyderup.

Blikfanget gælder meget andet end navn og årstal, for dette historiske sted. Omgivelserne er den fagreste idyl, med bakkeformationer dannet af smeltevandsmasserne fra Istiden for 15.000 år siden. Morænebakkerne blev bevokset med skove og gennem området med dens åløb blev anlagt møller, med stigborde der dæmmede op for vandmasserne og holdt møllehjulene igang.

Enkelte historikere har prøvet at betvivle ægtheden af årstallet for kroens oprindelse, men vitterligt er, ifølge et

historisk gavebrev, at Københavns grundlægger, biskop Absalon, der havde arvet Bromølle - dengang benævnt »Nævitzbro«, - i 1198, forærede den til Sorø Kloster, sammen med store dele af Holmstrup sogn.

Til de større møller hørte i datiden gæstgiveri, og netop Bromølle var hine dages trafikknudepunkt for færdsel fra Midt- og Nordvestsjælland, idet man dengang ofte måtte køre i adskillige dage for, at få malet sit korn.

Gæstgiveriet fik yderligere meget stor søgning, da der senere, ved Sankt Søren's hellige kilde og Holmstrup kirke (1492) kom hundredevis af mennesker til de årlige kræmmermarkeder.

I den forbindelse kendes historien om den grumme kro-

mand, der anvendte håndgribelige metoder til at erhverve gæsternes penge. At det ikke er »sagn«, - som antydet af en historiker - blev kraftigt modbevist for nogle år siden ved talrige menneskeskeletfund ved udgravning af åen.

Kroens ejer, hofjægermester Allan Hastrup, tilføjede i 1971, om fundene: »Siden har ingen krovært, såvidt vides, dyrket samme fremgangsmåde til indkomsterhvervelse«.

Indtil for ca. 25 år siden var en købmandsbutik sammenbygget med kroen, og på den anden side af vejen var der postekspedition.

Kroens vækst medførte nedlæggelse af både butik og postekspedition, og i 1971 blev foretaget en gennemgribende udvidelse og modernisering.

Det betød, at der blev store, smukke og komfortable selskabslokaler i to fløje, som ideelle rammer om fester, jubilæer, udflugtselskaber med videre.

Den mere poetiske krohygge kan opleves i de originale restaurationslokaler, hvor nydelsen af alt lækkert fra kroens køkken kan præstere, kan kombineres med, at fryde sig ved udsigten til de skønne omgivelser.

Det omtalte tidligere »posthus«, er omdannet til værelser for de gæster, der ønsker overnatning. Huset ligger vis à vis Danmarks ældste takstræ. At gæste Bromølle er, at opleve fryd for både øje, sind - og den materielle del af tilværelsen - netop i det pragtfulde kærneområde af Vestsjællands Naturpark. V.R.

Bromølle Kro (Brückenmühle Krug) - der älteste aber neuzeitlich modern Gasthof in Dänemark. Seine Vorseit und Zukunft.

D

Bromølle kro, anno 1198 steht da als Blickfang über der Eingangstür des alten und dennoch modernen Gasthof, der idyllisch und ideell liegt bei der Slagelse Landstrasse, ungefähr 5 Km von Jyderup.

Der Blickfang gilt für viel anderes als nur Namen und Jahreszahl dieser historischen Stätte. Die Gegend ist wunderschön, mit Hügelbildungen geformt von der Menge des Schmelzwassers der Eiszeit vor 15.000 Jahre her. Diese Gletscherhügeln wurden mit Wald bewachsen und in dem Gebiet mit seinen Bächen wurden Mühlen angelegt - das Wasser wurde aufgedämmt und drehte die Mühlräder.

Einige Geschichtsforscher versuchten es die Echtheit der Jahreszahl der Entstehung des Wirtshauses zu bezweifeln, aber infolge eines historischen Ge-

schenbrief ist es bekannt das der Grundleger Kopenhagens der Bischof Absalon, der Bromølle (damals genannt »Nävizbro«) geerbt hatte im Jahre 1198, es dann dem Sorø Kloster schenkte mitsamt einen grossen Teil der Holmstrup Gemeinde.

Zu den grösseren Mühlen gehörte in diesen alten Zeiten eine Gastwirtschaft- und gerade Bromølle war in jenen Tagen der Knotenpunkt des Verkehrs von Mitt- und Nordwestseeland, weil man damals oft mehrere Tage fahren musste mit dem Korn zu einer Mühle.

Das Wirtshauss bekam ausserdem viele Gäste als später hunderte von Leuten zu dem jährlichen Krämermarkt bei der Sankt Sören's heiligen Quelle und Holmstrup Kirche (1492) kamen.

In dieser Verbindung kennt

man die Geschichte vom dem grimmigen Wirt der sehr gewalttätige Verfahren anwendete um das Geld seiner Gäste zu erwerben. Dass es nicht eine »Sage« ist (wie angedeutet von einem Geschichtsforscher) wurde beweist als man vor einigen Jahren bei Ausgrabung des Baches zahlreiche Menschenknochenfunde machte.

Der Inhaber des Gasthofes im Jahr 1971 Hofjägermeister Allan Hastrup fügte anlässlich dieser Funde hinzu: »Seitdem hat kein Wirt mehr soviel man weis, dieselbe Methode zur Erwerbung des Einkommen angewendet.«

Bis vor Zirka 25 Jahren war ein Kaufmannsladen mit dem Gasthof zusammengebaut und auf der anderen Seite der Strasse lag eine Postdienststelle. Das Wachstum des Gasthauses bewirkte die Niederlegung sowohl des Ladens wie auch Postdienst und 1971 wurde eine umfassende Erweiterung und Modernisierung vorgenommen.

Daraus entstanden grosse schöne und komfortable Gesellschaftsräume in zwei Flügel als ideale Rahmen für verschiedene Feste - Jubiläumsfeier - Ausfluggesellschaften u.s.w.

Die mehr poetische Gemütlichkeit kann man in den ursprünglichen Restaurationslokalen erleben, wo der Genuss der Leckereien die die Küche schaffen kann, sich mit der Freude über die Aussicht zu der schönen Umgebung vereinen lässt.

In dem erwähnten früheren »Posthaus« sind jetzt Zimmer für Gäste die Übernachtung wünschen, das Haus liegt gegenüber des ältesten Eibenbaum im Dänemark.

Das Bromølle Gasthaus zu besuchen ist ein freudiges Erlebnis für Auge und Sinn und aus den mehr materiellen Teil des Lebens - und das eben gerade in dem prachtvollen Mittelpunkt des Wesseeländischen Naturpark.

Bromølle Inn

GB

In the year 1198 the Bromølle inn was built in idyllic surroundings about 5 kms south of Jyderup.

Up to 25 years ago a grocer's shop was built together with the Inn, and on the opposite side of the road there used to be a post office. However the

Inn expanded and both the grocer's shop and the post office were shut down.

In 1971 the Bromølle Inn was modernized thoroughly and now offers you beautiful large rooms for family celebrations, parties, anniversaries, and so on.

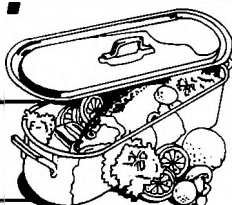
Come and enjoy yourself at the Inn where you can still feel the atmosphere from the old days.

HOLD FEST til fast kuvertpris. . .

FESTLOKALER
op til 100 gæster

MAD UD AF HUSET

Ring og få et tilbud

STIGS BJERGBY FORSAMLINGSHUS
v/Marianne Petersen
Kirkevej 22 . Stigs Bjergby . Tlf. 53 47 53 92

VVS-installatør
Blikkenslagerarbejde
Oliefyр
Centralvarme
Naturgasinstallationer

Hans J. Schmidt

Blikkenslager
Aut. gas- og vandmester
Jernbanevej 8 - Jyderup
53 47 65 66 - 53 47 60 58
Montør Per Witthøft
53 47 81 94

Havnsø Hotel Et nyt Hotel i Nordvest-Sjælland direkte ved vandet.

Dem, der tager en tur med postbåden til Nexelø (ca. 20 min.) øen er fredet bl.a. fordi der findes sjældne planter, som orkideer og sjældne dyr som klokkefrøen. Øen er i midlertid tilgængelig for en spadseretur rundt af længere eller kortere varighed.

En anden mulighed er en fisketur med det gode skib Ilse af Havnsø, der forestås af den lokale bådbygger. Der er også udlejning af småbåde med sejl eller motor.

Havnsø Hotel er også lidt af et kunstcenter med skiftende maleriudstillinger af danske og udenlandske kunstnere.

Hotellens ydre er præget af et stort kakkelrelief af Jørgen Brynjolf, og dets indre af malerier af Ole Finding.

DK

Havnsø Hotel er smukt beliggende, direkte til havet i den sydlige del af Sejerø Bugten med en meget smuk udsigt over Nexelø mod nordvest og Vejrhøj mod nordøst. Længere ude ser man Ordrup Næs og i horisonten Sjællands Odde.

Hotellet ligger lige i centrum for udflugter til en række nærliggende naturseværdigheder.

Det store fredede naturområde Vesterlyng, der med sin lyng- og enebærbevoksninger noget helt enestående.

Løsgående køer og heste understreger den smukke natur.

I nærheden ligger også det store fuglereservat Saltbæk Vig med masser af fuglearter og hvor der nu i begrænset omfang er blevet adgang til fods.

Endvidere Bjergsted Bakker med enestående udsigt vidt omkring og lidt længere væk det idylliske område mellem Åmosen og Tissø med de 5 gamle kongemøller (vandmøller): Kongens Mølle, Strids Mølle, Rangle Mølle, Gryde Mølle og Øresø Mølle.

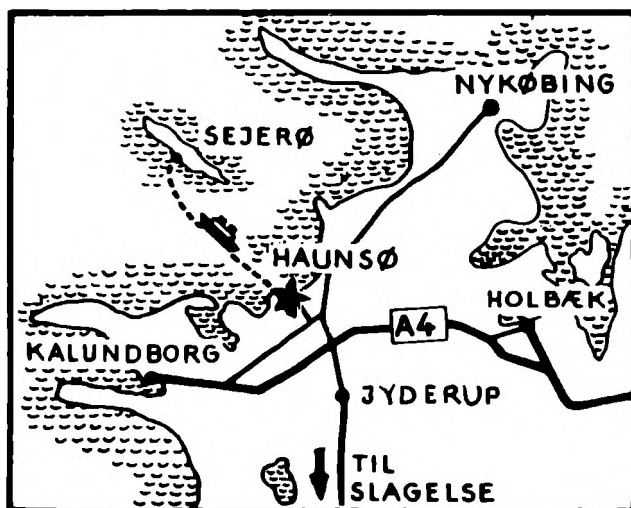
Skarridsø omkranset med store bøgeskove ligger lige op til disse områder.

Nordpå fra hotellet er der seværdigheder som Dragsholm

Slot, Fårevejle kirke og Egns-museet i Kirkebyen. Udsigten fra toppen af Vejrhøj er, især med solnedgangen over Nexeløbugten, særdeles smuk.

Nær hotellet er der de fineste badestrande: Mod syd Vesterlyng, med kilometerlange sandstrande, med små sandgryder og lune pladser i enebærkrattet. Mod nord er der Sanddobberne, der med lavt vand og laguner er særlig børnevenlig.

En særlig oplevelse venter

BROMØLLE KRO

Anno 1198

»Perlen«
i
Vestsjællands
Naturpark

Se side 65

BJERGSTED OG TORNVED TURISTFORENINGER